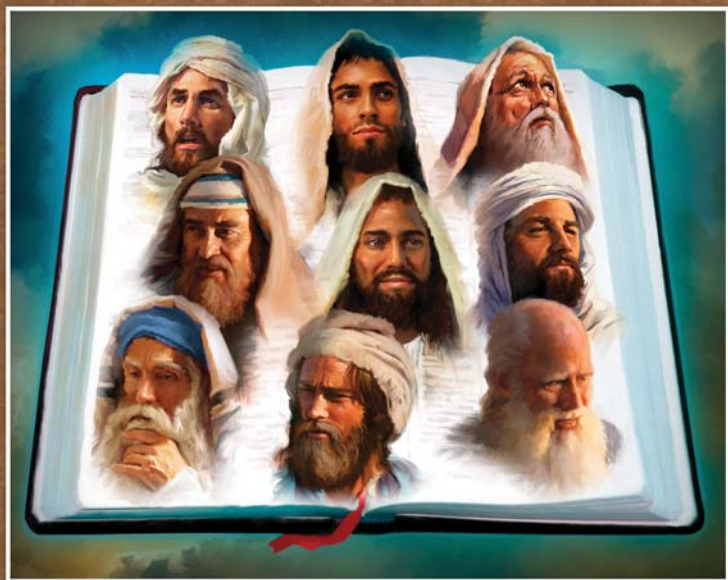

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid

“Otsige Issandat ja elage!”

Suured õppetunnid väikestelt prohvetitelt

Zdravko Stefanović

aprill, mai, juuni
2013

Originaali tiitel:

Zdravko Stefanović

“Seek the Lord and Live!” Major Lessons from Minor Prophets

Zdravko Stefanović

“Otsige Issandat ja elage!” Suured õppetunnid väikestelt prohvetitelt

Tõlge: AKEL 2013

Tõlkija: Mall Kaaver

Toimetajad: Andres Ploompuu, Ly Kaasik

Kujundaja: Indrek Ploompuu

Trükkis: Vali Press

Sissejuhatus

Loomuvastane säte

Keegi on öelnud, et mõistus pole iialgi, mitte iialgi rahul. See on nii, sest silme ees on paha paradoks, mis tundub esmapilgul mõistusevastasena: mõistus, mis suudab mõtiskleda igavesest, on valmistatud mateeriest, mis ei ole igavene – ja, kõige halvem – mõistus teab, et ta pole igavene. Kana-pojad ja austrid surevad ning ka meie sureme. Vahe on vaid selles, et tibud ja austrid ei tea seda. Meie teame ning see mõistmine põhjustab meile väga suurt ängi ja kannatusi.

Kuidas me sellisesse plindrisse sattusime? Vastuseks on üks sõna: *patt*. Patt viib surma. Inimesed patustavad – seepärast inimesed surevad. Selgeimast selgeim.

“Sellepärast, nii nagu üheainsa inimese kaudu on patt tulnud maailma ja patu kaudu surm, nõnda on ka surm tunginud kõikidesse inimestesse, kuna kõik on pattu teinud” (Rm 5:12).

Inimesed surevad. Aga rõhuasetus on sellel, et me poleks iialgi pidanud surema. Meid loodi algselt igavesti elama. Algusest peale oli kavas, et me võime elada igavesti. Niisiis on surm sissetungija – ja kõigist kõige loomuvastasem säte. Oleme surmaga nii harjunud, et peame seda enesestmõistetavaks; aktsepteerime seda kui “elu osa”.

Surm kui elu osa? Kui öeldu kõlab totralt ja vastuoluliselt, siis sellepärast, et nii see ongi. Surm on elu vastand, mitte selle üks külg.

Jõuame sellise jutuga käesoleva veerandaasta õppetükini. Ehk väljendab seda kõige paremini tuntud tsitaat, milles Ellen G. White kirjutab, et Piibli põhiteemaks on “Jumala töö paisata põrnu inimese au ning teha inimese heaks seda, mida inimene oma jõuga enda heaks teha ei saa” – Ellen G. White, *The Faith I Live By*, lk 109.

Ja mis on see, mida Jumal meie heaks teeb ning mida me oma jõuga enda heaks teha ei saa? Muidugi on selleks meie päästmine kõige loomuvastasemast sättest, surmast; meie osa oleks igavene surm, kui poleks Jumala armu, mis avaldub lunastusplaanis. Teisiti öeldes: siin on üleskutse meile nii üksikisikuna kui ka kogudusena – “Otsige Issandat ja elage!”

Teema, mida õppima asume, on see, mida Jumal meie heaks teeb, aga mida me ise iialgi enda heaks teha ei saa – see on elu and, igavene elu Jeesuses. Asume seda avastama kohast, kuhu me sageli ei lähe, “väikestest prohvetitest”, kaheteistkümnest lühikesest raamatust Vana Testamendi lõpus. Neid prohveteid on nimetatud “väikesteks prohvetiteks” mitte see-

tõttu, et nad oleksid “suurtest” vähemtähtsad, vaid ainult seetõttu, et nende raamatud on tunduvalt lühemad kui Vana Testamendi teiste kirjutajate omad.

Tõepoolest on väikestel prohvetitel võimas sõnum, mis ilmub ikka ja jälle esiplaanile ning räägib Jumala armust patustele, kes seda ei vääri, olgu siis Hoosea abielu näitel truudusetu naisega, Joona katse kaudu põgeneda Jumala eest, kes teda prohvetiks kutsus, või Sakarja imestusväärse nägemuse eeskujul Joosuast ja inglisi (ja samamoodi kõigi teiste kaudu). Sõnum on, et Jumal tahab meid päästa pattudest ning hävingust, mille toovad patt, vastuhakk ja sõnakuulmatus. Ikka ja jälle näeme neis raamatuis seda, kuidas Issand palub tungivalt oma rahval meelt parandada, patt maha jätta, pöörduda Tema poole ja leida elu, mitte surma; päästet, mitte igavest hukatust; lootust, mitte meeleheidet.

Sellises teemas pole mitte miski “väike”. Tegemist on käesoleva aja tööga – Jumala sõnumiga meie jaoks tänapäeval, just samamoodi nagu see oli sõnum nende jaoks, kes elasid ajajärkudel, mil kirjutasid need kaksteist, kes ajas kaugele jäänuina ikka veel räägivad.

Küsimus on: kas me kuulame? Vastus on: kindlasti, sest see on elu ja surma küsimus.

Zdravko Stefanović õpetab heebrea keelt ja Vana Testamenti Walla Walla Ülikoolis. Ta on abielus Bozanaga, matemaatika õppejõuga, ja neil on kaks poega. Pere väärtuslikus pagasis on mälestused kaheteistaastasest misjonitööst Aasias.

Vaimulik abielurikkumine (Hoosea)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ho 1:1 – 3, Hs 4:1 – 6; Ho 2:14 – 20; 4:1 – 3; Jk 5:1 – 7; Ilm 14:6 – 12.

Meelespeetav tekst: “Ja mina külvan ta enesele sellel maal; ma halastan temale, kelle ma nimetasin “ei ole halastust” ja ütlen neile, kes said nimeks “ei ole minu rahvas”: “Te olete minu rahvas!” ja nemad ütlevad: “Minu Jumal!”” (Ho 2:25, NIV).

Juhtmõte: Isegi keset vaimulikku abielurikkumist ja jumalikku kohut ei vangu kunagi Jumala armastus oma rahva vastu.

Prohvet Hoosea tegutses Iisraeli ajaloo väga õitsva perioodi lõpul, just enne selle riigi langemist assüürlaste kätte 722. aastal eKr. Tolleks ajaks oli Jumala valitud rahvas ainult Issanda kummardamise kõrval hakanud teenima ka kaananlaste jumalat Baali.

Hoosea raamat, mis on väikeste prohvetite alguses, asub oma avalikus prohvetlikus teadaandes sellise ärataganemisaja keskse küsimuse kallale: kas Jumal armastab ikka veel Iisraeli, kuigi Iisrael vaimulikus mõttes hoo-
rab? Kas Temal on, vaatamata nende pattudele ja saabuvale karistusele, nendega ikka veel plaan?

Hoosea raamatus on lahutamatu seotud Hoosea isiklik elu ja prohvetikuulutus. Just nii, nagu prohvet andestas oma truudusetule naisele ja oli valmis teda tagasi võtma, on Jumal valmis tegema sama oma rahvaga.

Mida saame õppida Hoosea kogemusest ja Issanda käitumisest oma isemeelse Iisraeliga?

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 6. aprilliks.

“Alguses, kui Issand hakkas rääkima Hoosea läbi, ütles Issand Hooseale: “Mine võta enesele hooranaine ja sohilapsed, sest maa lahkub üha hoorates Issanda järel!” Siis ta läks ja võttis enesele Gomeri, Diblaimi tütre; naine jäi lapseootele ja tõi temale poja ilmale” (Ho 1:2, 3).

Sajandeid on Piibli uurijad vaieldud korralduse sisu üle ja esitanud selle kohta palju küsimusi. Kas Gomer oli prostituut või lihtsalt truudusetu abikaasa? Kas ta oli ebamoraalne enne abiellumist Hooseaga või muutus ta truudusetuks hiljem?

Me ei tea täie kindlusega öelda. Üks on aga kindel: siis, kui Issand Hooseat kõnetas ja tema läbi rääkis, tahtis Ta pöörata inimeste tähelepanu Hoosea loolt Jumala armastusloole Iisraeliga. Kuna Gomer oli iisraellanna, samastub lugu tema ja prohveti abielust looga Jumala lepingust Iisraeliga.

Hoosea elu ning Jumala kogemuse vahel Iisraeliga on olulised paralleelid. Inimlikul tasandil oli Gomer Hoosea vastu truudusetu; vaimulikul tasandil oli Iisrael Jumala vastu truudusetu. Nii nagu Gomeri ebamoraalsus tegi haiget tema abikaasa südamele, nii kurvastas Iisraeli ebajumalateenistus Jumala õilsat südant. Hoosea pidi vastu pidama murtud südame ja purunenud abielu. Tal tuli välja kannatada ka üldsuse meelepaha ja häbimärgistamine. Mida enam ta Gomeri truudusetust tunda sai, seda sügavamalt mõistis ta Jumala valu ja pettumust Iisraeli suhtes.

Jumal palus sageli teistelgi prohvetitel teha midagi veel peale jutlustamise. Loe järgnevaid tekstilõike ja seleta, kuidas kujutas ühe või teise prohveti tegevus Jumala käitumist oma rahvaga. (Js 20:1 – 6; Jr 27:1 – 7; Hs 4:1 – 6.)

Millise tunnistuse Issandast annavad mitte üksnes su sõnad, vaid ka su teod? Mis sinu elus näitab seda, et sa oled Jeesuse järelkäija, mitte lihtsalt üks hea inimene?

Siis kui Hoosea naine, Gomer, rikkus abielu, talus Hoosea hingevalu ja reetmist, alandatust ja häbi. Naabrite ja sõprade jaoks, kes Hoosea valu nägid, edastas ta sõnade ja tegude kaudu jumalikku sõnumit: Iisrael, Jumala naine, oli Gomeri moodi. Valitud rahvas rikkus vaimulikus mõttes abielu.

Prohvet Jeremija võrdles Jumala truudusetut rahvast “prostituudiga”, kes elas paljude armatsejatega kõigest sellest hoolimata, mida Jumal talle pakkus (Jr 3:1). Sarnaselt nimetas prohvet Hesekiel ebajumalateenistusse langenud Iisraeli “abielurikkujaks naiseks”, kes oli oma mehest lahkunud (Hs 16:32). Seetõttu peetakse Piiblis ebajumalateenistust vaimulikuks abielurikkumiseks.

Loe Ho 2:10 – 15. Milline hoiatus siin antakse? Kuidas võib meil, seitsmenda päeva adventistidel, olla oht teha umbes sama?

Väljendit “teravili, veinivirre ja õli” kasutatakse ka Moosese viiendas raamatus (5Ms 7:12 – 14) selleks, et kujutada Iisraeli peamisi toiduaineid, mida rahvas nautis külluses Moosese kaudu antud Jumala töötuste kohaselt. Hoosea päevil olid inimesed Jumala vastu tänamatud ja niivõrd sukel-dunud ümbritsevasse maailma, et nad kinkisid neid ande, mida nad Jumala käest said, oma väärjumalatele. Kuivõrd peaks see meid kõiki hoiatama, et kasutaksime meile antud andeid Issanda teenistuses ja mitte sel moel, milleks need kunagi pole mõeldud (Mt 6:24).

“Kuidas suhtub Jumal sellesse, kui oleme tänamatud ja lugupidamatud Tema õnnistuste suhtes? Kui näeme, et keegi on hooletu või kasutab vales-ti meie antud kingitusi, sulguvad meie käed ja süda temale. Need aga, kes saavad päevast päeva, aastast aastasse Jumala armulisi ande, väärtarvita-vad Tema heldust ja jätavad hooletusse inimhinged, kelle pärast Kristus on andnud oma elu. Vahendid, mida Ta on neile laenanud selleks, et Tema tegevust edasi viia ning Tema kuningriiki üles ehitada, investeeritakse ma-jadesse ja maadesse, pillatakse toretsemisele ja eneserahuldamisele, ning Andja unustatakse.” – Ellen G. White, *Adventist Review and Sabbath Herald*, 7. detsember 1886.

Mõtle, kui kerge on võtta sulle antud Jumala annid ja kasutada neid isekalt või lausa ebajumalateenistuslikul moel. Mismoodi saad tegelikult vältida seda pattu oma elus?

Loe Ho 2. peatükk. Missugune põhisõnum on Jumalal siin oma rahvale? Kuidas avaldub selles peatükis evangeelium?

Hoosea sõnum kujutab põhitõde: Jumal armastab jätkuvalt mitte-väärt-olevat inimest. Ho 2. peatükis räägib Issand pika jutu Iisraeli ärataganemisest, mida kõrvutatakse Jumala vankumatu armastusega oma rahva vastu. Pärast karistamist viib abielumees oma naise retkele kõrbesse, kus nad uuesti abielluvad.

Niisiis lõpeb see peatükk visandiga karistusejärgsest tulevasest ajast, mil Jumal tõmbab Iisraeli ligi armastama Teda nii nagu varem (Ho 2:14 – 17). Uitavad metsloomad ei kugista siis enam saaki naise viina- ja viigipuudelt, vaid saavad uue lepingu osapoolteks (Ho 2:20). Lisaks pannakse kõikidele lastele uus nimi, mis väljendab veelgi Jumala valmisolekut parandada ja andestada oma rahva mineviku üleastumised.

Jumal on valmis andestama meie patud. Kui palju läheb andestamine Jumalale maksma? Missugune oli selle õppetunni isiklik hind Hoosea jaoks? Ho 3:1, 2.

Iisraelis meheks sirgunud Hoosea oli patriarhaalses ühiskonnas määratud nautima eesõigustatud seisundit. Kuid selle eesõigusega kaasnes suur vastutus. Vana-aja iisraeli mees pidi tõsiselt jõudu pingutama, et andeks anda ja enda juurde tagasi võtta oma truudusetu naine, rääkimata sellest, et omaks tuli võtta lapsed, kelle isaks võis olla üks ja teine mees. Küllap oli oma naise ja laste poolel seismise tõttu ühiskonna põlguse all olemine üks elu raskeim kogemus.

Hoosea aga “ostis” [“kauples endale”] naise tagasi. Jumal tegi teatud mõttes sama inimkonnaga, kuid hinnaks oli Jeesuse surm ristil. Niisiis näeme palju selgemalt ainult ristile vaatamise kaudu, mida maksis Jumalale meie tagasi *ostmine* laostumisest, mille patt oli põhjustanud.

Ho 4:1 – 3 kujutab Jumalat isikuna, kes avalikult riidleb (heebrea keeles *rib*) Iisraeliga. Valitud rahvas oli oma Jumala ees süüdi selles, et inimesed olid käega löönud lepingutingimuste kohaselt elamisele. Iisraeli ainulaadset suhet Temaga pidanuks iseloomustama tõde, halastus ja Jumala tundmine. Ho 2:20 – 22 kohaselt on tegemist andidega, mida Jumal oma rahvale lepingu uuendamisel annab.

Patu tõttu aga oli Iisraeli elu jäänud nendest armuandidest ilma. Hoosea loetletud ülekohtuteod viisid rahva anarhia äärele. Usujuhid, preestrid ja prohvetid kandsid vastutust Iisraeli elus ilmneva allakäigu pärast ning neil tuli selle eest aru anda. Neil lasus ränk vastutus. Juhul kui nad ei seisnud vastu väärnähtustele ega mõistnud hukka õiglustust, tuli Jumalal neid endid süüdi mõista.

Vanas Testamendis loeti ebajumalateenistus kõige tõsisemaks patuks, sest see eitas Issanda Jumala osa rahva ja üksikisiku elus. Kuiva kliima tõttu olid vihmad Iisraeli pinnase jaoks elu ja surma küsimuseks. Iisrael-lased hakkasid uskuma, et õnnistused, nagu näiteks eluandev vihm, tulid Baalilt. Seepärast ehtasid nad pühi paiku muudele jumalatele ning segasid jumalateenistuse sisse ebamoraalsust.

Samal ajal kubises riik sotsiaalsest ebaõiglusest. Iisraeli rikkamad rahvaklassid eksploateerisid talurahvast selleks, et maksta andamit Assüüriale. Paljud otsisid tuge petmisest ja tüssamisest (Ho 12:8, 9). Selle tõttu jõudis senine rahulik ja soodne periood poliitilise ja sotsiaalse kobrutamiseni. Riik oli täieliku kaose äärel.

“Rikkad-vaesekesed, kes tunnistavad end teenivat Jumalat, on haletusväärased. Samas, kui nad suuga tunnistavad end Jumalat tundvat, salvavad nende teod Teda. Kuivõrd suur on selline pimedus! Nad tunnistavad, et usuvad tõde, kuid nende teod ei vasta nende sõnadele. Rikkusearmastus teeb nad isekaiks, nõudlikeks ja ülbeteks. Jõukus on võim; ja tihtilugu teeb jõukusearmastus paheliseks ning halvab kõik, mis inimeses on õilsat ja jumalikku.” – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 2. kd, lk 682.

Loe Jk 5:1 – 7. Kuidas sobivad need sõnad käesoleva aja tõega, nagu seda väljendatakse Ilm 14:6 – 12 kolme-ingli-kuulutuses? Olgu varandusliku seisuga kuidas on, aga mismoodi saame ennast kaitsta ohu eest, mida raha Kristuse järelkäijatele alati kujutab?

“**Aga** igavene elu on see, et nad tunneksid sind, ainsat tõelist Jumalat, ja Jeesust Kristust, kelle sina oled läkitanud” (Jh 17:3).

Nimi *Hoosea* tähendab heebrea keeles “Issand päästab” ning on seoses nimedega *Joosua*, *Jesaja* ja ka *Jeesus*. Prohvet kutsub inimesi üles heitma pattu kõrvale ning leidma varjupaika oma Issandas Jumalas, sest Tema on nende Looja ja Lunastaja. Jumaliku karistuse eesmärk oli patustele meelde tuletada, et nende elu ja turvalisus tulevad Temalt, kelle juurde neil tuleb tagasi pöörduda. Kõigi hoiatuste ja nuhtlemisavalduste keskel räägib Hoosea raamat ühtlasi inimese patukahetsuse ja jumaliku andeksandmise teemadel.

Prohvet õhutab rahvast, kes oli “tarkuse puudusel” (Ho 4:6) patus hukkumas, liikuma edasi Jumala täielikus tundmises ning Tema igaveste põhimõtete kohaselt elamises. Tarkuse puudus, Jumala tundmise puudus tegi nad mässumeelseks, mille tagajärg oli nuhtlus.

Seevastu võisid nad usu ja sõnakuulmise kaudu saada isiklikult tuttavaks Issandaga. Selline tutvus [tundmine] võib olla väga lähedane. Just sellepärast kasutatakse abielu ikka ja jälle kujundina sellisest suhtest, milist Issand meiega saavutada soovib.

Kristlik elu on eelkõige suhe elava Jumalaga. Just sellepärast kutsub Issand oma rahvast üles tundma Teda ja aru saama Tema tahtest meie elu jaoks.

Patuprobleem lõi hirmsa lõhe Jumala ja inimkonna vahele. Jeesuse surmaga ristil valmistati aga tee, nii et igaüks meist võib Issandaga lähedaselt lävida. Me saame tööpoolest Teda isiklikult tunda.

Mis on vahet kahel mõistel: teada Jumalast ja tunda Jumalat? Kuidas see erinevus meie igapäevaelus kajastub? Juhul kui keegi sult küsiks, kuidas ta saab Jumalat tundma õppida, mida sa vastaksid? Mida õpetavad alljärgnevad salmid meile “Jumala tundmise” tähtsusest?

2Ms 33:12, 13

Jr 9:22, 23

Tn 11:32

Ijh 2:4

Edasiseks uurimiseks: “Ajapikku hakkas Hoosea taipama tõsiasja, et tema oma saatus oli jumaliku paatose peegel, et tema murest kajas läbi Jumala mure. Nähes sellises kaaskannatamises hingesugulust jumaliku tundetulvaga, tajus prohvet tõenäoliselt selle abielu tähendust, mille ta oli sõlminud Jumala käsul...

Ainult nii, et ta elas oma elus läbi seda, mida koges Iisraeli jumalik Abikaasa, oli prohvet suuteline jõudma jumaliku olukorra mõistmiseni. See abielu oli pigem õppetund, illustratsioon kui sümbol või sakrament.” – Abraham J. Heschel, *The Prophets* (Mass.: Prince Press, 2001), lk 56.

“Kujundlikult esitas Hoosea kümnele suguharule Jumala taastamisplaani, mille kohaselt igale kahetsevale inimhingele, kes ühineb Tema maapealse kogudusega, antakse õnnistused, mis said Iisraelile osaks ustavusepäevil Tootatud maal elades. Kõneldes Iisraelist kui rahvast, kellele Ta igatses osutada armu, lausus Issand: “Seepärast, vaata, meelitan ma teda, viin ta kõrbe ja räägin tema meele järgi. Sealt alates annan ma temale ta viinamäed ja lootuse ukseks Aakori oru: siis ta läheb sinna nagu oma nooruspäevil, nagu siis, kui ta tuli Egiptusemaalt.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 298.

Küsimused aruteluks:

1. Kaldume mõtlema ebajumalateenistusest kui kujude ette maani kummardamisest. Mil moel võib ebajumalateenistus olla sellest midagi palju peenemat ja petlikumat?
2. Uurige klassis veel, mida tähendab Jumalat tunda. Juhul kui sa ütled, et sa “tunned Jumalat”, mida sa sellega mõtled? Mida selline Jumala tundmine nõuab?
3. Mõned vana-aja teoloogid väitsid, et Jumal on tuim, see tähendab, et Ta ei tunne loodud olevuste suhtes valu või heameelt selliselt nagu inimesed. Mis võis panna inimesi nii väitma? Miks meie sellise mõttekäigu kõrvale heidame?
4. Peatu pikemalt tõsiasjal, et meie lunastamine on nii kallis. Mida räägib see sulle meie väärtusest Jumala silmis?

Piibel Sharooni jaoks

Kahexsa-aastane Sharoon kallutab end istmel ettepoole, kui tema hingamispäevakooli õpetaja jutustab lugu Piiblist. Õpetaja küsib midagi ja Sharooni käsi tõuseb. Õpetaja palub tal vastata ning poiss vastab küsimusele.

Sharoon armastab hingamispäevakooli, eriti piibilugusid, mida poisi õpetaja jutustab. Kogudus, kus Sharoon käib, koguneb majas, mis on kohandatud kirikuks. Maja pole suur, kuid on puhas ja valge.

Sharooni perekond elab Lahores, Pakistani ühes suures linnas. Suurem osa riigi elanikkonnast on islamiusulised. Kristlasi on vähe ja seitsmenda päeva adventiste veel vähem.

Keegi annetas kogudusele piibililugude vildipildid ning õpetajal on lastele midagi näidata, sel ajal kui ta piiblijuttu räägib. Lapsed nadivad seda, kuidas lugu piltides lahti rullub. Siis aga, kui üks misjonär kogudust külastas, märkas ta, et lastel ei olnud Piiblit hingamispäevakoolis kaasas. "Palun võtke järgmisel nädalal Piibel hingamispäevakooli kaasa," julgustas naine naeratades.

"Aga õpetaja," ütles üks tüdruk, "mul ei ole Piiblit." Teised lapsed raputasid ka pead. Sharoon lisas: "Minu isal on Piibel, aga ma arvan, et ta ei luba mul seda kirikusse kaasa tuua."

Misjonäri üllatas, et lastel ei olnud Piibleid. "Õpime siis mõned piiblisalmid pähe, et saaksime Jumala sõna endaga kaasa võtta kõikjale, kuhu läheme," pani misjonär ette. Õpetaja oli nõus ning printis mitmed piiblisalmid paberile. Lapsed õppisid need usinalt pähe. Ja nad palvetasid, et saaksid endale Piibli.

Keegi saatis misjonäridele raha, et laste jaoks Piibleid osta. Lapsed ootasid õhinal, millal nende Piiblid saabuavad. Lõpuks jõudsid need kohale. Õpetaja avas kasti ja andis igale lapsele Piibli. Ta aitas neil kirjutada Piibli si-sekaanele oma nime.

Nüüd loevad lapsed õhinal piiblijutte omaenda Piiblist. Nad on pähe õpinud piibliraamatute järjekorra ning suudavad korrata peast mitmeid salme Piiblist. Lapsed on niivõrd innukalt valmis Jumalast üha rohkem õppima, et mõni neist tuleb tund aega varem hingamispäevakooli, soovimata millestki ilma jääda!

Sharoon peab oma Piiblit väga kalliks, kuid ta teab, et Pakistanis ei ole paljudel seitsmenda päeva adventistide koguduste lastel Piiblit. Ta oli väga õnnelik, kui kuulis, et osa käesoleva veerandaasta kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetusest aitab osta Piibleid Pakistani lastele, samuti Iisraeli ja Sudaani lastele.

Kolm aastat tagasi andsid seitsmenda päeva adventistide koguduste lapsed üle kogu maailma kolmeteistkümnenda hingamispäeva lasteannetuse eriliselt selle heaks, et osta Piibleid Pakistani, Iisraeli ja Sudaani lastele. Praegu on tuhandetel sealsetel lastel Piibel ning nad saavad sellest ise lugeda, kuidas Jumal neid armastab. Aitäh teile!

Armastus ja nuhtlemine: Jumala dilemma (Hoosea)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ho 7:11, 12; 10:11 – 13; Mt 11:28 – 30; Rm 5:8; 1Pt 2:24; Ho 14:2 – 10.

Meespeetav tekst: “Aga sina pöördu tagasi oma telki, hoia osadust ja õigust ja oota alati oma Jumalat!” (Ho 12:7).

Juhtmõte: Hoosea räägib Jumala isemeelsele rahvale veel Jumala armastusest.

Harilikult räägivad Piibli kirjutajad Jumala armastavast suhtest oma rahvaga võrdluste kaudu. Võrdlused väljendavad vähemtuntud teemat kuidagi sügavamalt millegi sellise kaudu, mis on juba tuntud või tuttav. Tegemist on kõnekujundite, sõnade või väljenditega, mida kasutatakse võrdlevalt, ülekantud tähenduses.

Kaks kõige tavalisemat piibelliku võrdlust Jumala ja Tema rahva vahelise suhte esitamiseks on kujundid abielumees-abielunaine ja lapsevanem-laps. Möödunud nädalal vaatlesime kujundit abielumees-abielunaine. Käesoleval nädalal vaatleme veel mõnda Hoosea poolt kasutatud kõnekujundit, millest levinuim on suhe lapsevanem-laps.

Hoosea kasutas võrdlusi samal põhjusel, miks Jeesus õpetas tähendamisõnadega: esiteks selleks, et selgitada Jumala kohta käivaid tõdesid elu tuttavate mõistete kaudu; teiseks selleks, et vajutada inimeste meeltesse tähtsad vaimulikud põhimõtted, mida rakendada igapäevaelus.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 13. aprilliks.

“**Efraim** on otsekui tuvi, kohtlane ja taipamatu; nad kutsuvad Egiptust, nad lähevad Assurisse. Aga kui nad lähevad, siis ma laotan nende peale oma võrgu, ma toon nad alla nagu taeva linnud; ma karistan neid, nagu nende koguduses on kuulutatud” (Ho 7:11, 12). Loe neid salme koos kaastekstiga. Milline hoiatus siin antakse? Millised põhimõtted on neis salmides meie jaoks?

Efraim oli Joosepi noorema poja ja Jaakobi eelistatud poja nimi. Kuna Efraim oli põhjakuningriigi, Iisraeli juhtiv suguharu, kasutatakse tema nime kogu kuningriigi kohta, samuti nagu Juuda nime kasutatakse lõunakuningriigi kohta. Ülaltoodud salmides võrreldakse Iisraeli taipamatu linnuga (võrdle Jr 5:21), kes takerdub kergesti linnupüüdjä võrku. Selles mõttes oli tema toetumine teiste riikide abile vastuhakk Jumalale.

Miks? Sest liit võimsa Assüüria impeeriumiga või võimuahne Egiptusega esitanuks Iisraelile nõudmise tunnustada nende kahe suurvõimu poolt teenitavate jumalate üleolekut (vaata ka Js 52:4; Nl 5:1 – 6). Ilmaaegu nende juurde minemine tähendanuks Issandale selja pööramist. Neil oli hoopis vaja Issanda juurde tagasi pöörduda, kahetseda, Tema korraldustele kuuletuda ja oma väärjumalad minema visata. Nende *ainsaks* lootuseks oli just see, mitte aga poliitiline liit paganatega.

“Palestiina asukoht ise pani nad välja nimetatud kahe vana-aja impeeriumi sissetungidele... Väga ihaldatud tasuks, mille pärast need kaks tugevat impeeriumi võitlesid, oli maantee, mis ühendas Niiluse ja Eufrati rikkalikud jõgikonnad. Iisraeli kuningriik ja Juuda kuningriik tõmmati sellesse varjatud rahvusvahelisse heitlusse ning litsuti kahe rivaali vahele. Meeleheitele aetuna, ilma vaimuliku usalduseta Jumalasse palus Iisrael (rumalalt!) toetust algul ühelt, siis teiselt; toetust, millest sai tegelikult püünis rahva enda heaolule.” – Ellen G. White märked, *Piibli kommentaarid*. SPA poolt välja antud, 4. kd, lk 908.

Eks ole väga kerge otsida oma probleemidele inimlikku abi, selle asemel et usaldada Issandat? Muidugi võib Issand kasutada inimlikke vahendajaid, et meie palvetele vastata. Kuidas saame olla kindlad, et meeleheitlikes olukordades ja abivajadustes ei tee me sama viga, mida Iisrael? Kuidas saame kasutada inimlikku abi ilma, et pööraksime selga Jumalale?

Loe Ho 10:11 – 13. Millise sõnumi annab Issand siin oma rahvale? Kuidas me mõistame fraasi “kuni ta tuleb ja õpetab teile õigust”?

Ho 10. peatükis võrreldakse Jumala last Efraimi õpetatud härjavärsiga, kes armastab pahmast tallata, kuna ta saab sel ajal süüa. Niisiis on Iisraeli eksistents muutunud enesekeskseks, selle asemel, et olla tootlik, väljapoolle suunatud. Kui Jumal paneb Iisraelile ikke, et ta töötaks avatud põldudel (nagu see rahvas oleks pidanud), kasvavad õigus ja lahkus.

Piibli aegadel oli ike töötgemise vahend. Noori tööloomi õpetati sõna kuulama algul pahmast tallates (Jr 50:11 NKJV: “... sest te olete lihavaks saanud nagu vasikas viljal tallates”). Olles ikestatud, said nad vaid jalga-dega teri viljapeadest välja tallata. Edaspidi vedasid nad pahmarege üle vilja (2Sm 24:22). Selline töö valmistas nad ette veel suuremat distsipliini nõudvaks ülesandeks: põllul kündmiseks (1Kn 19:19; Jr 4:3). Jumalal oli Iisraeli väljaõpetamisega sarnane plaan. Ta tahtis panna ikke Efraimi kaulile kaelale selleks, et teha temast kõva kündja ning uudismaa rajaja.

Ho 10:12 sõnastab prohvet selle, mida Issand ootab Iisraelilt Tema sõnale kuuletumise kaudu. Õiglus ja püsiv armastus on annid, mida Jumal oma abikaasale töötab, siis kui leping uuendatakse (Ho 2:21). Kui inimesed külvavad õigust, lõikavad nad lahkust. Ainult siis, kui Iisrael otsib Issandat ja Tema tahet, hoitakse teda saabuva karistuse eest. Armu-uks on ikka veel lahti, et Jumala valitud rahvas võiks meelt parandada.

Manitsus külvata õigust puudutab inimestevahelist suhet; manitsus otsida Jumalat puudutab Jumala ja Tema rahva vahelist suhet. Uudismaa rajamine kujutab vaimulikku ja sotsiaalset reformi ning ärkamist. Issand ja Tema rahvas tegutsevad koos ühises seongus selleks, et tuua õnnistused nende maale tagasi. Tulemuseks on imeline õitseng, mis täidab kogu Maa (Ho 14:6 – 8).

Loe Kristuse üleskutset Tema ikke enda peale võtmisest (Mt 11:28 – 30). Kuidas saab Kristuselt õppida “tasasust ja südamest alandlikkust”, mis aitab meil leida hingamist oma hingele?

“Kui Iisrael oli noor, siis ma armastasin teda ja ma kutsusin oma poja Egiptusest... Mina õpetasin Efraimi käima, võtsin nad oma kätele, aga nad ei mõistnud, et ma tahtsin neid terveks teha” (Ho 11:1, 3).

Nendes salmides ütleb Hoosea, et Issand on nagu õrnalt hoolitsev lapsevanem. Nii nagu lapsevanem õpetab lahkesti ja kannatlikult oma last kõndima, võttes ta käte vahele, et ta ei kukuks, oli Issand Iisraeli eest algusest peale hoolitsenud. Hoosea sõnumi keskmes on Jumal, kes armastab ja andestab. Isegi siis, kui Ta distsiplineerib, tunneb Ta sügavalt kaasa. Tema viha võib olla kohutav, kuid Tema arm ületab arusaamisvõime.

Loe 5Ms 8:5, Õp 13:24, Hb 12:6 ja Ilm 3:19. Milline mõttekoht on neil salmidel ühine? Millise julgustuse meie neist salmidest saame?

Moosese kaudu andis Jumal Egiptuse kuningale teada, et Iisrael oli Tema eriline laps (2Ms 4:22, 23). Kuigi kõik rahvad Maa peal, sealhulgas Egiptus, olid Jumala pojad ja tütrede, valiti heebrea rahvas Jumala esmasündinuks koos eriliste eesõigustega. Kuid koos nende eesõigustega tulid kohustused. Kõrbes kandis Issand oma rahvast samamoodi “nagu mees, kes kannab oma poega” (5Ms 1:31). Aeg-ajalt Ta karistas neid nagu “mees karistab oma poegi” (5Ms 8:5).

“Kõik, kellele selles maailmas pakutakse ustavat teenistust Jumala või kaasinimeste heaks, saavad ettevalmistuse muredes koolis. Mida kaalukam on usaldus ja mida kõrgem teenistusaste, seda tihkem on läbikatsumine ja tõsisem on distsipliin.” – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 151.

Kahtlemata distsiplineerib oma lapsi iga lapsevanem, kes neid armastab, ning teeb seda ikka nende heaolu silmas pidades. Kui juba vigased ja langenud inimesed seda teevad, kui palju enam saame usaldada Jumala armastust meie vastu isegi katsumuste aegadel?

Paljude jaoks meist ei ole küsimuseks Jumala distsipliini usaldamine. Pigem maadleme sellega, kuidas tõlgendada meie teele tulnud katsumusi. Kuidas teada, et see, millest meil läbi minna tuleb, on tõesti aeg, mil Jumal õpetab meid “muredes koolis”, või on tegemist hoopis millegi muuga? Esita oma vastus hingamispäeval klassis.

“**Kuidas** ma annaksin sinu ära, Efraim, loovutaksin sinu, Iisrael? Kuidas ma teeksin sind Adma sarnaseks, talitaksin sinuga nagu Seboimiga? Mu süda muutub mu sees, ühtlasi ärkab mu halastus. Ma ei tee teoks oma tulist viha, ma ei hävita enam Efraimi, sest ma olen Jumal, aga mitte inimene, ma olen su keskel Püha, ja ma ei tule põletama” (Ho 11:8, 9).

See lõik on nagu aken Jumala südamesse: kas Jumal annab oma mäsulise poja kividega surnuks visata, nagu nõudis seadus (5Ms 21:18 – 21; vaata ka 1Ms 19:17 – 23)? Milline hämmastav pilk Jumala kannatustele inimese patu pärast ja Tema soovi tõttu inimest päästa.

Ehkki patune Iisrael vääriskäitumise tõttu jätkab Issand oma püsiva halastuse tõttu oma rahva armastamist, püüdes suunata nad patukahetsusele.

Aabrahami ajal asus Jordani orus Surnumerest kagu pool viis linna (1Ms 14:8). Neid tunti “tasandikulinnade” nimel all ning need olid Soodom, Gomorra, Adma, Seboim ja Soar. Neist jäi hävitamata ainult Soar. Nelja linna nimed aga said kõnekäänuks täielikust hävitamisest, mis sai neile osaks öela eluviisi tõttu ja tahtmatuse pärast meelt parandada (5Ms 29:22). Eeltoodud salmides viitabki Hoosea kahele sellisele linnale.

Hoosea 11. peatükk õpetab, et Jumala teed on patuse inimese oma-dest kõrgemad. Tema ei lase kibedusel oma otsuseid juhtida. Jumala armastus otsib võimalust ravida, tervist tuua ja oma rahvas taas elustada. Jumaliku distsipliini eesmärgiks on korrigeerida, parandada ja lepitada, mitte aga hävitada ja kätte maksta. Paljud inimesed, isegi ennast kristlasteks tunnustavad inimesed, ei saa Jumala sellest küljest aru, vaid näevad Teda hoopis kättemaksuhimulise, vihase ja ainiti vigu otsivana, selleks et karistada inimesi pattude eest. Veel halvem on see, et paljud usuvad, nagu põletaks Jumal kadumaläinuid igavesti põrgus. Selline ei ole aga Jumalast siin esitatud pilt.

Loe Rm 5:8; 1Pt 2:24 ja Gl 3:13. Kuidas avavad need salmid (isegi rohkem kui Hoosea raamatus leiduvad salmid) inimeskonnale pakutavat Jumala armastust?

Mõned vana-aja õpetlased pidasid Issandat kalgiks ja andestamatuks, justkui annaks Vana Testament Temast sellise pildi, vastandina Jeesusele, nagu ütleks Uus Testament nii. Miks on selline järeldus väga vale? Kuidas aitab Hoosea 14. peatüki sõnum näha, kui vale see on? Mida räägib kõnealune peatükk Jumala iseloomust ja armastusest oma rahva vastu?

Hoosea viimane peatükk on kohane kõrgpunkt prohveti väljaõeldud sõnumile. See kinnitab veelkord töotust, et Jumala pääste ütleb viimase sõna. Peatüki algusosas on veel üks üleskutse pöörduda ära kõigest ülekohtust. Prohvet, kes kutsub rahvast pöörduma taas Jumala poole, kasutab just neid sõnu, mida nad oleksid pidanud jumalateenistusel ütleva. Nende palve pidanuks olema, et Jumal võtaks ära selle süü, mis pani nad komistama. Neil tuli lahti öelda ka teistest rahvastest sõltumisest ning hüljata igasugune ebajumalateenistus. Piibli aegadel oodati, et inimene ei ilmuks Issanda ette tühje käsi (2Ms 23:15). Loomohvri toomisele lisaks käsitakse inimestel sõnastada tänuohvrina ehtne patukahetsus.

Inimesepoolsele pattude tunnistamisele vastab Jumal rea töotustega. Kõige esimene neist lubab, et jumalik Arst parandab inimeste tõved. Jumala suhte uuendamist Iisraeliga võrreldakse kastega, mis pakub Palestiina kuival suveperioodil lilledele ja puudele ainsana niiskust. Samuti tuuakse võrdluseks oliivipuu, mida peeti eriti väärtuslikuks, teatud mõttes viljapuude kuningaks. Selle lehestik pakub varju ja virgutust ning selle õli kasutatakse toiduks, nahavõidmiseks ja lampide toiteks. Suurt Liibanoni seedrit peetakse Piiblis kirjeldatud maades kõige kasulikumaks metsapuuks. Kõrgelt hinnatud puitu kasutatakse templite ja kuningalosside (1Kn 6:9, 10) ehitamiseks. Jumala poolt mulda pandud juured hakkavad kasvatama nii rikkalikult uusi taimi, et Iisrael muutub õnnistuste aiaks kogu maailmas.

Loe selle peatüki viimast salmi. Millised tingimused on vajalikud selleks, et kõik need töötused täituksid? Miks pole meiega (meie rollis seitsmenda päeva adventistidena) tänapäeval teisiti?

Edasiseks uurimiseks: Võrdle järgnevat kaht tsitaati Hoosea 7. – 14. peatükis esitatud sõnumiga.

“Jumal oli rääkinud maailmale looduse, võrdkujude ja sümbolite, patriarhide ja prohvetite kaudu. Inimkonda tuli õpetada inimkonna enda keeles... Jumala valitsuse põhimõtted ja lunastusplaan pidid omandama selged piirjooned. Vana Testamendi õpetused tuli inimestele täielikult avada.” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 34.

“Läbi pikkade pimedate aastate, mil valitseja valitseja järel trotsis jul-tunult Taevast ning juhtis Iisraeli ikka sügavamale ebajumalateenistusse, läkitas Jumal oma taganenud rahvale ühe kuulutuse teise järel. Prohvetite läbi andis ta neile võimalusi ärataganemise levikut peatada ja Tema poole pöörduda... Iisraeli kuningriik ei jäänud kunagi ilma õilsatest tunnistus-test, mis kõnelesid Jumala võimsusest päästa patust. Isegi kõige pimedamatel tundidel pidi olema neid, kes jäid ustavaks jumalikule Valitsejale ja elasid keset ebajumalateenistust laitmatult püha Jumala silme all. Need ustavad kuulusid õnneliku jäägi hulka, kelle kaudu Issanda igavene ees-märk lõpuks täitub.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 108.

Küsimused aruteluks:

1. On pakutud välja mõte, et Hoosea elu ja töö kaudu on Jumala sõna Iisraelile teatud mõttes “saanud lihaks”. Kuidas on selline mõte üksnes kerge peegeldus Jeesuse inimlikkuse kohta käivast suurest tõest? Vaata Jh 1:14.

2. Vana-aja Iisrael ei kaugenenud Jumalast üleöö. Nende ärataganemine oli tegelikult samm-sammuline protsess. Valmistu tutvustama oma klassi liikmetele mõnd viisi, kuidas inimene saab pidevalt muutuv as maailmas jääda ustavaks Jumala igavestele põhimõtetele.

3. Mõned inimesed usuvad, et evangeelset sõnumit Jumala suurest armastusest ja päästest esitab selgesti ainult Uus Testament, mitte aga Vana Testament. Mis sellise mõtte juures vale on?

4. Vaadake klassis läbi oma vastused teisipäevase osa viimasele küsimusele.

5. Vana Testament oli Piibel, mida lugesid Jeesus Kristus ja apostlid. Vaata Uues Testamendis leiduvaid tsitaate Hoosea raamatust – Mt 9:13 ja Rm 9:25, 26. Kuidas kasutasid Jeesus ja Paulus Hoosea evangeelset sõnumit selleks, et kuulutada meile tõde?

Veelkord kasutusel kirikuna

Pamela Obero istus oma savionni juures Keenias ning kuulas jutlust, mis valjuhääldi kaudu temani kandus. Ta tundis uudishimu naabruskonna vabal maatükil peetavate seitsmenda päeva adventistide kuulutuskoosolekute vastu, ehkki ta ise kuulus ühte teise kogudusse.

Sõnum puudutas Pamela südant ning aeg-ajalt tundis naine, et kõneleja rääkis otse temale. Niisiis võttis ta hingamispäeva hommikul oma viis last sellesse jumalateenistusele kaasa, selle asemel et minna oma kirikusse. Kui pastor esitas üleskutse tulla ettepoole neil, kes soovisid erilist eestpalvet, astus Pamela koos oma lastega ettepoole. Tema abikaasa oli surnud ning tema oli pere ainus ülalpidaja. Elu oli raske.

Pamela oli olnud karismaatilise koguduse (millesse ta kuulus) tulihingeline liige. Ta oli annetanud maatüki, millele koguduseliikmed ehitasid jumalateenistuste pidamiseks savitellistest maja. Nii et kui ta nüüd selles koguduses enam kolm nädalat käinud polnud, tulid mõned koguduseliikmed talle külla ja küsisid, miks ta kohale ei tule. "Olen leidnud tõe, mida ma iial varem ei teadnud," ütles naine lihtsalt. "Ja ma olen õppinud, kuidas õigesti oma peret kasvatada."

Pamela ja tema lapsed ühinesid lähima seitsmenda päeva adventistide kogudusega, mis asus nende kodust viie kilomeetri kaugusel. Siis sai naine teada, et karismaatiline kogudus, kuhu ta oli kuulunud, oli loobunud savitellistest kiriku kasutamisest, mille nad tema maatükile olid ehitanud. Pamela palus oma koguduse juhtidel pidada väikese grupi jumalateenistusi tühjajäänud kirikus ning kogudus võttis tema pakkumise vastu.

Siis kui Pamela sõbrad tema endisest kogudusest esitasid talle küsimusi selle kohta, miks ta nende juurest lahkus, rääkis ta neile uutest tõdedest, mida oli teada saanud, ning kutsus neidki seitsmenda päeva adventistide uude kirikusse – nende endisesse kirikusse. Kolm tema sõpra ühinesid adventistide grupiga, kes käis koos savitellistest kirikus.

Väikene 25liikmeline kogudus kogunes savitellistest kirikus terve aasta, enne kui selle hoone seisukord nii halvaks muutus, et seal koos käia oli ohtlik. Koguduseliikmed otsustasid maja püsivamaid materjale kasutades ümber ehitada.

Pamela valmistab ning müüb putru ja saiaakesi, et oma lapsi ülal pidada. Ta on vaene, kuid hoolitseb hädasolijate eest igal võimalikul viisil. Siis, kui sõbrad tema viletsa maja üle naeravad, naine naeratab ja ütleb neile: "Minu Jumal on mu abikaasa ja mu ülalpidaja. Tema on minu perekonna vastu väga hea; ma ei suuda Teda piisavalt tänada."

Sinu misjoniannetused jõuavad üle kogu maailma selliste otsivate inimeste südameni nagu Pamela.

Pamela Obero jagab oma usku Kendu Bays Keenias.

Püha ja õige Jumal (Joel)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Jl 3:1, 2; Ap 2:1 – 21; Jl 3:4, 5; Rm 10:13; Mt 10:28 – 31.

Meelespeetav tekst: “Ja Issand laseb oma häält kõlada oma sõjaväe ees, sest tema leer on väga suur. Tõesti, vägev on tema käsutäitja, sest Issanda päev on suur ja väga kardetav, kes suudaks seda taluda?” (Jl 2:11).

Juhtmõte: Jumal võib kasutada kriise, et teha oma rahvas tundlikuks ta-juma sõltuvust Temast ning vajadust vaimuliku ärkamise ja uuenduse järele.

Võimsas rändrohutirtsude nuhtluses ja rängas põuas, mis laastasid lõunakuningriiki Juudat, näeb prohvet Joel – Aamose ja Hoosea kaasaegne – märki “suurest ja kardetavast” kohtupäevast (Jl 3:4). Olles silmitsi nii võimsa ja suure kriisiga, kutsub ta kõiki inimesi Juudas ütlema lahti patust ning pöörduma tagasi Jumala juurde. Ta nimetab rändrohutirtse Issanda sõjaväeks ning näeb nende tulekus Jumala karistust truudusetule Iisraelile.

Joel kuulutab prohvetlikult, et Jumala tulevase karistuse kõrval kahvatu rändrohutirtsude nuhtlus. Seesama karistus aga toob võrreldamatuid õnnistusi neile, kes on ustavad Issandale ja kuuletuvad Tema õpetustele; see tähendab, et karistuse tõsidusele vaatamata juhib see pääste ja lunastuseni need, kelle süda avaneb Issanda juhtimisele.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 20. aprilliks.

Loe Jl 1:1 – 12. Mis toimub Juuda maaga?

Prohvet, kes elas põllumajanduslikus ühiskonnas, pöördub põllumeeste poole teadaandega, et nad kohkuvad oma teravilja- ja puuviljasaakide hävimise pärast. Ökoloogiline katastroof võib halvata riigi majanduse aastaks. Lisaks toidu, peavarju ja puidu kaotamisele ähvardab pinnase ärauhumine. Mõnel viljapuul Palestiinas kulub kasvamiseks kakskümmend aastat, enne kui temast saab viljakas puu. Tõsi, et põllumajanduse hävitamine ja metsade maharaiumine oli sissetungivate sõjavägede taktika, karistamaks neid, kes alistati, sest nii võeti alistatavalt igasugune lootus lühikese ajaga kosuda.

Loe 5Ms 28:38. Kuidas aitab see meil mõista, mis Juudas toimus?

Joel kasutab rändrohutirtsude kohta nelja erinevat sõna (Jl 1:4) selleks, et väljendada nuhtluse ägedust ja täielikkust. Põud tegi tirtsude poolt tekitatud hävingu veel hullemaks. Kõik saagid, mida põllumehed olid lootnud saada, olid äpardunud ning nüüd talupojad ägasid, sest neil polnud midagi, mida süüa või müüa; neil polnud isegi seemet uue külvi jaoks. Sellise ulatusega õnnetus oli ennekuulmatu ning see oli midagi, millest rääkida tulevastele põlvedele. Tõsiasi, et seesugust hävingut polnud kunagi varem toimunud, lisas olukorra tähtsusele kaalu.

Prohvet teeb teatavaks ka Iisraeli põhiliste toiduainete, nagu viinamarjad, teravili ja õli, (5Ms 14:23; 18:4) hävinemise. Palestiinas on kõige tähtsamaks teraviljaks nisu ja oder. Viina- ja viigipuud sümboliseerivad Piiblis Jumala rikkalike õnnistustega kaasnevat rahulikku elu Tootatud maal (1Kn 5:5; Mi 4:4; Sk 3:10). Idülliline pilt rahust ja heaolust on selline: sa võid istuda oma viina- ja viigipuu all. Kõike seda ähvardab Jumal nüüd nuhelda ja seda nende endi pattude pärast.

Lõikus oli röömuage (Ps 4:8; Js 9:2). Kuigi Iisraeli maa oli Issanda kingitus, kuulus see endiselt Issandale. Iisraelilt oodati ustavat maa eest hoolitsemist. Üle kõige oodati inimestelt, et nad kummardaksid Jumalat ja kuuletusid Temale, kuna Tema oli see, kes esmalt neile maa andnud oli.

Kui loodusõnnetused tabavad, tekitavad need palju küsimusi, näiteks: “Miks Jumal lubas sellel juhtuda?” “Miks mõned inimesed on elus, teised aga surma saanud?” “Kas selles on õppetund, mida meil õppida tuleb?” Joelil polnud kahtlust, et rändrohutirtsude nuhtlus pidi aitama Jumala üleüldisest plaanist sügavamalt aru saada. Esimeses peatükis seostab prohvet jumaliku inspiratsiooni ajal rahvuslikku kriisi riigi vaimuliku olukorraga. Rändrohutirtsud pole jätnud järele midagi, mida saaks tuua ohvriks Issandale. Teravilja- ja joogiohver olid templis toodava igapäevase ohvri osa, vastavalt 2Ms 29:40 ja 4Ms 28:5 – 8 antud juhistele. Ohvri meelega toomata jätmine oli tõsine asi, kuid see pidi hoiatama inimesi neid ähvardavas olukorras. Võimaluse puudumine ohvritki tuua sümboliseeris Jumala ja Iisraeli vahelise lepingu murdmist. Kuid erinevalt mitmetest teistest prohvetitest ei peatu Joel kuigi pikalt inimeste vigade analüüsimisel. Teda huvitas palju rohkem sellest ravist mõtisklemine, mille kirjutas ette Iisraeli jumalik Arst.

Loe Jl 1:13 – 20. Mida Joel inimestele ütleb? Olgu olukord pealegi ainulaadne, aga mil moel on see, mida siin öeldakse, palve, mis on omane kogu Piiblile, nii Vanale kui ka Uuele Testamendile?

Prohvet õhutab vaimulikke juhte kokku kutsuma üldrahvalikku palve- ja paastupäeva, et inimesed saaksid oma südant sügavalt analüüsida, patudest lahti öelda ja Jumala juurde tagasi pöörduda. Sel moel tulevad nad sellest kogemusest välja uuendatud usaldusega Jumala armastusse ja õiglusesse. Lõpuks saab see õnnetus juhtida usklikud sügavamasse suhtlusse oma Issandaga.

Läbi kogu Piibli kirjeldatakse Jumalat looduse Issandana, Isikuna, kes selle löi, selle eest pidevalt hoolt kannab ja seda ka oma jumalikel eesmärkidel kasutab. Eelmainitud loodusõnnetuse puhul, ütleb prohvet Joel, peavad inimesed – oma riiete lõhkikäristamise asemel – käristama lõhki oma südame ning avama ennast Jumala armule ja kaastundele.

Õnnetused võivad meid tabada mitmel kujul. Kui õnnetus tabab, milliste Piibli töotuste külge võime klammerduda (sõltumata sellest, kas me neid ja nende põhjusi mõistame), et saada lootust ja jõudu vastu pidada?

Loe Jl 3:1, 2 koos Ap 2:1 – 21ga. Kuidas tõlgendab Peetrus siin Joeli prohvetikuulutust?

Nelipühil teatas apostel Peetrus, et Issand oli täitnud oma töotuse Püha Vaimu väljavalamise kohta nagu see Joeli kaudu anti. Koos Vaimu väljavalamisega – ja nähtava märgina Jumala üleloomulikust sekkumisest inimkonna ajalukku – tekitab Jumal tavatu loodusnähtuse, mida nähakse nii maa peal kui taevas.

“Prohvet Joeli kaudu (Jl 3:1) on Jumal töötanud oma Vaimu erilist väljavalamist vahetus ühenduses Jumala suure päevaga. See prohvetikuulutus täitus osaliselt Püha Vaimu väljavalamises nelipühil, kuid lõplikult täitub see jumaliku armu avaldumises, mis saadab evangeeliumitöö lõpetamist maa peal.” – Ellen G. White, *Suur võitlus*, lk 11.

Otseses Joeli kontekstis järgneb patukahetsusele Jumala Vaimu suur väljavalamine. See toob esile imelise taaselustumise. Hävitamise asemel järgneb Jumala õnnistuste andmine. Issand kinnitab oma rahvale veelkord, et Tema loodu taastatakse ning riik vabastatakse rõhujaist.

Vaim valatakse välja Jumala rahvale just nii nagu võideõli valati nende pea peale, keda Jumal valis oma erilist tööd tegema. Vaim on ka jõu kinkimine; selle saaja on võimeline tegema erilist tööd Jumala jaoks (2Ms 31:2 – 5; Km 6:34). Ainult et sel korral on Vaimu avaldumine endastmõistetavalt ulatuslik. Sellel ajaloo suurel hetkel on pääste saadaval kõigile, kes Jumalat otsivad. Jumala Vaim langeb kõigile ustavatele – tegemata vahet vanuse, soo või sotsiaalse seisundi vahel –, täites Moosese igatsuse, et “kogu Issanda rahvas saaks prohveteiks ning Issand paneks oma Vaimu nende peale” (4Ms 11:29).

Mida saad sa oma elus teha selleks, et sa muutuksid vastuvõtlikumaks Püha Vaimu väljavalamisele?

“**Päike** muutub pimedaks ja kuu vereks, enne kui tuleb Issanda päev, suur ja kardetav. Ja sünnib, et igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, pääseb. Sest Siioni mäel ja Jeruusalemmas on pääste, nii nagu Issand on öelnud; ja pääsenute hulgas on need, keda Issand kutsub” (Jl 3:4, 5).

Päikese pimenemist ja kuu muutumist verekarva ei tule mõista loodusõnnetusena, vaid üleloomulike märkidena Issanda päeva liginemisest. Piibli aegadel kummardasid paljud paganlikud rahvad taevakehasid jumalatena; Mooses ütles, et iisraellased ei tohi seda teha (5Ms 4:19). Selles mõttes kuulutab Joeli prohvetikuulutus ette, et rahvaste ebajumalad tuhuvad siis, kui Issand tuleb kohut mõistma. Jl 4:15 lisab, et isegi tähed kaotavad oma sära ega valgusta enam, kuna Issanda auhiilguse kohalolu ületab need kõik.

Kristuse ilmumine tekitab õuduse meeltparandamatuis, kuid kuidas teravitavad õiged oma Issandat? Milline on oluline erinevus? Vaata Js 25:9; Jl 3:5; Ap 2:21; Rm 10:13.

Pühakirjas tähendab väljend “hüüdma appi Issanda nime” rohkemat kui lihtsalt seda, et nimetatakse ennast Issanda järelkäijaks ja taotletakse endale Tema töotusi. See tähendab ka Jumala nime kuulutamist ehk teistele Issandast ja sellest, mida Tema maailma heaks teinud on, tunnistamist. Aabraham ehitas Kaananimaal altareid ja hüüdis appi Issanda nime (1Ms 12:8). Jumal kuulutas Moosesele Siinai mäel oma armulikkust ja halasust (2Ms 33:19; 34:5). Laulja kutsub ustavaid üles tooma tänu Jumalale ja kuulutama Tema nime sellega, et rahvale antakse teada, mida Ta on teinud (Ps 105:1). Samad sõnad leiduvad prohvet Jesaja loodud laulus (Js 12:4).

Niisiis tähendab Issanda nime kuulutamine ja appi hüüdmine nii heade sõnumite toojaks olemist (head sõnumid sellest, et Jumal valitseb ikka veel maailma) kui ka maailma rahvaste õhutamist vaatlema kõike Jumala tegude ja iseloomu kontekstis. Samuti tähendab see kõikidele rääkimist Jumala heldest päästeannist, mida pakutakse igale inimesele.

Mida tähendab sinu jaoks “hüüda appi Issanda nime”? Kuidas sa seda teed ja mis siis juhtub, kui sa seda teed?

Piibli prohvetid võrdlevad saabuvat Jumala karistust lõvi mõirgamisega, häälega, mis paneb kõiki värisema (Jl 4:16; Am 1:2; 3:8). Piiblis tähistab Siion Jumala maise trooni asupaika Jeruusalemmas. Sellest paigast karistab Jumal oma vaenlast, kuid samal ajal kaitseb oma rahvast, kes ootab kannatlikult Tema võitu. Nad võidutsevad koos Temaga siis, kui Ta loob loodu uueks.

Mõnel inimesel on raske mõista Pühakirja kirjeldusi Jumala lõpukohust. Hea on meeles pidada, et kurjus ja patt on väga tõelised ning nende jõud on suur, püüab vastu panna Jumalale ja hävitada kõik elu. Jumal on kurjuse vastane. Just seepärast kutsuvad Joeli sõnad meid oma elu analüüsima, et me igati veendununa oleksime Jumala poolel, nii et meid kaitsaks kohtupäeval.

Loe Mt 10:28 – 31. Kuidas aitavad need salmid meil mõista (ka õnnetusttoovatel aegadel), mida on meile Kristuses antud?

Issand peab ülal inimesi, kes jäävad usus kindlaks. Ta võib lasta maad laastata (Jl 4:1 – 15), ometi ei pea Tema rahvas kartma Tema ülemkohtu tegevust, sest Ta on töötanud neid kaitsta (16.s). Ta on andnud neile oma kinnituse. Tema ülivõimsad ja heasoovlikud teod näitavad, et Ta on ustav lepingu-Jumal, kes ei luba enam kunagi õigeid häbistada (Jl 2:27).

Joeli raamat lõpeb nägemusega muudetud maailmast, kus uue Jeruusalemma keskel voolab jõgi ning igavese Jumala kohalolu on Tema andestuse saanud rahvaga (Jl 4:18 – 21).

Prohvetlik sõnum kutsub meid üles käima Vaimus, taotlema kogu südamest kristlikku eluviisi ning tegutsema nende heaks, kes veel Kristuse nime appi ei hüüa. Toetugem siis jumalikule töotusele, et Kristus on Püha Vaimu kaudu alaliselt Temale ustavate inimeste südames.

“Me peame aru saama oma tegelikust olukorrast, muidu me ei tunne, et vajame Kristuse abi. Me peame mõistma oma ohtu, muidu me ei põgene varjupaika. Me peame tundma oma haavade valu, muidu me ei soovi paranemist.” – Ellen G. White, *Kristuse tähendamissõnad*, lk 158. Kuidas saad sina aru oma “tegelikust olukorrast”? Millist valu sa tunnend? Kuidas oled kogenud meile Kristuses töötatud “varjupaika”?

Edasiseks uurimiseks: Prohveti nimi, Joel, oli Piibli aegadel tavaline nimi ja see tähendab “Issand on Jumal”. See nimi sobib kokku raamatu teemaga: ainult Jumal on täielikult püha ja õige ning Tema töö Maal on suveräänne. Nii Tema rahva ajalugu kui ka kõigi rahvaste ajalugu on Tema kätes. Sama peab paika iga inimese elus.

“Igaviku ülitähtsad teemad nõuavad meilt midagi enam kui kujuteldavat usku – sõnadest ja välisest vormist koosnevat usku –, mispuhul töö jäetakse välisõue. Jumal kutsub meid uuendusele ja usupuhastusele. Kantslist peaksid kõlama Piibli ja ainult Piibli sõnad. Kuid Piiblilt on röövitud vägi ja tulemus on näha vaimuliku elu madaldumises. Paljudes tänapäeva jutlustes puudub Jumala väe mõju, mis äratas südametunnistuse ja elustab hinge. Kuulajad ei saa öelda: “Eks meie süda põlenud meie sees, kui Ta teel meiega rääkis ja meile kirju selgitas?” (Lk 24:32). On paljusid, kes hüüavad elava Jumala poole, igatsedes jumalikku ligiolekut. Lastagu Jumala Sõnal kõnelda südamele. Lastagu neil, kes on kuulnud ainult pärimusi, inimeste poolt välja mõeldud teooriaid ja elujuhiseid, kuulda Jumala häält, mis võib uuendada inimhinge igaveseks eluks.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 626.

Küsimused aruteluks:

1. Kuidas on Joeli sõnum eriliselt tähtis meile, kes me elame lõpuajal, mil tõsised ja pühalikud sündmused meid kahtlemata ees ootavad?
2. Loe ühe korraga läbi kogu Joeli raamat ja vasta järgmisele küsimusele: mis ulatuses käis Joeli sõnum tema põlvkonna kohta ja mis ulatuses käib see tuleviku kohta?
3. Joeli raamat kirjeldab jumaliku õnnistuse erinevaid vorme, mida Jumala rahvale valati. Kas see prohvetikuulutus eristab materiaalsed ja vaimulikud õnnistused? Kui jah, siis kuidas?
4. Kuidas aitab meie arusaam suurest võitlusest mõista kohutavat häda ja õnnetust, mille ees maailm seisab?
5. Reedeses osas ära toodud Ellen G. White'i tsitaadis räägib ta “kujuteldavast usust”. Mida see võiks tähendada? Kuidas võime teada, kas meie religioon on tegelik või kujuteldav?

Teismeline poiss astus bussist välja ja vaatas ringi. Ta ei olnud kunagi varem olnud nii suures linnas. Kuid tal ei olnud aega silmitseda kõrghooneid ja kihavaid tänavaid, sest tal oli üks asi ajada. Kuhupoolle aga minna? Ta palvetas: “Jumal, juhi mind inimeste juurde, kes peavad Sinu hingamispäeva.” Siis hakkas ta astuma.

Ta märkas, et on jõudnud teatri ette, ning nägi inimesi sinna sisenemas. Ta tundis, et astub koos nendega sissepoole, kuigi ta ei teadnud, mis teda seal ootab. Keegi tervitas teda suures inimesi täis saalis. Ta istus ja ootas.

Juan, see teismeline, elab väikeses džunglikülas Ecuadori kaguosas. Tema rahvas teadis Jumalast väga vähe. Juan oli saanud Uue Testamendi siis, kui ta lähemas alevis koolis käis, ning luges seda innukalt. Ta oli avastanud tõesed Jumala kohta, mille järele tema süda nälgis. Ta palus Jumalal ennast õpetada, kuidas Jeesuse järel käia.

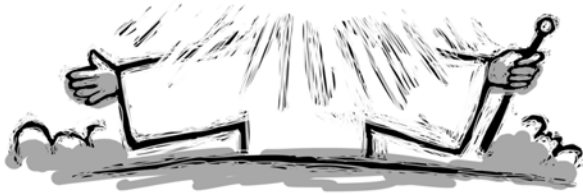
Siis, ühel retkel ühte teise alevisse vajalike kaupade ostmiseks, oli Juan leidnud räbaldunud raamatu ja hakanud seda lugema. Raamat kinnitas seda, mida ta oma Piiblist juba lugenud oli, ning selgitas hingamispäeva pidamise tähendust.

Juan otsustas leida inimesed, kes hingamispäeva pidasid! Ta võttis ette kolmepäevase teekonna läbi džungli selle paikkonna esimesse suuremasse linna. “Mine Ambatosse,” ütles seal keegi. Niisiis ostis Juan oma väheste peesode eest bussipileti Ambatosse. Ta jõudis linna õhtupoolikul ning hakkas Jumala rahvast otsima. Siis leidiski ta teatri.

Üks mees tuli lavale ja hakkas rääkima. Juan kuulas kasvava erutusega, sest mees rääkis hingamispäevast ja teistest tõdedest, mida poiss oma Piiblist leidnud oli. Jumal oli juhtinud Juani samme tema džunglikodust sellesse teatrisse, et poiss leiaks Tema rahva, kes pidas Tema käske!

Pärast koosolekut otsis Juan pastori üles ja ütles talle: “Ma tahan saada ristitud!” Üllatunud pastor sai Juaniga järgmisel päeval kokku ja mõistis, et poiss tundis Jumala Sõna. Pastor nõustus teda eeloleval hingamispäeval ristima. Juan ei olnud enne oma ristimispäeva kunagi olnud seitsmen-da päeva adventistide koguduses. Pastor soovis, et Juan jääks linna, kuid poiss keeldus. Tal tuli tagasi minna, et rääkida oma usust enda küla inimestele.

Kõikide rahvaste Jumal (Aamos)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Am 1 – 2; Js 58; Lk 12:47, 48; 1Kn 8:37 – 40; Am 4:12, 13; Ob.

Meelespeetav tekst: “Lövi möirgab – kes ei kardaks? Issand Jumal räägib – kes ei ennustaks?” (Am 3:8).

Juhtmõte: Inimsusevastased teod on patt Jumala vastu ja nende üle mõistetakse selliselt ka kohut.

Pühakirjas kasutatakse sageli võrdlust lõviga, loomariigi kuningaga. Tema välimusest öhkub vastupandamatut jõudu ja suursugusust, samuti ka metsikust ja purustusjõudu. Ka siis, kui lõvi parajasti jahti ei pea, on teda kuulda, sest tema möirgamine kostab kilomeetrite taha. Karjane Aamos saadeti iisraellaste juurde neid hoiatama, sest ta oli kuulnud lõvi möirgamist – lõviks oli antud juhul nende Issand ise! Püha Vaimu mõjustatuna võrdles prohvet Aamos lõvi möirgamisega seda, kuidas Jumal rahvastega, aga ka oma erilise rahvaga kõneles (vaata Am 1:2).

Aamos kutsuti prohvetlikult kõnelema rahvastele, kes sooritasid inimsusevastaseid kuritegusid. Ta saadeti hoiatama ühiskonda, mille liikmed eesõigustatud ja religioosse rahvana elasid rahu ja õitsengus. Ometi rõhusid just needsamad inimesed vaeseid ning olid ebaausad äris ja andsid altkäemaksu kohtus. Sellel nädalal kuulame, mida on Issandal öelda selliste põlastusväärsete tegude kohta.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 27. aprilliks.

Loe Am 1. ja 2. peatükki. Miks Issand hoiatab, et saabub karistus?

Aamose raamatu kahes esimeses peatükis on kirjas seitse prohvetikuulutust ümberkaudsete rahvaste kohta, mis järgnevad Iisraeli kohta käivale prohvetikuulutusele. Võõrrahvastele ei langetata süüdimõistvat otsust mitte sellepärast, et nad on Iisraeli vaenlased, vaid sellepärast, et nad tarvitavad vägivalda üldinimlike põhimõtete kallal. Aamose süüdistusest kerib esile kaks mõistet: ustavuse puudumine ja kaastunde puudumine.

Tüüros näiteks oli juhtiv kaubalinn, mis paiknes Vahemere rannikul Iisraelist põhja pool. Peaaegu võitmatu kindlusaare tõttu uhkeldas linn oma kaitstusega. Pealegi sõlmisid Tüürose juhid rahuleppeid mitmete ümberkaudsete rahvastega, näiteks vilistitega. See linn oli Taaveti ja Saalomoni valitsemisajal Iisraeli liitlane “vendluslepinguga” (1Kn 5:15, 26), ja oli seda isegi kuningas Ahabi ajal (1 Kn 16:30, 21). Pole siis üllatav 1Kn 9:13st lugeda, et Tüürose kuningas Hiiram nimetas Saalomoni “mu vennaks”.

Ometi oli Tüürose rahvas “vendluslepingust” üle astunud. Tüürosele ei pandud süüks vangide võtmist, vaid vangivõetute üleandmist Iisraeli vaenlaste, edomlaste kätte. Sellega vastutasid Tüürose elanikud õeluste pärast, mida vangid oma vaenlaste käe läbi talusid. Jumala silmis on inimene, kes kuriteole kaasa aitab ja seda toetab, sama palju süüdi kui inimene, kes kuriteo sooritab.

Kuna Jumal on ülim, on Tema kätes kogu maailma saatuse. Temal on eesmärgid ja huvid, mis ulatuvad palju-palju kaugemale Iisraeli piiridest. Iisraeli Jumal on kõikide rahvaste Issand; kogu inimajalugu läheb Talle korda. Tema on Looja-Jumal, kes annab kõigile elu ning kõigil tuleb Tema-le vastust anda.

Kes meist ei lähe turri selle uskumatu ebaõigluse pärast, mida näeme? Kui poleks Jumalat, kuidas saaksime siis loota, et üldse kunagi õigust tehakse? Mida tähendab sinu jaoks töotus, mida Piiblis läbivalt leiame, et Jumal toob maailmale õiguse ja kohtu? Kuidas saame õppida klammerduma selle töotuse külge keset kogu ebaõiglust, mida praegu näeme?

Üks Aamose raamatus leiduv keskne õpetus on Jumala kõikihaarav kohus. Selle raamatu alguses teeb prohvet teatavaks Jumala kohtuotsused paljudele Iisraeli naabritele nende inimsusevastaste kuritegude pärast. Kuid siis ütleb Aamos julgelt välja, et Jumal mõistab kohut ka Iisraeli üle. Issanda viha tabas teisi rahvaid, kuid ka rahvast, kelle Issand oli valinud. Juuda rahvas oli hüljanud Issanda sõna ega olnud lähtunud Tema juhtnööridest.

Samal ajal tegeles Aamos Iisraeliga isegi palju ulatuslikumalt kui Juudaga, sest Iisrael oli murdnud lepingu Jumalaga ja teinud palju patte. Iisraeli vaimulikule laostumisele eelnesid majanduslik õitseng ja poliitiline stabiilsus. See vaimulik laostumine ilmnes sotsiaalses ebaõigluses. Iisraelis kurnasid rikkad vaeseid ja mõjuvõimsad rõhusid nõrku. Rikkad hoolisid ainult endast ja oma isiklikest sissetulekutest, isegi kui need tulid vaeste kannatuste arvel. (Asjalood pole mõne tuhande aastaga kuigi palju muutunud, eks ole?) Aamose jutlused õpetasid, et on olemas elav Jumal, kes hoolib sellest, kuidas me kaasinimesi kohtleme. Õiglus on enam kui idee või norm. Õiglus on jumalik hool. Prohvet hoiatas, et Iisraeli kivimajad, vandliga kaetud sisustus, tipptasemel toit ja jook ning ka parimad ihuvõided hävitatakse.

Loe Js 58. Mismoodi on selles peatükis varjul käesoleva aja tõde? Mismoodi on meie sõnum maailmale siiski palju enam kui see?

Piibel õpetab selgelt, et sotsiaalne õiglus peab olema evangeeliumi loomulik koostisosa. Kui Püha Vaim muudab meid Jeesuse sarnasemaks, õpi-me edastama Jumala osavõtlikkust. Moosese raamatud rõhutavad võõramaalaste, leskede ja orbude (2Ms 22:20 – 23) lahket kohtlemist. Prohvet räägib, et Jumal on mures vähemate eesõigustega inimeste õiglase ja kaastundliku kohtlemise pärast (Js 58:6, 7). Laulja nimetab Jumalat, kes elab oma pühas eluasemes, “vaeslaste isaks ja lesknaiste asjaajajaks” (Ps 68:6). Kristus oli väga osavõtlik nende suhtes, keda ühiskond kõrvale tõrjus (Mk 7:24 – 30; Jh 4:7 – 26). Issanda vend Jaakobus kutsub meid üles uskute-gudes rakendama ning abivajajaid aitama (Jk 2:14 – 26). Ükski Kristuse järgija, kui ta tõesti on Kristuse järgija, ei saa teha vähemat.

Aamose prohvetlik sõnum polnud mõeldud alahindama Iisraeli ajaloolist olukorda, vaid laiendama sõnumi vaatepiiri Iisraelist ja Juudast kaugemale. Vanas Testamendis oli Iisraelil ainulaadne, aga mitte teisi välistav õigus Jumalale.

Loe Am 3:1, 2. Heebrea tegusõnal *yada*, “tunnustama”, “tundma”, mida 2. salmis kasutatakse, on erilist lähedust omav varjund. Näiteks ütleb Jumal Jr 1:5, et Ta “tundis” prohvetit ning pani ta sellele kohale, eraldas selleks, juba sündimisest saadik. Sama lugu oli Iisraeliga. Iisrael oli enamat kui üks rahvas rahvaste seas. Jumal eraldas nad jumaliku ja püha eesmärgi jaoks, pani nad sellele kohale. Nad olid erilises seoses Temaga.

Jumal ise oli Iisraeli valinud ja tema orjusest vabadusse toonud. Egiptusest väljatoomine oli üks tähtsaimaid sündmusi Iisraeli rahva ajaloo hakul. See oli taust Jumala lunastavatele tegudele ja Kaanimaa vallutamisele. Kuid Iisraeli tugevus ja õitseng viisid Issanda valitud rahva eesõigustes olevad inimesed uhkuse ja endaga rahulolemiseni.

Loe Kristuse ütlust Lk 12:47, 48. Mil moel saame mõista põhimõtet, mida Ta siin õpetas: kui suuri eesõigusi elus väärkasutatakse, asendatakse need suurte karistustega?

Jumala inspiratsiooni mõjul hoiatab prohvet, et kuna Issand on Iisraeli rahva valinud, siis on nad eriliselt vastutavad oma tegude eest. Issand ütleb, et Iisraeli ainulaadne suhe Jumalaga sisaldab kohustusi ning karistus järgneb juhul, kui neid kohustusi ei täideta. Teisiti öeldes, Iisrael kui Jumalast valitud rahvas vastutab Tema kohtu ees palju rohkem, kuna eesõigustes peitub vastutus. Iisraeli valimine ei olnud lihtsalt eesõigustatud staatuse andmine; neid kutsuti maailmale tunnistama Issandast, kes neid õnnistas.

“Kristuse praegusele kogudusele on antud suurimad eesõigused. Issand on ilmunud meile aina kasvavas valguses. Meie eesõigused on kaugelt suuremad kui Jumala vanaaegsel rahval.” – Ellen G. White, *Kristuse tähen-damissõnad*, lk 317. Mõttele kõigele sellele, mida meile kui seitsmenda päeva adventistidele on antud. Miks peaks neist eesõigustest tulenev vastutus meid värisema panema? Kas peaks? Või oleme nendega lihtsalt harjunud? Kas muutume isegi enesega rahulolevaiks kõige selle pärast, mis meile antud on? Kui nii, siis kuidas saame asja muuta?

“Siis valmistu, Iisrael, kohtama oma Jumalat!” (Am 4:12).

4. peatükk algab Iisraeli pattude kirjeldamisega ja lõpeb teadaandega arveteõiendamispäevast. Jumal peab oma rahvast eriliselt vastutavaks selles, kuidas nad elavad ja kaasinimesi kohtlevad.

Aamos on loetlenud mitmeid loodusõnnetusi, millest igaüks pidanuks pöörama rahva Jumala poole. Nimistu koosneb seitsmest õnnetusest; see on karistuse täismõõt Jumalaga tehtud lepingu murdmise eest (vastavalt Moosese sõnadele 3Ms 26. peatükis). Mõned õnnetused tuletavad meelde üht või teist nuhtlust, mille Jumal Egiptusele saatis, viimase häda kirjeldus aga mainib otsesõnu Soodoma ja Gomorra segipaiskamist.

Mida peaks õnnetus harilikult inimest tegema panema (templi sisseõnistamisel peetud Saalamoni palve kohaselt, 1Kn 8:37 – 40).

Iisraeli rahvas ei käitunud normaalse inimese kombel ning Jumal leidis, et nende tähelepanu oli võimatu haarata. Pealegi oli Jumala karistus inimeste südant veelgi paadutanud. Kuna inimesed ei pöördunud tagasi Issanda juurde, esitas Aamos viimase võimaluse kahetseda.

Ähvardamas on viimane karistus, kuid Aamos ei täpsusta, mis karistus see on. Painav teadmatus, mille Aamose sõnad jätaavad, teeb ähvardava karistuse veelgi kurjakuulutavamaks. Iisrael on löönud käega Jumala otsimisele, niisiis tuleb Jumal kohtuma Iisraeliga. Juhul kui nuhtlemine oma osa ei täida, kas siis ootamatu kohtumine Jumalaga päästab?

Am 4:12 algab sõnadega “ma talitan sinuga nõnda”, millest kajab läbi traditsioonilise vandetootuse vorm. See pühalik ütlus kutsub Iisraeli reageerima – nad valmistugu kohtuma oma Jumalaga nii nagu nad tegid toorkord, kui Jumal ilmus Siinaile (2Ms 19:11, 15).

Loe hoolikalt Am 4:12, 13. Juhul kui sina äkki kuuleksid hoiatust “valmistu, [siinkohal sinu nimi], kohtama oma Jumalat”, kuidas reageeriksid? Mis on su ainus lootus? Vaata Rm 3:19 – 28.

Loe läbi Obadja raamat. Millised olulised tõed leiame sellest raamatust kõlbelise käitumise ja vaimulikkuse kohta?

Obadja on Vana Testamendi lühim raamat ning see edastab prohvetliku nägemuse Jumala otsusest Edomimaa kohta. Selle raamatu sõnum keerleb kolme teema ümber: Edomi upsakus (salmid 1 – 4), Edomit tabav alandamine (salmid 5 – 9) ja Edomi vägivald Juuda suhtes (salmid 10 – 14).

Edomlased olid Jaakobi venna Eesavi järeltulijad. Iisraellaste ja edomlaste vaheline vaenulikkus pärineb juba peresisesest kahe kaksikvenna vahelisest vaenust, kellest hiljem said kahe rahva esiisad. 1Ms 33. peatüki kohaselt leppisid kaks venda hiljem ära. Seepärast käskis Jumal iisraellast: “Ära põlga edomlast, sest ta on su vend” (5Ms 23:8).

Sellele vaatamata kestis kahe rahva vaenulikkus sajandeid. Kui babüloomlased Jeruusalemma hävitasid ja selle elanikud vangi võtsid, tundsid edomlased rõõmu, kuid vähe sellest, nad ka varitsesid põgenevaid iisraellasi ning aitasid kaasa Jeruusalemma müüride mahakiskumisele (Ps 137:7). Seetõttu hoiatas prohvet Obadja, et edomlased saavad oma mõõdupuu järgi: “Nõnda nagu sina talitasid, talitatakse sinuga” (Ob 15). Edomlased ei käitunud Juuda rahva suhtes nende halvimal hetkel vennalikult, vaid aitasid hoopis kaasa nende vaenlastele (Nl 4:21, 22).

Edomi asuala paiknes Surnumerest kagu pool. See on mägine maa, täis kõrgendikke, järske kaljurünki ning koopaid ja kurusid, kuhu sõjavägi sai varjuda. Sellistes raskesti ligipääsetavates paikades asus mitu Edomimaa linna. Sela (tuntud ka Petra nime all) oli edomlaste pealinn. Selle rahva teadvuses arenes välja ülbe julgus, mille võttis kokku küsimus: “Kes võiks mind tõugata alla maa peale?” (Ob 3).

Jumal nõuab aru neilt, kes löikavad hädaajal kaasinimeste pealt kasu. Obadja andis Edomi uhketele inimestele hoiatuse, et Jumal laseb neil pea longu vajuda.

Jumala eest põgenemiseks ei ole mingit kohta (Am 9:2, 3). Issanda päev toob nii kohtu kui ka pääste. Edom joob Jumala vihakarikat, Jumala rahva õnn aga taastatakse.

Edasiseks uurimiseks: Loe läbi järgnevad tsitaadid ning arutle, kuidas need aitavad meil selgemalt mõista Aamose esimese nelja peatüki ning Obadja sõnumeid.

“Algusest peale oli iisraellaste religioonis usutud, et Jumal oli valinud selle erilise rahva oma töö edasiviimiseks, heebrea usu nurgakiviks ja pelgupaigaks ahastuse ajal. Ja ometi tundsid prohvetid, et liigagi paljude nende kaasaegsete jaoks oli see nurgakivi komistuskiviks, pelgupaik aga väljalipsamiseks. Neil tuli rahvale meenutada, et väljavalituks osutumist ei tohtinud ekslikult pidada jumalikuks soosinguks või karistusest vaba olemiseks, vaid vastupidi, see tähendab, et ollakse veel tõsisemalt välja pandud jumaliku karistusele...”

Kas äravalitud olemine tähendab, et Jumal hoolitses Iisraeli eest teisi välistavalt? Kas Egiptusest väljatoomine viitab sellele, et Jumal tegeleb ainult Iisraeli ajalooga ning on täielikult unustanud teiste rahvaste saatuse?” – Abraham J. Heschel, *The Prophets*, lk 32, 33.

“Kui inimhinge kaitsevad vahendid olid kõrvaldatud, ei suutnud eksitusse viidud kummardajad enam kuidagi patule vastu panna ning andusid inimsüdame patustele kirgedele.

Prohvetid tõstsid küll häält nende kaasaegse julma rõhumise, karjuva ülekohtu, luksuslikkuse, ülepingutatud väljanägemise, meeletu pidutsemise, joomingute ja taltsutamatu liiderlikkuse vastu, kuid nende protest ja patu hukkamõist ei andnud tulemusi. “Nad vihkavad noomijat väravas,” teatas Aamos, “ja põlgavad seda, kes räägib tõtt.” “Te kiusate taga õiget, võtate altkäemaksu ja tõukate vaesed väravas kõrvale” (Am 5:10, 12). “ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 282.

Küsimused aruteluks:

1. Kerge on olla sõbralik kellegi suhtes, kellel on sulle midagi pakkuda. Kuidas on aga lugu nende suhtes, kes on kitsikuses ja kel pole sulle midagi pakkuda ning vajavad tegelikult, et sina neile midagi annaksid? Milliselt peaksime sellistesse inimestesse suhtuma? Milliselt sa neisse suhtud?

2. Mõtle sellele, mida on meile kui seitsmenda päeva adventistidele antud. Valdaval osal kristlastest pole aimugi hingamispäeva õnnistustest (veel vähem selle tähtsusest lõpuajal); enamik arvab, et surnud lähevad kohe kas taevasse või põrgutulle. Paljud ei usu Jeesuse füüsilisse ülestõusmisesse ega ka Tema tegelikku teise tulekusse. Milliseid teisi suuri tõdesid on meile antud, millest suur osa inimesi ei tea midagi? Mida nende tõdede tundmine meid tegema kohustab?

Valgus džunglis, 2. osa

Juan oli leidnud Kristuse ja avastanud hingamispäeva siis, kui ta luges Piiblit oma džunglikodus Ecuadori kaguosas. Siis juhtis Jumal poisi tema kodukülalt mitme päeva teekonna kaugusel asuvasse linna, kus Juan kohtas seitsmenda päeva adventiste ning palus ristimist. Siis aga, kui pastor palus tal linna jääda, Juan keeldus.

“Ma pean koju tagasi minema ning oma pereliikmetele ja külaelanikele rääkima,” ütles ta. Pastor andis talle kojusõiduks vajamineva bussipileti raha.

“Meil on Jumal, kes meid armastab ja kes tahab, et me tuleksime Temaga kohtuma Tema hingamispäeval,” rääkis poiss oma perele ja külaelanikele. “Tal on meile palju õpetada.” Alguses kuulas Juani juttu vähe inimesi. Vähehaaval aga hakkas nii mõnigi omaks võtma seda, mida Juan ütles.

Juan mõistis, et ta vajab oma rahva õpetamiseks abi. Ta võttis veelkord ette pika tee Ambato linna, et kutsuda pastor oma külla ja paluda tema abi inimeste õpetamisel. Pastor nõustus tulema ning kahekesi lendasid nad lennukiga vihmametsa ühte külla. Seal kohtusid nad külaelanikega, kes aitasid neil kanda varustust roiutavas kuumuses läbi moskiitodest kubiseva džungli ning üle mitme jõe.

Pastor õpetas neile Piibli tõesid ning viis läbi seminare tervise, abielu ja pereelu teemadel. Juan oli inimesi hästi ette valmistanud ning nädala pärast olid 15 inimest valmis ristimiseks.

Pärast seda, kui pastor Ambatosse tagasi pöördus, jätkas Juan Jumala Sõna levitamist ümberkaudsetes külates. Viis kuud hiljem tuli pastor üheks nädalaks tagasi seminare pidama ja ristis veel 18 inimest.

Külaelanikud olid ehitanud pilliroost ja puidust suure kiriku, mis oli hingamispäevaste jumalateenistuste ajal rahvast täis. ADRA rahastas kirjaoskuse programmi, et inimesed õpiksid lugema ja saaksid ise Piiblit lugeda. Ambato seitsmenda päeva adventistide koguduse liikmed korraldasid suure tervishoiu-alase ürituse ja lastele vaheaja piiblikooli. Ristiti veel inimesi.

Neli aastat hiljem on üle 135 inimese Juani kodudžunglis andnud oma elu Jumalale ning on ristitud seitsmenda päeva adventistide kogudusse. Mõned uued usklikud aitavad Juanil levitada Jumala sõna veel teistesse külatesse, kes ootavad sõnumi kuulmist. Täna sel päeval kõrguvad neis külates mitmed lihtsad kabelid.

Juan tänab Jumalat selle eest, et Tema juhtis Juani seitsmenda päeva adventistide koguduse juurde ning aitab jagada kaasinimestele evangeeliu-misõnumit. Sinu misjoniannetused aitavad toetada Juani, kes töötab pärismaalaste hulgas Ecuadori kaguosas. Osa seekordsest kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetusest aitab laiendada adventraadio võrku Ecuadoris, et Jumala sõnum muutuks kättesaadavaks tuhandetele, kes seda muidu ei kuuleks.

Juan Saant kõneleb usust Ecuadori kaguosa džunglites.

Otsige Issandat ja elage! (Aamos)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Am 5:1 – 15; Hb 5:14; Js 5:20; Am 7:10 – 17; 9:11 – 15; Ap 15:13-18.

Meespeetav tekst: “Otsige head, aga mitte kurja, et te jääsite elama! Siis on teiega Issand, vägede Jumal, nõnda nagu te ütlete” (Am 5:14).

Juhtmõte: Aamos tuletab meile meelde, et Issanda otsimine on elama jäämine.

Olnuks Iisrael ustav, saanuks Tema ellu viia oma eesmärgi nende austamise ja ülendamise kaudu. Kui nad käinuksid kuulekuse teel, siis tõstnuks Tema nad “kõrgemale kõigist rahvaist, keda ta on loonud, kiituseks, kuulsuseks ja iluks”. “Kõik maailma rahvad näevad, et sinule on pandud Issanda nimi,” ütles Mooses, “ja nad kardavad sind.” “Rahvad pidid ütlema “kõiki neid seadusi kuuldes: “See suur rahvas on tõesti tark ja mõistlik rahvas.” (5Ms 26:19; 28:10; 4:6.) Kuid Iisraeli truudusetuse pärast sai Jumal oma eesmärgi teostada ainult pideva ebaõnne ja alanduse kaudu.” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 28.

Sellel nädalal, kui me veel uurime Aamose raamatut, näeme, mil moel Issand palus tungivalt oma rahvast hüljata patud ja pöörduda tagasi Tema juurde, ainsa tõelise eluallika juurde. Lõpuks on meil kõigil valida kahest ainult üks: elu või surm. Keskteed ei ole. Aamos näitab meile veel pisut, kui täielik on erinevus nende valikute vahel.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 4. maiks.

Vihka kurja, armasta head

Iisraelis oli lugu läinud väga halvaks; ametiisikute äraostetavus, rõhumine, patt. Jõutud oli punktini, mil kaalul oli rahva ellujäämine. Sellepärast lõi Aamos nutulaulu, millega leinata Iisraeli saabusvat surma (Am 5:1 – 15). Prohvetlikes raamatutes ei ole sageli selgepiiriliselt eristatud prohveti sõnu ja Issanda sõnu. Niisiis on Aamose nutulaul ka Jumala nutulaul Iisraeli pärast.

Am 5:1 – 15 kirjutatud matuselaulu eesmärgiks oli rabada rahvast nende ees seisva reaalsuse tajumisega. Juhul kui nad oleksid hüljanud kurja ja pöördunud tagasi Jumala juurde, võinuks nad elada. Issanda iseloom on selline, et Ta ootab kuulekust jumalikule tahtele.

Loe Am 5:14, 15. Kuidas saab õppida “vihkama kurja ja tegema head”?
Vaata ka Hb 5:14; Rm 12:9; Öp 8:36.

Aamos kutsub inimesi üles vihkama kurja ja armastama head, mitte ainult lõpetama kurja tegemist. See löik on gradatsioon. Tegusõnad *armastama* (heebrea keeles *אהב*) ja *vihkama* (*שנא*) viitavad Piiblis sageli otsustustele ja tegutsemistele, mitte ainult tunnetele ja hoiakutele. Teisiti öeldes, muutus inimeste hoiakutes viib muutusteni nende tegutsemistes.

Milline hoiatus leidub Js 5:20 seda konteksti silmas pidades?

“Kõik, kes nendel kurjadel päevadel vastavalt oma südametunnistuse käsule kartmatult Jumalat teenivad, vajavad julgust, kindlust, Jumala ja Tema Sõna tundmist; hakatakse ju neid, kes jäävad Jumalale ustavaks, taga kiusama. Nende motiive ja parimaid püüdlusi tõlgitsetakse väärtalt, nende nime laimatakse. Saatan töötab kogu oma petliku väega, püüdes mõjutada südameid ja tumestada arusaamist, et esitada kurja heana ja head kurjana.” – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 431.

Kuidas saame õppida armastama head ja vihkama kurja juhul, kui oleme aldis nimetama kurja heaks ja head kurjaks? Mis on ainus kaitse sellise pettuse vastu?

Loe Am 5:23, 24; Ho 6:6; Mt 9:13; Ps 51:19. Mida need salmid ütlevad? Tähtsaim aga, kuidas saame siin esinevaid põhimõtteid rakendada otseselt oma vaimulikku ellu täna, seitsmenda päeva adventistidena? See tähendab, mil moel võime olla süüdi täpselt sama tegemises, mille eest meid siin hoia-tatakse? (Meenuta sedagi, et selles vallas on ennast väga kerge petta.)

Aamos võtab kõne alla (rohkem kui enamik teisi raamatuid Piiblis) eba-õigluse, halastamatuse ja ebainimlikkuse. Samuti näitab ta, mismoodi Jumal sellisele tegevusele vaatab. Aamos kuulutas, et Jumalale on jäledad inimeste elutu vormilikkuse tühjad rituaalid, ning kutsus inimesi uuendusele. Issandal ei olnud heameelt jumalateenistuse välistest ja sisutühjadest vormidest, mida pakkusid Talle need, kes ühtaegu rõhusid isikliku kasu nimel kaasinimesi. Nende elu näitas, et nad ei saanud üldse aru, mida tähendab olla Jahve järelkäija; nad mõistsid täiesti valesti Tema Seaduse sügavust.

Tõepoolest hülgas Jumal nende usulised rituaalid, kuna neis ei voolanud usuelu. Tähtsaimate sõnadena on Am 5:14, 15 kirjas korraldus otsida Issandat ja elada. Issanda otsimine vastandatakse palverännakutele kuulsatesse religioossetesse keskustesse: Peetelisse, Gilgalisse ja Beer-Sebasse (Am 5:5), pühade paikade poolest tuntud kolme linna, mis olid määratud hävitamisele.

Jumal tahtis tegelikult, et maal tehtaks õigust ja õiglust. Korraldus “otsige Issandat” on paralleelne väljendiga “otsige head”. Issand kutsub jääki üles distantseeruma kurjadest kommetest ja usulisest vormilikkusest ning palub lasta õigusel voolata veena ja õiglusel kuivamatu jõena. Õiglus tähendab selle kehtestamist, mis on Jumala silmis õige, õigus on Jumalaga ja meie kõrval olevate kaasinimestega suhtlemise kvaliteet. Siintoodud pilt kujutab usuinimesi, kelle usk on madaldunud paljaks vormiks ja riisteks, ilma südamemuutusega, mis peab tõelise usuga kaasnema. (Vaata 5Ms 10:16.)

Meil tuleb olla vägagi hoolikas.

Aamose kodu oli Tekoas, Juudamaal, kuid Jumal saatis ta prohvetlikult kuulutama Iisraelile. Ta oli tulnud põhjakuningriiki ja jutlustanud nii jõuliselt, et maa ei suutnud “taluda kõiki tema sõnu” (Am 7:10). Kahtlemata vaatasid paljud iisraellased Aamosele eelarvamusega ega võtnud teda vastu Jumala sõnumitoojana. Hülgamisest hoolimata tegi ta ustavalt oma prohvetitööd.

Loe Am 7:10 – 17. Millist tuttavat mustrit on siin näha? Milliseid teisi näiteid võid Piiblist sama asja kohta leida? Mida me kõigist neist näidetest õppida võime?

Nende hulgas, kellele Aamose jutlused ei meeldinud, oli Peeteli preester Amasja, kes süüdistas Aamost vandenõus Iisraeli kuninga vastu. Peetel oli üks kahest kuninglikust pühapaigast, ärataganenud jumalakummardamisest otsesest keskusest. Aamos oli avalikult kuulutanud, et juhul, kui Iisrael ei kahetse, sureb tema kuningas mõõga läbi ja rahvas viiakse vangi. Amasja käskis Aamosel minna tagasi Juudamaale, kus tema Iisraeli-vastane sõnum olnuks populaarsem.

Vastuseks preestrile kinnitas Aamos, et tema kutsumine prohvetiamestisse tuli Jumalalt. Ta väitis, et polnud professionaalne prohvet, keda saaks teenistusse palgata. Aamos distantseeris ennast elukutselistest prohvetitest, kes kuulutasid kasu pärast.

Iga hinna eest tõe rääkimine ei taga veel omaks võtmist, sest tõe võib ajuti olla ebamugav – kui see häirib võimulolijaid – ning tekitada tõsist vastuseisu. Jumala kutse sundis Aamost jutlustama nii otsekoheselt ja julgelt põhjakuningriigi kuninga ja aadelkonna pattude vastu, et teda süüdistati riigireetmises.

Milline on meie hoiak siis, kui meile öeldakse, et meie teod ja/või eluviis on patused ja toovad meile karistuse? Mida räägib vastus meile endist ning võib-olla vajadusest südame ja hoiaku muutuse järele?

“**Vaata**, päevad tulevad,” ütleb Issand Jumal, “mil ma saadan maale nälja: nälja mitte leiva ja janu mitte vee järele, vaid Issanda sõnade kuulmise järele. Siis nad vaaruvad merest mereni ja põhjast itta, nad uitavad, otsides Issanda sõna, aga nad ei leia” (Am 8:11, 12). Kuidas tuleks meil nende salvide tähendust mõista?

Am 8. peatükis kirjeldab prohvet Jumala hävitavat karistust Iisraelile, kes pattu ei kahetse. Jumal karistab inimesi nende pattude pärast sellega, et saadab maale nälja. Kuid 11. ja 12. salmis räägib prohvet näljast ja janust Jumala Sõna järele. Märkimisväärsed kui tragöödiad on nälg ja janu Jumala Sõna järele, sest Jumal vaikib, ja ükski nälg pole sellest hullem.

Sageli pöördusid iisraellased siis, kui nad tundsid suurt ängi, Issanda poole lootusrikkaid juhiseid andva prohvetliku sõna pärast. Seekord vastab Jumal vaikimisega. Jumal nuhtleb oma rahvast osaliselt sellega, et ei lase oma sõna prohvetite läbi kuulda.

Prohvet ütleb, et juhul, kui Jumala rahvas on jätkuvalt sõnakuulmatu, tuleb aeg, mil neil on suur himu kuulda sõnumit, kuid Jumala sõna poole pöördumiseks (lootuses karistusest pääseda) on liiga hilja. Selleni viib Iisraeli järjekindel keeldumine Jumala sõnumit Aamose kaudu kuulata. Nii nagu Saul enne oma viimast lahingut (1Sm 28:6), hakkab rahvas ühel päeval aduma, kui väga nad vajavad Jumala sõna.

Kogu elanikkond otsib palavikuliselt Jumala Sõna, sama sõna, mida nad prohveti päevil tahtlikult ignoreerisid. Eriti tugevalt on erutatud noored. Kui varasemad põlvkonnad on juba Jumala Sõna kuulnud ja on selle kõrvale lükanud, siis pole noortel kunagi olnud võimalust prohvetlikke teadaandeid kuulda.

Mida õpetavad Jumala vaikimise kohutava mõju kohta järgmised katkendid? 1Sm 14:37; Ps 74:9; Öp 1:28; NI 2:9; Ho 5:6; Mi 3:5 – 7.

Mil viisil on võimalik meie elus Jumala häält vaikima panna? Olgu see mõte nii õudne kui tahes, mõtiskle selle tähenduse üle. Kuidas saame täiesti tagada, et seda kunagi meiega ei juhtu?

Prohvet pöördub rahva patususe ja sellest tuleneva hukkamõistu sünge pildi juurest tulevase taastamise säravate tootuste juurde (Am 9:11 – 15). Issanda päev, mida enne kirjeldati karistamispäevana (Am 5:18), on nüüd päästepäev, sest pääste – mitte karistus – on Jumala viimane sõna oma rahvale. Pääste tuleb siiski *pärast* karistust, mitte selle *asemel*.

Keset kogu seda süngust ja saatuslikkust lõpetab Aamos oma raamatu lootusesõnumiga. Peatse pagenduse ees seistes on Taaveti dünastia langedud nii madalale, et nüüd saab seda nimetada hütiks, mitte kojaks [Taaveti soo kohta kasutati mõistet Taaveti koda]. Kuid Taaveti kuningriik taastatakse ning ühendatakse ühe valitseja alla. Väljaspool Iisraeli piire hüüavad teised rahvad appi Jumala nime ja saavad koos Iisraeliga osa Tema õnnistustest. Raamat lõpeb rõõmsa ja paljutootava noodiga.

Piibli prohvetid ei õpetanud, et Jumal nuhtleb nuhtlemise pärast. Peaegu iga hoiatuse taga on kutse saada päästetud. Kuigi ähvardav pagendus sai varsti tõeks, julgustas Issand rahvajääki maa taastamise tootusega. Jääk pidi rõõmu tundma lepingu uuendamisest. Need, kes tunnevad karistust oma nahal, näevad Jumalat päästmas ja taastamas.

Milline on Aamose antud Jumala rahva taastamise tootuse lõplik täitumine? Vaata Lk 1:32, 33; Ap 15:13 – 18.

Paljud juudi õpetajad nägid Am 9:11s Aabrahamile antud, Taavetile taaskinnitatud ja läbi kogu Vana Testamendi väljendatud tootust Messiasist. Üks uus kuningas Taaveti soost valitseb paljude rahvaste üle, täites Aabrahamile antud Jumala tootuse (1Ms 12:1 – 3). Messias valitseb isegi selliste vaenlaste üle nagu Edom. Jumala rahva rusudest ülesehitatud ei hävitata enam uuesti.

Jeesuse Kristuse, Taaveti kõige võimsama Poja tuleku kaudu hoiab Jumal alal oma aulist tootust. Jaakobus tsiteerib Aamost, näitamaks, et pääste-üks on paganatele lahti ning nad võivad saada osa kogudusele antud lepingu eesõigustest. Jumal pakub oma pääste õnnistusi juutidele ja paganatele tootatud Messias, nii Aabrahami kui ka Taaveti järeltulijas.

Nende tootuste lõplik täitumine iga inimese jaoks, kes need omaks võtab, olgu juut või mittejuut, saab nähtavaks alles Kristuse teisel tulekul. Kuidas saame hoida elavana seda lootust ja tootust, laskmata seda elu pingete keskel kustuda?

Edasiseks uurimiseks: “Jumal ei vaata sellele, kui palju me oleme saanud valgust, vaid kuidas me kasutame seda, mida oleme saanud. Seega on paganad, kes teevad õigust nii palju, kui nad seda teha oskavad, eelistatumas olukorras kui need, kellel on palju valgust ja kes väidavad end Jumalat teenivat, kuid kes hülgavad valguse ja kelle igapäevane elu on vastuolus sõnadega.” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 239.

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake klassis läbi vastused pühapäevase osa küsimusele kurja vihkamise ja hea armastamise kohta, samuti ohu kohta nimetada kurja heaks ja head kurjaks. Miks on see oht eriti valdav siis, kui kultuur ja ühiskond hakkavad oma väärtusi muutma, võttes omaks teatud käitumise, elustiili ja hoiakud, mida Piibel selgesõnaliselt hukka mõistab? Üksikisikuina ning ka terve kogudusena ei ole me immuunsed kultuuri ja ühiskonna suundumuste suhtes, millega oleme ümbritsetud. Või oleme? Mõtle muutustele, mis aastatepikku on sinu kultuuris ja ühiskonnas toimunud. Mõtle näiteks millelegi, mida varem peeti häbiväärseks ja tabuks, aga nüüd avalikult väljendatakse ja viljeletakse ning peetakse lausa *heaks* või vähemalt *mitte* halvaks? Kuidas on sellised muutused mõjutanud koguduse suhtumist niisugustesse asjadesse? Mida saame teha selleks, et kaitsta ennast ja oma kogudust langemast kurja heaks nimetamise ohtlikku lõksu? Samas – millised head muutused kultuuris on suunanud kogudust hea poole, veel lähemalt peegeldama Jeesuse elus ilmnenu armastuse ja omaksvõtmise põhimõtteid?

2. Peatu veel pisut “näljal” Jumala Sõna järele. Millest see tõenäoliselt tuleneda võib? Kas Issand peidab meelega tõe inimeste eest või on lugu selles, et inimeste hoiak muudab nad Issanda sõnale täiesti kättesaamatuks? Võib olla tegemist mõlemaga? Või hoopis millegi muuga?

3. Kas oleme seitsmenda päeva adventistidena, kes elavad nii heledas valguses ja kel on nii palju põhjust meile antud tõdesid uskuda, ohus mõelda, et meile antud imeliste tõdede tundmine üksi on kõik, mida vajame? Kuidas peaksid tõed, millega meid on õnnistatud, mõjutama seda, kuidas elame ja kaasinimestega lävime, mitte ainult koguduses, vaid ka ümbruskonnas? Teisiti öeldes, kuidas saame läbi elada meile usaldatud tõdesid? Miks on väga tähtis, et seda teeksime?

Veel üks uks

Anatoli oli väsinud. Ta oli juba mitu tundi tegutsenud selle nimel, et jagada kirjutisi ja piibliõppe kaarte temale määratud piirkonnas, aga tulemus oli väike. Ta tahtis minna koju, kuid oli lubanud Jumalale, et külastab iga kodu, mida saab, seepärast jätkas ta tööd.

Kolmeteistkümneaastane Anatoli elas Moldovas, Venemaast lääne pool asuvas väikeses riigis. Poisi õlad olid longus, kui ta selle tänava viimasele majale ligines. Ta sosistas palve ja koputas uksele. Ta kuulis majast hääli ning arvas, et perekonnal olid külalised. Enne aga, kui ta lahkuda jõudis, lendas uks lahti ning üks naine kutsus ta sisse.

Naine võttis toolilt mõned paberid ja palus Anatolil istuda. Ta pakkus poisile teed ja tutvustas oma 12 last. Anatoli surus maha üllatushüüde ning pakkus perele ühte raamatut ja piiblikursusele registreerumise kaarti. Näis, et naisel oli raamatukese üle hea meel. Nad vestlesid mõne viivu, enne kui Anatoli tõusis, et lahkuda. Naine kutsus teda teine kord veel külla.

Kui Anatoli kodu poole astus, oli ta rõõmus, et oli sellesse viimasesse majja läinud. Ta otsustas seda peret uuesti külastada.

Kui Anatoli jälle perele külla läks, näisid nad olevat ettevaatlikud. Poiss kutsus neid kirikus toimuvatele evangeelsetele koosolekutele ning vanim tütar Nataša tahtis tulla. Ema ja isa lükkasid aga Anatoli kutse leebelt tagasi. Seepärast Anatoli üllatus, kui nägi koosolekutel Natašat, tema venda Vanjat ja õde Lenat. “Kas teie vanemad muutsid meelt ja lubasid teil tulla?”

“Mitte just nii,” ütles Nataša. “Ütlesime emale, et läheme jalutama. Aga ma olen täna õhtul nii palju teada saanud! Tahan veel tulla, aga ma ei tea, kas meie vanemad nõustuvad sellega.” Anatoli lubas palvetada, et nad saaksid koosolekutele tulla.

Nataša, Vanja ja Lena osalesid koosolekutel, kuid vanemad keeldusid neid lubamast hingamispäeval kirikusse. Ometi olid need kolm õppinud tundma hingamispäeva tähtsust ning otsustasid pidada Jumala püha päeva. Nataša ütles oma vanematele lihtsalt: “Jumal on Jumal. Ta soovib, et me Teda kogu aeg teeniksime, mitte ainult korra või kaks aastas. Me peame tegema seda, mida Tema ütleb.”

Lapsed tegutsesid kõvasti, et lõpetada oma töökohustused reedel selleks ajaks, kui hingamispäev algas. Nataša avaldas soovi saada ristitud ning Vanja ja Lena ühinesid Rajaleidjatega. Lapsed olid kodus nii heaks eeskujuks, et vanemad andsid neile nõusoleku kirikus käia. Nad võtsid isegi oma nooremad õed-vennad kaasa.

Anatoli on rõõmus, et ta ei jätnud käimata selle tänava viimases majas. Kuna tema oli ustav, kohtus üks perekond oma Päästjaga. Meie misjoniannehtused aitavad koguda raha üle kogu maailma toimuva kodukülastuste evangelismi jaoks. Täname, et annetate.

Kohe valmis andestama (Joona)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Jn 1. – 4. ptk; Ps 139:1 – 12; Js 42:5; Ilm 10:6; Mt 12:39 – 41; 2. Aja 36:15 – 17.

Meelespeetav tekst: “Aga mina tahan ohverdada sinule tänulaulu kölades. Mida olen töötanud, seda täidan! Issanda käes on pääste!” (Jn 2:10).

Juhtmõte: Joona raamat räägib muuhulgas sellest, et Jumal on palju rohkem valmis meile andestama kui meie oleme.

Joona lugu, selle küllaltki ebahariliku Jumala sõnumitooja lugu, on üks tuntumaid Piiblis. Jumal saatis prohveti hoiatama Niineved saabuva hävituse eest. Joona kaldus arvama, et võib-olla see mitte-heebrea rahvas kahetseb oma patte ning Jumal andestab neile. Tõelise Jumala prohvetina teadis Joona, et Jumala plaan oli Niineve päästa, mitte hävitada. Võib-olla sellepärast püüdis ta algul põgeneda. Tema kontrolli alt väljas olevate jõudude tõttu muutis aga Joona meelt ja kuuletus Jumala korraldusele.

Joona jutluse peale uskus kogu linn sõnumit ning parandas meelt selisel moel, mida Iisraelis ja Juudas kahjuks näha ei olnud. Joonal tuli vahepeal õppida mitu tähtsat õppetundi. See lugu näitab, kui kannatlikult õpetas Jumal kitsarinnalisele ja kangekaelsele prohvetile armu, halatuse ja andestuse olemust.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 11. maiks.

Joonast või tema perekondlikust kuuluvusest pole palju teada. 2Kn 14:25 räägib sellest, et ta elas Iisraeli põhjaosas ja tegutses 8. sajandil eKr. Sama salm kõneleb sellest, et Joona kuulutas ette Iisraeli kuningriigi maa-ala laiendamist.

Ajalooliselt kuulus Niineve Assüüria kolme suurima linna hulka; see tähtis riik paiknes Tigrise jõe ääres. Kuna Jumal on kõikide riikide Issand ja kõik rahvad peavad Temale aru andma (Am 12), saatis Tema oma sulase, Joona, hoiatama Niineved ähvardava hävingu eest. Jumala korraldust (on kirjas Jn 1:2) “jutlуста sellele” võib tõlkida ka “kuuluta tema vastu”.

Assüüria õelus oli kurikuulus. Umbes sajand hiljem nimetas prohvet Nahum Niineved “veresüüga linnaks..., kuhjaga täis valet ja röövimist” (Na 3:1). Joona saadeti sellisele rahvale Jumala sõnumit edasi andma. Tema suhtumise tingis muuhulgas ehk ka hirm vihatud assüürlaste ees. Jumal käskis alustada retke itta, Niinevesse, prohvet keeldus ja püüdis laevaga põgeneda läände, Tarsisesse.

Algul näis Joona jaoks kõik sujuvat, kuid siis saatis Issand laeva pihta suure tormi, õpetamaks oma sulasele, et keegi ei saa Jumala eest põgeneda.

Joona jooksis Jumala juurest ära sellepärast, et ta ei tahtnud teha Jumala tahtmist. Nüüdki püüavad inimesed Jumala juurest mitmel põhjusel ära joosta. Mõned teevad seda, sest ei tunne Teda isiklikult. Teised heidavad kõrvale igasuguse mõtte Jumalast ja Tema Sõnast; kuigi nende motiivid varieeruvad, teevad nad seda paljudel juhtudel selleks, et mitte tunda end süüdlasena selle pärast, kuidas nad elavad. *Tõesti, juhul kui pole kõrgemat võimu, kellele aru anda, miks siis mitte teha, mida sa tahad?* Mõnigi kristlane väldib Jumalat siis, kui Jumal kutsub teda üles tegema midagi, mida ta teha ei taha ning mis läheb vastuollu tema loomupäraselt iseka ja patuse olemusega.

Loe Ps 139:1 – 12. Milline on siin meie põhisõnum? Missuguseid tundeid selline põhjapanev tõde esile kutsub? Või vaata seda nii: me usume, et Jumal näeb kõike, mida teeme, kuid vähe sellest – Tema teab ka meie mõtteid. Kas elame seda tõsiasja pidevalt tajudes või kaldume sellist mõtet peast heitma? Ehk oleme selle mõttega niivõrd harjunud, et ei pööra sellele palju tähelepanu? Olgu põhjus milline tahes, mida teistsugust sa teeksid, kui tajuksid kogu aeg teraselt, et Jumal teab iga su mõtet?

Jn 1. peatükis tahab Issand peatada Joona põgenemise ja tekitab nii-võrd ränga tormi, et laevahukk seisab silme ees. Meremehed hüüavad abi pärast oma jumalate poole. Tormi valjuse tõttu tunnevad nad, et keegi on jumalad vihale ajanud. Nad heidavad liisku, otsustamaks, kes annab esmalt teada, et just tema süüteo pärast on selline torm sündinud. Liisumiseks võtab iga kohalolija ühe teistest eristuva märgistusega kivi või puutüki. Liisumärgid pannakse anumasse, mida raputatakse seni, kuni üks märk välja pudeneb. Liisk langeb Joonale, kes tunnistab nüüd oma patud üles ja käib meremeestele peale, et nad ta merre viskaksid.

Antud lugu on tähelepanuväärne, sest mitte-heebrealastest meremehed käituvad positiivselt, Joonat aga kujutatakse negatiivselt valguses. Kuigi meremehed teenisid mitmesuguseid jumalaid, ilmutavad nad sügavat lugupidamist Issanda suhtes, kelle poole nad nüüd palvetavad. Samuti on nad õrnasüdamelised Issanda sulase Joona vastu, mida on näha sellest, et nad lahkuvad kursilt, pääsemaks tagasi kuivale maale. Lõpuks nõustuvad nad Joonaga, et ta tuleb üle parda visata. Kui see on tehtud, lakkab torm ning meremehed ohverdavad Issandale ja tänavad Teda.

Kuidas Joona kirjeldab 9. salmis Issandat, keda ta ütleb end austavat? Mida tähelepanuväärset on selles, kuidas ta Issandat kirjeldab? Vaata ka Ilm 14:7; Js 42:5; Ilm 10:6.

See, kuidas Joona tunnistab usku mere ja maa Loojasse Jumalasse, rõhutab tema Jumala eest põgenemise katse tagajärjetust. Tormi kohe-ne vaibumine pärast Joona merre viskamist näitas meestele, et Issandal Loojana on meri kontrolli all. Selle tõttu teenivad meremehed Issandat veel rohkem. Meile pole öeldud, kui pikalt nende vastleitud aukartus Looja vastu kestab. Pole aga kahtlust, et nad õppisid selle kogemuse läbi Temast midagi.

Me võime vaevalt tajuda meid ümbritseva maailma paljusid imesid, veel vähem neid, mis käivad üle mõistuse või ettekujutusvõime. Kuidas räägib Looja sinuga selle vahendusel, mida Ta on teinud?

Siis kui Joona merre heideti, neelas üks suur kala Jumala käsul ta alla. Küllap Joona mõtles, et Niineve missioonilt põgenemise ainsaks tulemuks on nüüd surm. Kuid suur kala (selles raamatus ei nimetata teda *vaa-laks*) oli prohveti päästmise vahend. Erinevalt Joonast reageerib mereelukas kohe ja kuulekalt Jumala korraldustele (Jn 1:17; 2:11).

Jumala hoolitsus toimib siin hämmastaval viisil ja olgugi, et mõned inimesed selle loo üle nalja heidavad, kinnitas Jeesus selle paikapidavust (Mt 12:40) ning kasutas isegi, viitamaks oma surmale ja ihulikule ülestõusmisele.

Loe Jn 2, mida sageli nimetatakse Joona lauluks. Mida ta siin ütleb? Mida ta on õppinud? Millised vaimulikud põhimõtted sellest peatükist enda jaoks saame?

Joona laul ülistab seda, kuidas Jumal päästis ta ohtlikust meresügavusest. See on tema raamatus ainus luulelõik. Selles hüüab Joona oma abipalve välja siis, kui ta sügavamale vette vajub ja kindla surmaga silmitsi seisab. Oma päästmist taipama hakates tänab ta selle eest Jumalat. See hümn näitab, et Joona oli tuttav piibellike tänu- ja kiituselauludega.

Joona töotus hõlmas endas tõenäoliselt ka tänuohvrit. Ta oli ülevoolavalt tänulik, et kuigi tema vääris surma, ilmutas Jumal oma ebatavalist armu. Sõnakuulmatusest hoolimata peab Joona ennast ikkagi Jumalale ustavaks, sest ta ei ole ebajumalateenistusele andunud. Mõni mõra tema iseloomus küll on, kuid ta on otsustanud olla ustav oma kutsumisele.

Mõnikord on meil oma südame avamiseks Issandale vaja kohutavat kogemust, mõistmaks, et Tema on meie ainus lootus, meie ainus pääste. Mõtiskle mingi oma kogemuse üle, mispuhul nägid selgesti Issanda kätt sinu elus tegutsemas. Miks on nii kerge unustada (eriti siis, kui tulevad uued läbikatsumised) need viisid, kuidas Issand on sind juhtinud, lausa imeliselt juhtinud?

Pärast sellist imepärast päästmist kuuletus Joona kohe, kui Jumal teist korda tal Niinevesse jutlustama minna käskis. Oma avalikus teadaandes (3:1 – 4) kasutas Joona sõnu, mis meenutasid Soodoma ja Gomorra hävitamist Jumala poolt (1Ms 19). Kuid algses heebrea keeles võib Joona kuulutuses kõlaval sõnal “hävitama” (vt 1Ms 19:21, 29; Jn 3:4) olla ka tähendus “muutuma” (2Ms 7:17, 20; 1Sm 10:6). Jumaliku sõnumi kuulutamine Joona suu kaudu polnud asjatu.

Joona prohvetliku karjääri suurimaks saavutuseks oli kogu linna meeleparandus. Meremehed esmalt, siis niinevelased – selle raamatu kaks mitte-heebrealaste gruppi – pöörduvad Jumala poole ja seda kõike sellepärast, et Jumal tegutseb koos oma puuduliku sõnumitoojaga. Tulemused olid rabavad. Niineve elanikud alandasid ennast Jumala ees, riietusid kotirii- desse, panid tuhka pea peale ja paastusid. Kõik need olid kurvastamise ja patukahetsuse välised märgid.

Loe Mt 12:39 – 41 ja 2Aja 36:15 – 17. Mida õpetavad need salmid meile patukahetsuse olulisusest?

Tähelepanuväärne pilt sellest, kuidas tugev Assüüria monarh ennast Jumala ees põrmu alandab, on terav noomitus Iisraeli paljudele uhketele valitsejatele ja rahvale, vähemalt neile, kes hülgasid järjekindlalt prohveti kutse meeleparandusele. Kuna Joona raamat rõhutab Jumala armu ja andestust, luges juudi rahvas seda igal aastal suure lepituspäeva kulminatsioonis, millega tähistati nende pattude andestamist Jumala poolt.

“Meie Jumal on kaastunde Jumal. Ta kohtleb Tema käsust üleastujaid pikameelselt ja õrna halastusega. Ja ometi, meie ajal, mil meestel ja naistel on nii palju võimalusi Pühades Kirjutistes avaldatud jumaliku käsuga tuttavaks saada, ei saa universumi suur Valitseja vaadata kuidagi rahulolevalt kurjust täis suurlinnu, kus valitseb kuritegevus ja vägivald. Selleks, et inimesed neis linnades meelt parandaksid, nagu tegid Niineve elanikud, tuleks esitada rohkem selliseid sõnumeid nagu esitas Joona.” – Ellen G. White, *The Adventist Review and Sabbath Herald*, 18. oktoober 1906.

Loe Jn 3:5 – 10. Mida räägivad need salmid tõelise meeleparanduse kohta? Kuidas saame neid samu põhimõtteid enda jaoks rakendada?

Loe Jn 4. Millist tähtsat õppetundi oli Joonal vaja? Kuidas avaldus siin tema silmakirjalikkus?

Joona raamatu 4. peatükk räägib prohveti kohta ühe jahmatamapaneva tõsiasja. Ta näib eelistavat pigem surra kui tunnistada Jumala armust ja andestusest. Kui Joona varem rõõmustas surmast pääsemise üle (Jn 2:8 – 10), siis nüüd, kui Niineve elab, Joona pigem sureks (Jn 4:2, 3).

Vastandina Joonale kujutatakse Piiblis Jumalat kellenagi, kel “ei ole hea meel öela surmast” (Hs 33:11). Joona ja paljud tema kaasmaalased tundsid rõõmu Jumala erilisest halastusest Iisraeli vastu, aga vaenlastele soovisid Tema viha. Selle raamatu sõnum noomib sellist kalkust karmilt.

Milliseid õppetunnde me Joona vigadest saame? Mismoodi sobitub eelarvamus meie kristliku tunnistamisega?

On õigesti täheldatud, et Joona raamat on käsiraamat sellest, milline prohvet *ei peaks* olema. Joona oli mässumeelne ja ekslike prioriteetidega. Ta ei suutnud kontrollida oma kättemaksuiha. Ta oli kitsarinnaline ja pahur. Selle asemel, et rõõmustada armu üle, mida Jumal ka niineveleastele ilmutas, laskis Joona isekal ja patusel uhkusel muuta end haavunuks.

Joona viimasteks sõnadeks selles raamatus on soov surra (Jn 4:8, 9), Jumala viimasteks sõnadeks on kinnitus Tema mõõtnatust armust, elujaatus.

Joona raamat jäetakse lõpetamata. Selle viimased salmid seavad lugeja ühe tähtsa küsimuse ette, mis jääb kirjutaja poolt vastamata: kas imeline südametemuutus Niineves põhjustas lõpuks otsustava muutuse Joona südames?

Joona loos on palju sellist, mida on raske mõista, eriti Joona enda suhtes. Võib-olla on selgeim õppetund siin aga see, et Jumala arm ja andestus ulatuvad meie omast palju kaugemale. Kuidas saame õppida olema armulisemad ja andestavamad nende suhtes, kes seda ei vääri, nagu näeme siin Jumala käitumisest Joona ja niinevelastega?

Edasiseks uurimiseks: Loe järgnevaids tsitaate ja arutle selle üle, kuidas aitavad need meil Joona raamatu sõnumit veel selgemalt mõista.

“Ükskõik, kuna vaja, on Jumala lastel hinnaline eesõigus anuda abi Te-malt. Ei loe, kui ebasobiv võib see koht olla – Jumala armuline kõrv on nende hüüdele avatud. Olgu paik nii pime ja inimtühi kui tahes, sellest võib saada Jumala palvetava lapse tõttu tõeline tempel.” – Ellen G. White'i märked, *Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud*, 4. kd, lk 1003.

“Hämmeldununa, alandatuna ja võimetuna mõistma Jumala plaani säästa Niineve, oli Joona siiski talle antud ülesande kohaselt seda suurt linna hoiatanud. Ehkki ei toimunud see, mis ettekuulutatud, oli hoiatus-kuulutus siiski Jumalast ja täitis Jumalast seatud eesmärgi. Jumala ime-line arm selgines paganatele.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 272, 273.

Küsimused aruteluks:

1. Joona raamat õpetab, et Jumalal on täielik kontroll looduse üle. Kujuta ette, et üks su sõber on kaotanud loodusõnnetuses pereliikme. Kuidas sa selgitaksid talle, et ikkagi on kõik Jumala kontrolli all, hooli-mata loodusõnnetustest, mis meie maailma siin-seal laastavad ning pal-judelt inimestelt elu võtavad?

2. Loe Joona raamatu viimast salmi. Mida õpetab see meile kohustu-sest tutvustada Jumalat maailma igas nurgas?

3. Tähenamissõnas andestamatust sulasest (Mt 18:21 – 35) võrd-les Jeesus Jumalat vihase kuningaga, kes võttis andestuse tagasi ja hei-tis kord armu saanud orja vangikongi. Kas Jumal võtab oma andestuse tõesti tagasi? Mõned kristlased väidavad järjekindlalt, et Ta teeb seda. Milline seisukoht on meil kogudusena selles küsimuses ja miks?

4. Paljude sekularismiga läbi imbunud inimeste jaoks on mõte sel-lest, et inimene neelatakse elusalt alla ja elab “suure kala” sees, midagi sellist, mida ei saa võtta tõsiselt. Nagu varem nägime, kinnitas Jeesus selgelt selle loo tõepära. Kuidas aitab Joona lugu meil mõista, kuivõrd piiratud ja ahtake on tegelikult üleloomulikkust eitav vaade?

Ma olin korrarikkuja. Ma ei kuulanud oma vanemate ega õpetajate sõna ning põlgasin igasugust autoriteeti. Minu vanemad ei olnud usuinimesed, kuid neil olid kindlad nõudmised. Aga mina keeldusin nende reeglite täitmisest.

Ühel päeval, kui mu ema bussiga teise linna sõitis, seisis bussis üks mees ja rääkis raamatust, mida ta müüs. Selleks raamatuks oli “Suur võitlus”. Ta ütles, et see raamat oli muutnud tuhandete inimeste elu. Kuna ema oli minu pärast meeleheitel, oli ta valmis ohverdama raha selle raamatu ostmiseks.

Ma armastan lugeda ja siis, kui ema mulle selle raamatu andis, läksin oma tuppä ja hakkasin lugema. Raamatu mõtted olid minu jaoks uued ja nii mõndagi asja oli raske mõista. Kuid ma jätkasin lugemist. Vaatasin järele Piiblikele suunavad viited ja taipasin, et see raamat räägib täpselt Piibli järgi.

Raamat mainis hingamispäeva. Ma polnud hingamispäevast kunagi varem kuulnud, aga teadsin, et see pidi olema tähtis. Küsisin koolis ühel poisilt, kes hingamispäeviti kirikus käis, kas võiksin koos temaga tulla. Ma läksin temaga ühte karismaatilisse kogudusse, kes pidas jumalateenistusi hingamispäeviti. Ühinesin selle kogudusega. Minu vanemad võinuks olla vastu, aga nad nägid minu elus muutusi ja ei öelnud seepärast midagi.

Lugesin Piiblit edasi ja küsisin palju küsimusi. Koguduse juhid ei vastanud mõningatele minu küsimustele ning üks kogudusevanem nimetas mind süüdistavalt seitsmenda päeva adventistiks. Ma ei teadnud seitsmenda päeva adventistidest midagi, aga hakkasin selliseid inimesi otsima.

Kohtasin üht meest, kes oli seitsmenda päeva adventist, ning külvasin ta küsimustega üle. Tema vastused põhinesid kõik Piibilil. Meil olid mitmed pikad ja tulised vestlused. Ma ei olnud huvitatud veel ühest kogudusest; ma tahtsin lihtsalt Piiblist aru saada.

Lõpetasin keskkooli ning hakkasin õpetama ühe külakese algkoolis selleks, et teenida raha kolledžisse mineku jaoks. Avastasin, et see koolike kuulus seitsmenda päeva adventistide kogudusele! Hakkasin käima selle küla seitsmenda päeva adventistide kirikus ja varsti kadusid igasugused kahtlused. Soovisin saada ristitud.

Mulle ajab judinad peale mõte, milline ma võinuks olla siis, kui ema ei oleks mulle seda raamatut andnud. Jumal kasutas “Suurt võitlust” selleks, et minu elu teise suunda pöörata. Enne selle raamatu lugemist olin ma oma peres tüütu tüüp. Pärast seda, kui ma raamatu tõe avastasin, sattusin oma usust nii elevusse, et muutusin teistmoodi “tüütuks”. Minu ülesanne on rääkida oma perekonnale – ja igaühele – Jumala suurest lunastusplaanist.

Seitsmenda Päeva Adventistide Kogudusel on üle kogu maailma tohutu kirjastustegevus. Meie misjoniannetused aitavad toetada kirjastustööd nii, et minusugused inimesed võiksid kogeda Jumala armastust. Täna teid annetuste eest. Täna Jumalat Tema pääste eest!

Jumala eriline rahvas (Miika)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Mi 1:1 – 9; 2Kr 11:23 – 27; Mi 2:1 – 11; 5:1; 6:2 – 8; 7:18 – 20.

Meelespeetav tekst: “Tema on andnud sulle teada, inimene, mis on hea. Ja mida nõuab Issand sinult muud, kui et sa teeksid, mis on õige, armastaksid headust ja käiksid alandlikult koos oma Jumalaga” (Mi 6:8).

Juhtmõte: Ka keset halvimat ärataganemist oli Issand valmis oma rahvale andestama ja teda parandama.

Prohvet Miika tööperiood oli üks pimedaimaid Iisraeli ajaloos. Maa oli juba kaua aega jagunenud kaheks kuningriigiks. Lõpuks tegi Assüüria lõpu põhjakuningriigile ning Miika võis näha, kuidas kurjus ja vägivald hiilisid sisse lõunapoolsesse kuningriiki, Juudasse. Ta seisis oma jutlustega vastu saatuslikele pattudele: ebausule, õiglusetusele, altkäemaksu võtmisele ja umbusaldamisele. Miika oli Piibli prohvetitest esimene, kel tuli kuulutada Jeruusalemma hävitamist (Mi 3:12).

Ometi nägi prohvet jumaliku inspiratsiooni vahendusel selle aja pimeduses valgust. Jumala vaatenurk aitas tal vaadata saabuvast karistusest kaugemale. Miika edastas julgustavaid sõnu ning ütles, et Issanda võitnud Juht tuleb Petlemmast. Messias pidi olema juht, kes päästab Iisraeli ning räägib rahust rahvastele, õpetades neid taguma “oma mõõgad sahkadeks” (Mi 4:3). Jumala noomitus peaks olema uuenduse ja lõpliku õnnistuse kanaliks.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 18.maiks.

Mi 1:1 – 9 kutsub prohvet kogu maa tunnistama seda, kuidas Jumal mõistab kohut patuse rahva üle. Esile tõstetakse pealinnad Samaaria ja Jeruusalemm, sest nende juhid ei suutnud olla eeskujuks selles, mida tähendas järgida Jumalat jagamatu südamega. Need kaks linna pidid kõigepealt hävingust osa saama.

Mõte hävitavast karistusest tekitas Miika elus tõelist pinget. Kuna tema prohvetlik kutse ühendas ta Jumala eesmärgiga, polnud tal muud valikut, kui anda teada, mis lähitulevikus toimub. Kuid prohvet armastas ju rahvast, kelle hulka ta kuulus, ning mõte nende vangiviimisest tekitas temas isiklikku leina. Tihtilugu avaldasid halvad uudised väga muserdavat mõju prohveti vaimule ja ihule.

Mida kõnelevad järgmised salmid meile prohvetite karmist saatusest? 4Ms 11:10 – 15; 1Kn 19:14; Jr 8:21 – 23; Hs 24:15 – 18; 2Kr 11:23 – 27.

Jumala prohvetid olid tähtsad osalised sõnumis, mida nad kuulutasid. Nad ei nautinud rääkimist kohutavatest sündmustest, mis toimuma pidid. Nad kasutasid sageli nutulaulu, et väljendada oma reaktsiooni saabuvale hävingule. Nende valu oli reaalne. Nende kuulajate jaoks peitus sõnum nii prohvetlikes sõnades kui ka välistes märkides, mis reetsid sageli sisimat sügavat valu. Miika reaktsioon jumalikule kohtuotsusele meenutab Jesaja oma, kes käis kolm aastat poolalasti ja paljajalu nähtava märgina häbist, mida pidi tooma vangipõlv. Need, kel on ligipääs materjalidele, võivad lugeda ka suurtest kannatustest, mida talus Ellen G. White oma töös; see aitab meil paremini mõista, millest need Jumala sulased pidid läbi minema.

Loe 1Pt 4:14 – 16 ning vaata siis ennast ja katsumust, mida sina läbi teed. Kui palju kannatusi on sind tabanud sinu ustavuse pärast Jumalale? Kui palju aga sinu ustavusetuse pärast?

Loe Mi 2:1 – 11 ja Mi 3. Millised on need patud, mis ähvardavad neile riikidele karistuse tuua?

“Aahase asumine troonile tähendas Jesaja ja ta kaaslaste sattumist ärevamatesse oludesse kui Juuda riigis seni oli kogetud. Paljusid, kes olid varem pannud vastu paganlike tavade võrgutavatele mõjudele, veendi nüüd osalema ebajumalate teenimises. Iisraeli vürstid petsid neile pandud usaldust. Valeprohvetid oma sõnumitega asusid juhtima rahvast eksiteele. Mõned preestridki õpetasid palga pärast. Ometi pidasid ärataganemise juhid endiselt vormilikke jumalateenistusi ja väitsid end olevat Jumala rahva.

Neil rahutil aegadel tunnistustööd teinud prohvet Miika kuulutas selistest patustest Siionis: Nad väidavad, et toetuvad Issandale ja kiitlevad Jumalat teotavalt: “Eks ole Issand meie keskel? Ei meile tule õnnetust!” Samas jätkasid nad Siioni ehitamist “verega ja Jeruusalemma ülekohtuga!” (Mi 3:10, 11).” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 322.

Üks pidev probleem, millega heebrea rahvas silmitsi seisis, oli pettus, et nende eristaatus Jumala rahvana – nende tõelise Jumala tundmine vastandina paganliku ebajumalateenistuse rumalusele (vaata Ps 115:4 – 9) – tegi nad kuidagi immuunseks jumalikule karistusele. Kohutav tõde aga oli, et *justnimelt oma eristaatuse pärast Jumala ees* olid nad veel rohkem oma pattude pärast süüdi. Ikka ja jälle hoiatas Issand neid (nii nagu 5Ms raamatus), et kõigi nende õnnistuste, kaitse ja heaolu tingimus oli Tema korraldustele kuuletumine, nagu nähtub hoiatusest: “Ole ainult valvel ja hoiu väga oma hinge, et sa ei unustaks neid asju, mida su silmad on näinud, ja et need ei lahkuks su südamest kogu su eluaja, ja kuuluta oma lastele ja lastelastele” (5Ms 4:9).

Ükskõik kui palju võime püüda ennast ninapidi vedada, mil moel oleme me seitsmenda päeva adventistidena, kellel on nii palju valgust, ohus tegema sama viga?

Miika raamatu tonaalsus muutub sageli järsult, süngusest üleva lootuseni. Seda lootust on näha ühes kõige tuntumas Messia kohta käivas prohvetikuulutuses.

Loe Mi 5:1. Kellest siin räägitakse ja mida öeldu meile Tema kohta õpetab? Vaata ka Jh 1:1 – 3; 8:58; Kl 1:16, 17.

Juuda väikesest linnakesest pidi tulema keegi, kes on Iisraeli igavene valitseja. Mi 5:1 on üks väga kallihinnaline piiblisalm, kirjutatud selleks, et kinnitada inimeste usku, kes ootasid innukalt prohvetite töötatud ideaalset Juhti. Tema valitsemine pidi sisse juhatama võimsuse, õiguse ja rahu ajastu (Mi 5:3 – 5).

Taavet oli pärit Petlemmast, linnast, mida kutsuti ka Efrataks (1Ms 35:19). Linnakese mainimine rõhutab Taaveti ja tema tulevase järeltulija (kes pidi olema selle rahva Õige Karjane; Mi 5:3) lihtsat päritolu. Tähtsusetus Petlemma linnakeses võidis prohvet Saamuel Iisai noorima poja, Taaveti, kellest pidi saada Iisraeli kuningas (1Sm 16:1 – 13; 17:12). Siis kui targad tulid “juutide vastsündinud kuningat” otsima, küsis kuningas Herodes Piibli tundjatelt, kust Teda otsida (Mt 2:4 – 6). Nad tsiteerisid talle kõnealust tekstilõiku, kus räägiti ettevaatavalt, et Messias tuleb Petlemma väikelinnast.

Nii arusaamatu, kui see ka meie piiratud ja langenud meelele on, oli see sündinud lapsuke igavene Jumal, taevaste ja maa Looja. “Igaviku aegadest peale oli Issand Jeesus Kristus üks Isaga.” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 19. Olgugi see mõte uskumatu, on see kristluse üks põhjapanevamaid tõdesid: Looja Jumal võttis endale inimolemuse ning andis ennast selles inimolemuses ohvriks meie pattude eest. Juhul kui võtad aega mõtiskleda selle üle, mida see õpetab meie elu väärtusest ja mida me üksikisikuina Jumalale tähendame, võid kogeda elumuutust. Samal ajal kui nii paljud inimesed heitlevad oma olemasolule eesmärgi ja mõtte leidmisega, on meie aluspõhjaks rist, mis annab meie elumõttele kindla kinnituse, kuid ka lootuse millelegi palju suuremale, kui see, mida maailm meile iial pakkuda saaks.

Mi 6. peatüki alguses on Issandal riid oma rahvaga, mispuhul Ta loetleb üles kõike, mida Ta nende heaks on teinud. Templisse Jumalat kummardama tulev inimene küsib omakorda, mida ta võiks teha, et Jumalale meelepärane olla. Mida sisaldaks vastuvõetav ohver: aastasi mullikaid, tuhandeid jäärasid, õlijögesid või lausa jumalakummardaja esmasündinut? Neis salmides on areng: annetuste kogus ja väärtus kasvab pidevalt.

Loe Mi 6:1 – 8. Millist väga olulist tõde siin õpetatakse? Miks on see eriti tähtis meie kui seitsmenda päeva adventistide jaoks? Mis selles räägib, et tõde on midagi rohkemat kui vaid õige õpetus ja üksikasjalik arusaamine prohvetikuulutustest? Vaata Mt 23:23.

Prohvet teatab, et Jumal on juba teada andnud, mida Ta tahab. Moosese õpetuste kaudu teadsid inimesed, mida Jumal neile armulikult teinud oli (5Ms 10:12, 13). Miika vastus ei olnud uus ilmutus, mis andnuks märku muutustest Jumala nõudmistes. Ohvrid ja preestrite teenistus ei olnud Jumala esmane huvi. Jumala ülim soov on, et Tema rahvas kohtleks oma naabreid õiglaselt järjekindlas pühendumises ja Issandat armastades. Küluslikem ohver, mida inimesed Jumalale tuua saavad, on sõnakuulelikkus.

Mi 6:8 on üks sisutihedaim teadaanne Jumala tahtest oma rahvale. See võtab kokku kõik prohvetlikud õpetused tõelisest religioonist: see räägib elust, millest on näha õigus, halastus ja tihe kooskäimine Jumalaga. Õigus on midagi, mida inimene teeb siis, kui teda sunnib selleks Jumala Vaim. Õigus puudutab kõikide võrdväärseks pidamist ning lahkust kõikide, eriti nõrkade ja jõuetute, vastu, keda teised ära kasutavad. Headus tähendab heldet ja varmast armastuse, ustavuse ja usalduse osutamist kaasinimestele. Jumalaga kooskäimine tähendab Jumala esikohale seadmist ja Tema tahtega kooskõlas elamist.

Miks on kergem pidada järgalt hingamispäeva kui teha, mis õige, armastada headust ja käia alandlikult koos oma Jumalaga?

Miika raamat algab hukkamõistukirjeldustega, kuid lõppeb lootusesõnadega. On inimesi, kes püüavad seletustega pehmeneda või eitada Jumala kohtuotsuste reaalsust. Seda teha tähendab langeda samasse lõksu, millesse langesid Miika kaasaegsed, need, kes uskusid, et Jumal ei mõista valitud rahvast iialgi süüdi.

Jumala õigus on Tema armastuse ja hoole teine külg. Miika edastatud hea sõnum on selles, et karistamine pole kunagi Jumala viimane sõna. Pühakirjas liigub Jumala tegevus järjekindlalt süüdimõistmiselt andestamisele, karistamiselt armule, kannatuselt lootusele.

Loe Mi 7:18 – 20. Kuidas ilmneb neis salmides evangeelium? Milline lootus paistab siin meile kõigile? Miks me seda tohutult vajame?

Miika raamatu viimased salmid väljendavad tema lootusega segatud tänu. Küsimus “Kes on Jumal nagu sina...?” on Miika nime vaste; nimi Miika tähendab “Kes on nagu Issand?” See otsekui meenutab Jumala ainulaadsust ning kinnitab tõde, et pole ühtki teist Tema sarnast. Kuidas saakski olla? Lõpuks on ju Tema üksi Looja. Kõik muu on loodud. Olulisim on öelda, et meie Looja on armu ja andestuse Jumal; Jumal, kes läks kujuteldamatuima äärmuseni selleks, et päästa meid hävingust, mis õigusega meile kuulub. Ta tegi seda heebrea rahva heaks ja Ta teeb seda ka meie heaks.

On võimalik, et meid ümbritsevad täna keerulised olud ja valusad kogemused, mis panevad meid arutlema, miks Jumal lubab sellel kõigel sündida. Mõnikord on lihtsalt väga raske toimuva mõtet taibata. Sellistel aegadel jääb ainult loota Issandale, kes töötab heita meie patud mere sügavustesse. Lootus tulevikuks on selles, kui tuletame meelde, mida Jumal on minevikus teinud.

Vaata pika pilguga endale otsa. Miks leidub su ainus lootus tõotuses, et Jumal heidab sinu patud “mere sügavustesse”?

Edasiseks uurimiseks: “Kui Jeruusalemm oleks teadnud, milline eesõigus oli nende käes, ning kui ta oleks võtnud vastu valguse, mille taevas oli talle saatnud, siis oleks ta püsinud õitsengul kuningriikide kuninganna, vabana Jumalast antud väes. Siis poleks selle linna väravais seisnud relvastatud sõdurid... Jumala Poja silme ette kerkis Jeruusalemma auline käekäik siis, kui Jeruusalemm oleks tundnud ära oma Lunastaja: sealsed elanikud oleksid võinud saada Tema kaudu tervise, vabaneda köidikuist ning nende linn oleks võinud muutuda maailma võimsaks pealinnaks. Tema müüridelt oleksid rahutuvid lennanud kõikide rahvaste juurde.” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 577.

Küsimused aruteluks:

1. Juhul kui tahad kaasaegsemas kontekstis mõista kannatusi, mida Jumala prohvetid sageli talusid, siis loe Ellen G. White'i raamatut *Life Sketches*. Mida õpetab see raamat meile töövaevast ja katsumustest, millega Jumalale ustavad sulased võivad silmitsi olla?
2. Nii kerge on takerduda religioossetesse vormidesse, traditsioonis, rituaalidesse, mis kõik võivad olla ehtsad. Samas aga, mis juhtub siis, kui need saavad lõpp-punktiks iseenesest, selle asemel, et suunata meid mõistma, mida tegelikult tähendab olla Jumala järelkäija; selle Jumala, keda me nende vormidega teenime?
3. Peatu veel *lihassetuleku* mõttel – mõttel, et Looja Jumal võttis endale meie inimesi. Üks keskaja teoloog kirjutas nii: “Säilitades kõik selle, kes Ta oli, võttis Kristus enda peale kõik selle, kes Ta polnud” – ja selleks oli meie inimlikkus. Mõttele, mida ilmutab see hämmastav tõde meile sellest, kuidas Jumal meid armastab. Miks peaks see tõde meid täitma lootuse, tänulikkuse ja ülistusega, sõltumata sellest, millised on meie olud?

Tõde salapärase televisiooni teel

Mandela Hector elab Trinidadis. Ta ei tundnud usu vastu eriti huvi. Siis kutsus tema nõbu teda oma kirikusse kaasa ning Mandela tahtis, et Jumal tahtis osa võtta tema elust. Ta ostis Piibli ja hakkas seda lugema. Mehel kerkis palju küsimusi, millele nõbu koguduse pastor ei suutnud vastata, seepärast jätkas ta vastuste otsimist.

Mees avastas ühe usulise telejaama ja hakkas seda vaatama. Tema tähelepanu köitis jutlus prohvetikuulutusest. Talle avaldas muljet, et kõneleja sõnum põhines Piibil. Mandela luges ise üle iga jutluses ettetuleva piibelsalmi ning veendus, et need sõnad pärinesid Jumalalt.

Ühel öhtul rääkis kõneleja sellest, kuidas hingamispäev muudeti pühapäevaks kaua aega pärast seda, kui Jeesus oli surnud ja üles tõusnud. Mandela taipas, et hingamispäev oli laupäev, mitte pühapäev. Ta ütles oma tööandjale, et ei tööta enam laupäeviti. Kuna ta aga ei tundnud ühtki kogudust, kes oleks hingamispäeval Jumalat teeninud, veetis ta selle päeva kodus ning käis koos nõbuga jumalateenistusel pühapäeval.

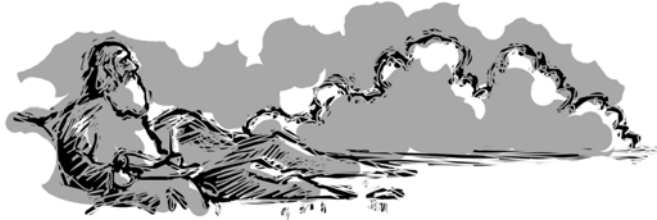
Siis, kui Mandela sai teada, et saatejaam kuulus seitsmenda päeva adventistidele, leidis ta linnas üles sellise koguduse. Hingamispäeva hommikul tõusis ta varakult, elevil selle üle, et viibib hingamispäeval Jumala kodus. Kui üks koguduseliige sai teada, et televisiooniprogramm oli Mandela koguduse juurde juhtinud, oli ta hämmastunud, sest üldiselt ei ulatunud selle programmi levi tol ajal veel Trinidadis. Siis alles taipas Mandela, et Jumal oli teinud võimalikuks televisioonisignaali ühes väikeses maanurgas, tema kodukohas, et ta õpiks tundma Jumala tõesid.

Mõned kuud hiljem kinnitas Mandela oma suhte Kristusega ristimise kaudu. Mees soovis jagada oma vastleitud usku kaasinimestega. Ta avastas seitsmenda päeva adventistide raamatud ja hakkas neid lugema. Kui ta kuulis kirjandusevangelismist, teadis ta, et oli leidnud oma kutsumuse. Ta lõpetas senise töösuhte, et töötada Jumala heaks.

Kuigi kaugeltki kõik ei tahtnud tema raamatuid, nägi Mandela, kuidas Jumal teda juhtis. Ta kohtas inimesi, kes rääkisid talle, et nad olid enne Mandela tulekut näinud unes, et üks mees tuleb raamatuga või ajakirjaga, mis annab nende küsimustele vastused. "See on tõesti Jumalast määratud töö," ütleb Mandela. "Kui mõtlen sellele, kuidas Jumal juhtis mind Tema tõe juurde, hämmastab mind ikka see, et Jumal hoolib ühest inimesest nii palju. Tahan jagada seda äratundmist kaasinimestega."

Meie misjoniannetuste tõttu kandub Jumala sõnum inimesteni mitmel erineval viisil. Mandela ja miljonid teised inimesed tänavad sind selle eest, et sa jagad Jumala tõesid nendega oma misjoniannetuste kaudu.

Jumala headust usaldades (Habakuk)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ha 1:1 – 17; 2:2 – 4; Gl 3:11; Hb 11:1 – 13; Ha 3; Fl 4:11.

Meelespeetav tekst: “Sest maa saab täis Issanda au tundmist otsekui veed katavad merepõhja” (Ha 2:14).

Ühe pastori juurde, kes oli just jutlustanud Jumala alalisest kohalolekust elu õnnetuste keskel, astus üks naine, kes küsis pisarsilmil: “Pastor, kus oli Jumal sel päeval, mil mu ainus poeg suri?” Lugeses naise näolt sügavat kurbust, vaikis pastor ja vastas siis: “Jumal oli samas kohas, kus Ta oli sel päeval, mil Tema ainus Poeg suri, et päästa meid igavesest surmast.”

Nagu meie, nii oli ka Habakuk tunnistajaks ebaõiglusele, vägivallale ja kurjale. Veel hullem, näis, et Jumal vaikib selle kõige keskel, kuigi Ta palus Habakukil usaldada Tema töotusi.

Prohvet ei elanud senimaani, et näha töotuste täitumist; ometi õppis ta kõigest hoolimata neid usaldama. Tema raamat algab kaebega Jumala poole, kuid lõppeb ühe kauneima lauluga Piiblis. Habakuki sarnaselt tuleb meil usus oodata ajani, mil maailm “saab täis Issanda au tundmist otsekui veed katavad merepõhja”.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 25. maiks.

Loe Ha 1. peatükki. Milliseid küsimusi prohvet Jumalalt küsib? Kuigi tema olud on mõistagi meie omadest erinevad, kui sageli leiame end küsimas samalaadseid küsimusi?

Habakuk on prohvetite hulgas tähelepanuväärne sellepärast, et ta ei rääkinud Jumala asemel rahvale, vaid pigem rahva *kohta* Jumalale. Prohvet algab oma heitlemist Jumala plaanist arusaamise pärast hämmastushüüdega: “Kui kaua, Issand?” Piiblis on selline küsimus omane kaeblusele (Ps 13:2; Jr 12:4). See osutab kriisiolukorrale, millest kõneleja otsib välja-pääsu.

Kriisiks, mille pärast Habakuk appi hüüab, on ühiskonnas levinud vägi-vald. Originaalis on “vägivalla” kohta sõna *hamas* ja seda kasutatakse Habakuki raamatus kuuel korral. See sõna viitab vigastamisele, olgu füüsiliselt või moraalselt kaasinimesele valu tekitamisele (1Ms 6:11).

Prohvetina teab Habakuk hästi, kui väga armastab Jumal õigust ja vihkab rõhumist; nii tahab ta teada, miks lubab Jumal õiglusetusel jätkuda. Ümberringi märkab ta vägivald ja seadusetust ning näib, et õelad võidutsevad õigete üle. Mõjuvõimsad väänavad õigust nagu oli ka Aamose ajal (Am 2:6 – 8) ning on väga sageli meiegi päevil.

Jumala vastus paljastab Tema tulevikuplaanid. Issand kasutab Babüloonia sõjaväge selleks, et oma rahvast karistada. Selline teadaanne üllatab prohvetit. Ta poleks oodanud, et Jumal kasutab Juuda distsiplineerimiseks sellist halastamatut armeed. 8. salmis võrreldakse Babüloonia ratsaväge pantri, hundi ja kotkaga – kahe röövloma ja ühe röövlinnuga, kelle kiirus ja tugevus toovad nende saakloomale vägivaldse surma.

Babüloonia halastamatu ülbus ei tunne aruandmiskohustust, ei otsi andekspalumist ega paku hüvitamist. See vägivallatseb loodud elu põhi-aluste kallal. Habakukile öeldakse, et Babüloonia sõjaväge kasutatakse “[Jumala] viha vitsana” (Js 10:5). Karistus toimub Habakuki eluajal (Ha 1:5). Kogu see olukord tõstatab veel keerulisemad küsimused jumaliku õigluse kohta.

Kuidas saame õppida usaldama Jumala headust ja õigust ajal, mil maailm näib olevat täis halba ja ebaõigust? Mis on meie ainus kosutus?

Ha 1:12 – 17 vastab Jumal Habakuki küsimustele veel enam pead murdma paneva küsimuse esitamisega: Kas õiglane Jumal kasutab õelaid selleks, et karistada neid, kes on neist õigemad? Habakuki 17. salmis kirjas olev küsimus puudutab jumalikku õiglust.

Habakuk murdis pead küll oma rahva allakäigu pärast, kuid ka kindla teadmise pärast, et tema rahvast karistab üks teine rahvas, neist hullem. Prohvet oli hästi teadlik Juuda pattudest, kuid ükskõik mis normide järgi võttes polnud tema rahvas siiski nii õel kui paganlikud babüloomlased.

Loe Ha 2:2 – 4. Milline lootus siin esile tuuakse?

Ha 2:2 – 4 on üks tähtsamaid lõike Piiblis. Eriti 4. salm väljendab evangeeliumi olemust, loob aluspõhja salmidele, mis väidetavalt käivitas protestantliku reformatsiooni. Usu kaudu Jeesusesse Kristusesse saame Jumala õiguse; meie arvele pannakse Jumala enda õigus. Tema õigus saab meie omaks. Seda tuntakse mõiste all *õigus usu läbi*.

4. salm on kokkuvõtte pääseteest ning piibellikust õpetusest õigusest usu läbi. Kuidas kasutavad seda salmi Uue Testamendi kirjutajad? Rm 1:17; Gl 3:11; Hb 10:38.

Keset kogu virvarri ning küsimusi õeluse, õigluse ja pääste kohta vastandab Ha 2:4 teravalt ustavad ja uhked. Kummagi grupi käitumine määrab ära selle saatuse: ülbed kukuvad läbi, õiged aga elavad usust. Algset heebrea sõna *usu* kohta (*`emuna*) on parim anda edasi sõnadega “ustavus”, “jäävus” ja “töökindlus”. Kuigi inimest, kes elab usust, ei päästeta tema tegude tõttu, näitavad tema teod, et ta elab usust. Tema usk avaldub tema tegudes ja seega töötatakse sellele inimesele elu.

Jumala vastus Ha 1:17 esitatud Habakuki küsimusele on kirjas 2. peatükis ning jätkub uhket rõhujat pilkava laulu kujul. Just viis häda (Ha 2:6, 9, 12, 15, 19) kinnitavad sõnumit, et Babüloonia saatus on pitseeritud. Vaenlase karistus saab olema põhimõttel “mööd möödu vastu”. Seda, mida õelad oma ohvritega teevad, tehakse lõpuks neile. Nad lõikavad seda, mida külvasid, sest vastandina inimesele ei saa Jumalat pilgata (Gl 6:7).

Vastopidiselt rõhujale, keda Jumal lõpuks karistab, on õigetel igavese elu töötus Kristuses, vaatamata sellele, mis nendega selles elus juhtub. Kirjeldades lõpuaja ustavate jääki, toob Ilmutuseraamat esile sõnapaari “pühade kannatlikkus” (Ilm 14:12). Tõepoolest, õiged ootavad püsivalt jumalikku sekkumist isegi juhul, kui nad näevad seda ainult Kristuse teises tulemises.

Loe Hb 11:1 – 13. Kuidas aitavad need salmid meid siis, kui võitleme (oma kontekstis) samade küsimustega, millega Habakuk heitles?

Viimase vastusena Habakuki küsimustele kinnitas Jumal oma pidevat kohalviibimist. Jumala kohalviibimine ja Tema kohtuotsuse usaldamine hoolimata silmaga nähtavast vastupidisusest ongi Habakuki raamatu sõnum ning sama hästi ka piibelliku ilmutuse sõnum. Prohvetlik usk tähendab Issanda ja Tema muutumatu iseloomu usaldamist.

“Usk, mis kinnitas Habakukki ja kõiki jumalakartlikke ning õigemeelseid inimesi noil raske katsumuse päevil, oli sama usk, mis hoiab ülal Jumala rahvast ka tänapäeval. Kristlasest usklik saab pimedaimatelgi hetkedel ja raskeimateski oludes toetuda kogu valguse ja väe allikale. Päev-päevalt saab usk Jumalasse uuendada tema lootust ja julgust.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 386, 387.

Loe Ha 3. Mida Habakuk siin teeb ja miks on see, mida ta teeb, nii tähtis, eriti just karmides oludes ja keeruliste küsimuste ees seistes?

Viisistatud palves väljendab Habakuk Jumala teede omaksvõtmist (Ha 3:19). Olles täiesti teadlik Jumala väest, palub ta Issandal mõelda halastusele siis, kui karistus algab. Prohvet meenutab aupaklikult üht-teist, mis on minevikus Jumala suurte tegude kohta kirja pandud, ning palub, et Ta päästaks nüüd. Näib, nagu seisaks ta kahe ajastu vahel. Ühe silmaga vaatab ta tagasi Egiptusest väljatuleku sündmustele, teisega aga ettepoole Issanda päevale. Ta igatseb, et Jumal näitaks oma väge käesolevas olukorras.

Kolmanda peatüki laul kirjeldab luulekeeles seda, kuidas Jumal vabastas Iisraeli Egiptuse orjusest. See, mis toimus väljatuleku ajal, on eeltähendus suurele kohtupäevale. Jumalakartlikud ei pea Issanda päeva pärast ärevusse sattuma, kuid nad peavad ootama, olema kannatlikud ning rõõmustama lootuses, mis neil on.

See laul on ühtlasi Jumala väe, au ja võiduka olemuse ülistus. Issandat kirjeldatakse kogu maakera ainuvalitsejana. Tema kirkust võrreldakse päikesetõusu säruga (Ha 3:4).

Jumal karistab rõhujat; samas toob Ta enda rahvale pääste oma “võidu sõjavankritega” (Ha 3:8). Pinnapealselt vaadatuna pole Jumala väge alati näha, kuid uskuv inimene teab, et Jumal on kohal, kõigest hoolimata.

Habakuk kutsub meid üles igatsevalt ootama Issanda päästet siis, kui Ta rajab maa peal oma õiguse ja täidab maailma enda aulikkusega. Issandale ülistuslaulu laulmisega julgustab Jumala rahvas üksteist mõtisklema Jumala tegudest minevikus ning lootma aulisele tulevikule (Ef 5:19, 20; Kl 3:16). Habakuki enda eeskujul näitab, kuidas kannatlikult tänases elada.

Mõtiske jumaliku juhtimise üle sinu elu möödunud päevil. Kuidas aitab see sul usaldada Teda ja Tema headust sellest hoolimata, mida järgmine hetk sulle toob? Miks on tähtis alati hoida silmad lõplikul ja igavesel tulevikul, mis meid ootab?

“**Kuigi** viigipuu ei õitse ja viinapuudel pole vilja, õlipuu saak äpardub ja põllud ei anna toidust..., ometi rõõmustan mina Issandas, hõiskan oma pääste Jumalas. Issand Jumal on minu jõud. Tema teeb mu jalad emahirve jalgade sarnaseks ja paneb mind käima mu kõrgustikel” (Ha 3:17 – 19). Mis on prohveti suhtumises nii head? Kuidas saame endale sellise hoiaku? Vaata ka Fl 4:11.

Habakuki raamatu lõpusõnad (Ha 3:16 – 19) avaldavad prohveti rea-geeringu Jumala väe ja headuse ilmutamisele. Värske pilk Jumala pääs-
tetegudele süütab Habakuki julguse ajal, mil ta ootab vaenlase rünnakut. Jumalakartus mõjutab teda siis, kui ta ootab jumaliku kohtu saabumist oma rahva peale. Võõrvägede sissetungi tõttu võivad saada laastatud vii-
gi- ja oliivipuud, mida Palestiinas väga kõrgelt hinnati; samuti väga vajali-
kud viinapuud, teravili ja kariloomad. Kuid prohveti kõigutamatu usk jääb
muutumatuks, sest ta on saanud nägemuse elavast Jumalast.

Minevikukogemusele toetudes tundis Habakuk Jumala absoluutset
usaldusväarsust. Sellepärast jätab ta käesoleval hetkel ennast Jumala
eesmärkide hoolde (Ha 3:16 – 19). Ebameeldivustest hoolimata otsustab
prohvet usaldada Issandat ja Tema headust, vaatamata sellele, kui lootu-
setu olukord näib.

Habakuk ootab usaldavalt, kuigi päästest ei ole otsest märkigi. Ta on
prohvet, kes kahekõne, pilklikkuse ja ülistuslaulu kaudu on juhendanud
ustavaid läbi aegade ilmutama sügavamat elavat usku Lunastajasse. Oma
eeskuju kaudu julgustab ta jumalakartlikke pidama dialoogi Jumalaga,
proovima läbi Temale ustavaks jäämist karmidel aegadel, ilmutama lootust
Issandas ning ülistama Teda.

Habakuk lõpetab oma raamatu kauni usurikka hoiakuga: hoolimata sel-
lest, kui rängaks võib elu muutuda, saab leida rõõmu ja jõudu Jumalas.
Tema raamatu rõhutatud sõnum osutab vajadusele oodata kannatlikult
Jumala päästet surutise ajal, millel ei paista lõppu olevat.

Habakuki raamatus domineerib teema “oota Issandat”. Väga kohane
peaks see olema ka meile, seitsmenda päeva adventistidele, kelle nimi juba
ise väljendab usku Jeesuse tulekusse, eks ole?

Edasiseks uurimiseks: Lugege läbi järgnevad kommentaarid ja arutlege, kuidas aitavad need meil Habakuki sõnumit paremini mõista.

“Habakuki küsimusele on vastus. See vastus ei ole sõnades, vaid sündmustes. Jumal annab vastuse, aga seda ei saa väljendada sõnaliselt. Vastus tuleb kindlasti, “kui ta viibib, siis oota teda”. Tõsi, vahepealsel ajal on raske vastu pidada; õiges tekitab õudust see, mida ta näeb. Selleks antakse võimas kinnitus: “Õige elab oma usust.” Tegemist on vastusega, mida ei väljenda sõnad, vaid elu. Prohvetlik usk tähendab Tema usaldamist, kelle kohalolu korral on vaikimine üks mõistmise vorm.” – Abraham J. Heschel, *The Prophets*, lk 143.

“Me peame kalliks pidama ja arendama usku, millest on tunnistanud prohvetid ja apostlid – usku, mis haarab kinni Jumala töotustest ning ootab, et Tema lahendaks asja Temale teada ajal ja viisil. Kindel prohvetlik sõna täitub lõplikult siis, kui meie Issand ja Päästja Jeesus Kristus saabub kuningate Kuninga ja isandate Issandana. Ootamise aeg võib tunduda pikana, arakstegevad olukorrad võivad rõhuda hinge, paljud, keda usaldati, võivad teekonnal langeda. Kuid öelgem koos prohvetiga, kes püüdis julgustada Juudat enneolematu ärataganemise ajal: “Issand on oma pühas templis, Tema palge ees vaikigu kogu maa!” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk-d 387, 388.

Küsimused aruteluks:

1. Võta kokku Habakuki kahekõne Jumalaga. Mille üle ta põhiliselt kaebas? Kuidas reageeris ta Jumala vastusele?
2. Kas võib olla, et Jumala silmis on ausad küsimused ja isegi kahtlemised religioosse hoiakuna vastuvõetavamad kui tühipaljas kunstlik usk? Õigusta oma vastust.
3. Seitsmenda päeva adventistide varasemad põlvkonnad uskusid kõik, et Kristus võib tulla tagasi just nüüd ning nad võivad näha kõiki nende imeliste töotuste lõplikku täitumist. Kuidas meie kui veel üks põlvkond õpime alal hoidma usku ja ootama Tema tulemist?

Tore on Jeesusest rääkida

Joshua Wade elab Ameerika Ühendriikides. Ta armastab jagada Jumala armastust kaasinimestega ning on leidnud mitu moodust, kuidas seda teha.

Hiljaaegu kolis Joshua perekond maakodust uude koju linnas. Joshua pidas plaani, kuidas ta võiks rääkida uue ümbruskonna lastele oma sõbrast Jeesusest. Kui ta sai kuulda, et mõned lapsed käivad halloweeni ajal majast-majja maiustusi kogumas [nagu meil mardipäeval], arutles ta, mida teha, et muuta see päev, mis Jumalat ei austa, võimaluseks, mispuhul jagada Jumala armastust. Siis tuli tal mõte.

“Minu vend Stefan ja mina otsustasime, et teeme ise küpsiseid ja paneme iga küpsisepakikese juurde ühe piiblisalmi,” ütleb Joshua. Poisid teadsid, et halloween kõigi oma nõidade ja vaimude rõhutamisega on hirmutav, seepärast valisid nad Piiblist selliseid salme, mis rääkisid rahust. Nad printisid piiblisalmeid arvutist välja ning kinnitasid salmipaberid iga küpsisekotikese külge.

Kui 31. oktoobri õhtul pimenes, hakkas naabruskonna uste taga käima lapsi, kes olid teinud ennast printsessideks, nõidadeks, dinosaurusteks ja superkangelasteks. Joshua ja Stefan tervitasid kõiki, kes nende juurde tulid, ning poetasid maiuse kogumise kottidesse oma küpsisepakikese. “Sinu jaoks on nende küpsiste juures midagi erilist,” ütlesid nad igale lapsele. Näis, et lapsed olid isetehtud küpsiste üle rõõmsad.

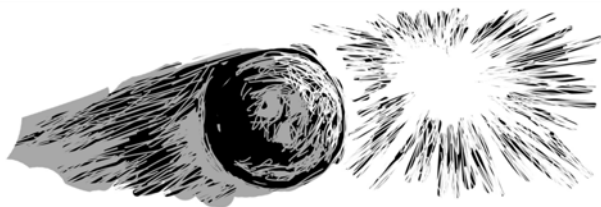
Joshua ja Stefan otsustasid oma küpsise-tegevust laiendada ka teistele kordadele aastas. Kui ligines sõbrapäev, küpsetasid poisid jälle küpsiseid ning kinkisid neid inimestele vanadekodus, tõrjututele ja naabritele, kes elasid üksi. “Nii vahva oli näha naeratust inimeste näol, kui me nendega hüvasti jätsime,” ütles Joshua.

Joshua aga ei piirdunud Jumala armastuse jagamisel üksnes küpsiste valmistamisega. Ta aitab inimesi aiatöodes, kogub kokku prügi ja riisub lehti. “Käime vanadekodus külastamas inimesi, kellel keegi külas ei käi,” ütleb ta. “Nad on muidu väga üksildased.”

Joshua on leidnud mitmeid võimalusi, kuidas kaasinimestele Jeesusest rääkida. “Jumala armastuse jagamine tähendab palju rohkemat kui ainult inimestele piiblisalvide ettelugemist,” ütleb ta. “Kaasinimesed peavad Jeesust nägema meie lahketes tegudes ja sõnades. Ma tahaksin, et teised inimesid näeksid minus Jeesust.”

Jumala armastuse jagamine ja maailmamisjoni toetamine oma annetustega on tähtsad võimalused, kuidas jagada Jumala sõnumit armastuse järele nälgivale maailmale.

Issanda päev (Sefanja)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Sf 1:14 – 18; Jl 2:1 – 11; Sf 2:1 – 3; Js 11:4; Sf 3:1 – 5; Js 62:5; Na 1. – 3. ptk.

Meelespeetav tekst: “Issand saab neile kardetavaks, sest ta laseb kaduda kõik maa jumalad; ja nad peavad kummardama teda, igäiks oma paigas, kõik paganate saared” (Sf 2:11).

Juhtmõte: Kohtupäev tuleb, aga arm ja halastus on ikkagi saadaval neile, kes seda innukalt otsivad.

Juhul, kui prohvetite raamatud Piiblis oleksid pandud kronoloogilisse järjekorda, siis paigutuks Sefanja Jesaja ja Jeremija vahele. Juuda kõige õelama kuninga Manasse valitsemisajal aitas Sefanja jutlustamine toetada Jeremijat ning koos aitasid nad lõkkele lüüa usulise uuenduse Manasse pojapoja Joosija valitsemise ajal.

Sefanja jutlused mõistsid hukka Juuda ühiskonnas nii suurel määral leiduva korruptsiooni, et seda näis olevat lootusetu tõkestada. Ta osutas meelesparanduse vajadusele, mis põhines tõsiasjal, et Jumala armastus kutsus oma rahvast ikka veel alandlikkusele ja ustavusele. Tema sõnum oli kahekihiline: selles on kohese ja üleüldise kohtupäeva liin ning kohus hõlmab ka Jumala oma rahva; siiski on siin ka töötus, et kõikide rahvaste hulgast päästetud inimesed ühinevad Iisraeli jäägiga Jumala teenimises ja Tema õnnistustest osa saamises. Selle nädala õppetükk näitab, et Sefanja sõnad on tähtsad nende jaoks, kes kuulutavad Jumala lootusesõnumit langenud maailmale.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 1. juuniks.

Sefanja kuulutuse valgusvihus on sõnum “Issanda päevast” (Sf 1:7). Piibli prohvetite jaoks tähendab Issanda päev erilist aega, mil Jumal sekub inimeste asjaajamistesse nii päästmiseks kui ka karistamiseks. Vanaaja Iisraelis uskus suurem osa inimesi, et sellel päeval päästab ja ülendab Issand Iisraeli, samas kui vaenlasrahvad hävitatakse igaveseks. Suure üllatusena nende jaoks, kes kuulasid, teatas prohvet, et Issanda päev on kohutäp päev ka Iisraeli rahva jaoks (vaata Sf 1:1 – 5), kuna nad olid Tema vastu pattu teinud (Sf 1:17).

Võrdle Sf 1:14 – 18 ja Jl 2:1 – 11 ning Am 5:18 – 20. Millise pildi annavad need tekstid kokku “Issanda päevast”?

Sefanja võrdleb saabuvat karistust veetulvaga, mis pühkis minema iga-suguse elu veeuputuse ajal (1Ms 6. – 8. ptk). Sf 1:2, 3 *surmakataloog* on mõnevõrra üles ehitatud maailma loomisele vastupidises järjekorras: inimesed, maismaaloomad, taeva linnud ja mere kalad (võrdle 1Ms 1:20 – 27ga).

Prohvet hoiatas inimesi, et nad ei suuda osta ennast kohtu alt vabaks (Sf 1:18). Hõbe ega kuld ei kaitse neid Jumala viha eest. Enesega rahulolevad inimesed Jeruusalemmas väitsid, et Jumal ei teinud head ega halba. Nad lihtsalt ei oodanud, et Issand midagi teeb (Sf 1:12). Jumalikud nuhtlused näitavad, kui aktiivselt tegutseb Jumal selleks, et tagada Temale us-tavale rahvale tulevik.

Sefanja teeb selgeks, et Jumala kohus ei ole üksnes karistamiseks, vaid ka parandamiseks. Issand pakub töotust varjupaigast neile, kes Teda ot-sivad (Sf 2:3). Issanda päev on rohkem kui maailma lõpp. See on Jumala tulevase ja igavesti kestva valitsuse kehtestamise algus.

Loe Sf 1:18. Mil moel kogeme juba nüüd siin väljendatud põhimõtte pai-kapidavust? See tähendab, millise olukorra ees tuleb meil seista, millest ka kogu maailma raha meid ei päästa?

Sf 2:1 – 3 näeme prohveti üleskutset parandada meelt. Kuigi hävitus toimub varsti, on ikka veel aeg õnnetuse eest varju leida, aga ainult juhul, kui rahvas kahetseb. Õelad, kes keelduvad kahetsemast, hävivad kohtupäeval nagu aganad. Ps 1:4 võrreldakse õelaid ka aganatega ning lõpuks nad hukkuvad.

Sõnadega “otsige Issandat” julgustab Sefanja neid, kes ennast Jumala ees alandavad, et nad hoiaksid kõvasti kinni usust. Prohvet õpetab, et Issandat otsida on sama, mis otsida õigust ja alandlikkust. Selline pattukahetsev hoiak on oluline selleks, et põgeneda saabuva karistuse eest.

Sefanja nimetab pattukahetsenud inimesi “alandlikeks maal” (Sf 2:3). Kuidas heidavad järgmised lõigud valgust sellele väljendile, mida tõlgitakse ka “vaesed/hädalised maa peal”? Mt 5:3; Ps 76:10; Js 11:4; Am 8:4.

Alandlikud on need inimesed, kes on Jumalale ustavaks jäänud ning keda Tema juhib ja õpetab. Laulja ütleb: “Hea ja õiglane on Issand; sellepärast ta õpetab patustele õiget teed. Ta juhib alandlikud käima õiguses ja õpetab alandlikke oma teele” (Ps 25:8, 9). Alandlikke õhutatakse valmis-tuma saabuvaks kohtuks sellega, et nad otsivad Jumalat, õigust ja alandlikkust.

Alandlike ja ustavate ellujäämise võimalust väljendatakse sõnaga *vahest*. Ellujäämine oleneb üksnes Jumala armust ning arm on midagi, mida ei peaks kunagi endastmõistetavaks pidama. Ähvardava karistuse palge ees tuleb tulevikulootus Jumalalt, kes on armurikas. Issand on töötanud varjupaika kõigile, kes Teda usaldavad (Jl 4:16; Na 1:7). Sedalaadi usaldus lükkab eemale enesekindluse, salakavaluse ja enesepettuse.

“Keegi ei ole näiliselt abitum, tegelikult aga võitmatum kui inimlaps, kes tunneb enda tühisust ning toetub täielikult Päästja teenetele. Palve, Tema Sõna uurimise ning Tema püsivasse ligiolekusse uskumise läbi võivad nõrgimadki inimolevused elada ühenduses elava Kristusega, ning Tema hoiab neid oma käega, mis iial ei väsi.” – Ellen G. White, *Suure Arsti jälgedes*, lk 182. Milline on sinu enda kogemus sellise tohutu töotusega? Kuidas saad õppida nii lähedaselt Jumalaga suhtlema?

Hiina vanasõna ütleb, et pimedaim paik toas asub otse küünla all. Seda vanasõna saab rakendada Sefanja-aegse Jeruusalemma kõlbelise olukorra kohta. Prohvet on just lõpetanud jumaliku karistuse kuulutamise Juuda naabermaadele (vaata Sf 2), nagu Vilistimaale läänes, Moabile ja Ammoni idas, Etioopiale lõunas ning Assüüriale idas. Ometi ei lõpeta ta sellega. Ta jätkab nende pattude esiletoomisega, kes elavad Jumala enda maapealsetes linnas, Jeruusalemmas.

Loe Sf 3:1 – 5. Keda mõistetakse hukka ja miks? Küsi endalt, kuidas võis Jumala rahvas, kellele anti nii palju valgust ja tõde, niimoodi alla käia? Kuidas valvata, et meie endiga ei juhtuks sama lugu?

Sefanja mure keskmes oli Juuda pealinn. Ta süüdistab selle juhte linna kõlbluse allaviimises. Allakäik tuleneb otseselt juhtide suutmatusest elada neile määratud osa ja kohustuse kohaselt (võrdle Jr 18:18, Hs 22:23 – 30ga). Paheliste ametnike poolt juhitud õukonda võrreldakse “mõirgava lõvina” ning kohtumõistjate iseloomustamiseks kasutatakse väljendit “õhtused hundid”. Templis pole lugu parem, sest preestrid ei õpeta Jumala sõnu ning prohvet ei räägi tõtt.

“Joosija valitsemisajal tuli Issanda sõna ka Sefanjale ning selles sõnulis esitati selgelt jätkuva ärataganemise tagajärjed.

Samas suunati koguduse ustava jäägi tähelepanu hilisemale aulisele väljavaatele. Sefanja prohvetikuulutusi Juudat tabavast karistusest võib täie õigusega kasutada nende karistuste kohta, mis tabavad meeltparandamata maailma Kristuse teise tuleku ajal.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 389.

Vaata ringi. Olgu maailm nii võluv kui tahes, see on määratud viimaks hävima. Pole vaja isegi Piiblist uskuda, selleks et näha, kui kergesti see häving võib toimuda. Miks on Issand meie ainus lootus ning kuidas saame õppida üha rohkem toetuma Temale ja mitte usaldama selle maailma tühisust ja tähtsusetust?

“Issand, sinu Jumal, on su keskel, kangelane, kes aitab. Ta rõõmustab sinu pärast väga, ta uuendab oma armastust sinuga, ta tunneb hõisates sinust rõõmu” (Sf 3:17).

Oma raamatu lõpuosas (Sf 3:19 – 20) astub Sefanja viha juurest taastamise juurde. Teisel pool kohtupäeva jõuame Jumala lõplike sihtideni. Siis kui rahvas on korrale kutsutud, hüüavad nad koos Issanda poole ja teenivad Teda südamest. Rahva huuled puhastatakse nii, et Tema teenimisega kummardavad ja ülistavad kõik Issandat. Väike, kuid alandlik ja ustav rahvajääk jääb Juudas alles ning võtab sisse uhkete juhtide koha.

Kõige tähtsam on aga, et Jumal elab oma rahva keskel ning Tema heastab mineviku ülekohtu. Enam pole inimestel vaja elada hirmus, sest Issand on oma rahvaga, Ta elab nende keskel. Tema on nende Vabastaja ja Päästja. “Nad käivad karjas ja puhkavad ja ükski ei peleta neid” (Sf 3:13).

Sellised õnnistused panevad muidugi Jumala rahva Tema pärast rõõmustama, aga prohvet teatab, et Jumal *rõõmustab nende pärast*. Tema armastus ja rõõm oma rahva pärast on nii suur, et Ta tunneb neist hõisates rõõmu.

Kuidas kirjeldab prohvet Jesaja Jumala rõõmu oma lunastatud rahva pärast? Js 62:5; 65:19.

Suur Kuningas, jumalik Võitleja kaitseb ja vabastab oma rahva süüdistusest. Tema pakub neile kõiki oma võidu (meie heaks ristil saavutatud võidu) hüvesid. Tema ülendab alandliku ning pöörab häbi, kannatused ja kõrvalemineku auks, õnnistusteks ja oma ligioleku kogemiseks. Esile tõstatatakse jõuetu ja hüljatu – see teema on Jeesuse Kristuse kuulutatud sõnumi keskmes.

Ka keset kohutavaid hoiatusi pakub Issand oma rahvale lootust. Kuidas saame meie, seitsmenda päeva adventistid, Kristuse teise tuleku töotust usaldades õppida elama päevast päeva selle lootusega? Kuidas saame õppida seda lootust elavana hoidma, eriti hädaaegadel, mil maailm ei paku meile midagi muud peale mure?

Loe Na 1. – 3. peatükk. Millised salmid eelkõige avavad meile Jumala iseloomu? Kuidas rakendame seda, mida siin näeme, oma arusaamadesse lõpuaja sündmustest?

Nahumi prohvetikuulutus edastab Jumala sõna maailma kuningriikidele (mida siin esindab Niineve). Kui prohvet silmitses oma-aja maailma, nägi ta Jumala kätt tõusmas Assüüria impeeriumi vastu. Ta teatas, et selle impeeriumi pealinn Niineve langeb peagi ega tõuse enam ial. Nahum rääkis täie usaldusega, sest ta tundis Jumala iseloomu ning prohvetikuulutamise vaimu anni kaudu (Na 1:1) oli Issand talle näidanud, mis juhtub. Issand ei jäta süüdlast karistamata (Na 1:3; 2Ms 34:6, 7).

Assüürlased olid rüüstanud palju rahvaid ning neil oli täitmatu võimuiha. Nende õelus oli kurikuulus. Jumala “habemenoana” (Js 7:20) olid nad innukalt püganud oma naabreid. Nüüd oli aeg habemenuga katki murda. Jumala karistusvahendid ise ei ole karistamisest vabad. Niineved enam pole, aga prohvetlik tõendus elab edasi. See tuletab meile meelde, et kuigi Jumala kohus näib töötavat aeglaselt, ei peata seda lõpuks miski.

Nagu ühes varasemas õppetükis nägime, olid niinevelased aastaid enne Nahumi aega, olles kuulnud Joona kuulutust, oma pattu kahetsenud ning Jumal oli nende linna säästnud. Patukahetsus aga ei olnud püsiv; see rahvas pöördus vanale rajale tagasi. Paljud maad, kes olid tundnud tema rõhuvat iket, tervitasid uudist Niineve langemisest tormilise aplausiga. Sõnumitooja oli toomas häid uudiseid (Js 52:7), et Assüüria ülemvõim koos tema jumalatega murtakse. Jumala rahvas saab Jumalat jälle rahu kumardada (Na 1:15).

Issanda viha on küll suur, aga Tema halastus on sellest palju õrnem. Ta kaitseb neid, kes ootavad Tema headuse täiust. Nahum õpetab, et Jumal hoolib neist, kes Temale toetuvad, kuid tulvavee voogudega ajab Ta oma vaenlased pimedusse (Na 1:8). Jumal oli selle kõige taga, sest Ta oli otsustanud, et Niineve jaoks oli kohtupäev saabunud.

Prohvet näitab, et Jumalal on hämmastav vägi. Kogu loodu väriseb Tema ees. Ta ei talu pattu igavesti. Samal ajal on Ta Päästjaks neile, kes Teda usaldavad. Keskteed ei ole. Me oleme kas ühel või teisel poolel. “Kes ei ole minu,” ütles Jeesus, “see on minu vastu” (Mt 12:30).

Edasiseks uurimiseks: “Igavene Jumal peab ikka veel eksimatu täpsusega arvet rahvaste kohta. See arve jääb avatuks seni, kuni Ta pakub armu ja kutsub meeleparandusele. Ent kui arvenumbrid jõuavad teatava Jumala poolt seatud määrani, on aeg tegutseda Tema vihal. Arve suletakse. Jumalik kannatus lõpeb. Armukutse lakkab.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 364.

“Langemata maailmade ja taevase universumi ees peab maailm aru andma kogu maa Kohtunikule, Temale, kelle nad hukka mõistsid ja risti löid. Milline arveteõiendamise päev saab see olema! See on Jumala suur nuhtlemispäev. Kristus ei seisa siis Pilaatuse kohtusaalis. Pilaatus ja Herodes ning kõik, kes pilkasid, ilkusid, loovutasid ja Ta risti löid, mõistavad siis, mida tähendab tunda Talle viha. Nende teod ilmuvad nende ette tõelises olemuses.” – Ellen G. White, *Testimonies to Ministers*, lk 132.

Küsimused aruteluks:

1. Mõned inimesed Sefanja ajal tegid kohutavaid asju nii Issanda kui ka kaasmaalaste vastu, teised aga olid lihtsalt enesega rahulolevad, siis kui niisugune kurjus laiali laotus. Mida sa arvad, kumb neist kahest patust on Jumala silmis halvem? Õigusta oma vastust.

2. Pöördu tagasi esmaspäevase osa lõpuküsimuse juurde, kus tsiteeriti sõnu: “Keegi ei ole näiliselt abitum, tegelikult aga võitmatum kui inimlaps, kes tunneb enda tühisust ning toetub täielikult Päästja teenetele.” Mida tähendab toetuda “täielikult Päästja teenetele”? Kuidas avavad need sõnad meile suure tõe päästmisest ainult usu läbi Kristusesse ning miks on see tõde kõiges selles, mida usume, nii keskne? Juhul kui me ei toetu Tema teenetele, kelle teenetele saame siis toetuda?

3. Miks on nii kerge unustada, eriti neil, kes elavad jõukuses ja mugavalt, kui täielikult sõltume Jumalast kõiges, mis meil on? Kuidas saame ennast sellise saatusliku meelepette eest kaitsta?

4. Peatu pikemalt mõttel, et Issand tunneb hõisates rõõmu oma rahvast. Meil on kalduvus mõelda, et meie laulame ja rõõmustame Jumala ja selle pärast, mida Tema meile teinud on. Mida tähendab, et Tema laulab ja rõõmustab meie pärast? Milline see välja näeb, arvestades üsna haledat olukorda, milles me kõik ennast leiame?

Jeesuse pärast püstipäi, I. osa

Kööied lõikusid Bieni randmetesse, kui ta püüdis oma käsi vabastada. Tüdruku vennad olid sidunud ta väikese paadi külge, enne kui nad läksid paadimootori jaoks bensiini tooma. Vennad kavatsesid viia õe väikesele rannalähedasele saarele, kus elas nende vanaema, selleks et õde ei saaks minna väärusulistele kirikusse, kus ta käima oli hakanud. Bien teadis, et tal oli vähe aega. Ta nägi mõnda sõpra möödumas ja palus neilt abi. Sõbrad harutasid kiiresti köied lahti ning aitasid ta paadist välja enne, kui tema vennad tagasi jõudsid.

Kui 14aastane Bien ja tema sõbrad ruttasid mööda väikelinna tänavat minema, seletas tüdruk, et tema perekond oli vihane, sest ta käis seitsmenda päeva adventistide kirikus ning tema vennad püüdsid teda takistada sinna minemast.

“Miks sa kirikuskäimist siis lihtsalt ära ei lõpeta?” küsis üks ta sõber. “Kas üks kirik on väärt sellist jama?”

“Asi pole lihtsalt kirikus käimises,” seletas Bien. “Olen tundma õppinud, et Jeesus armastab mind, Ta suri minu eest ja soovib, et ma Tema järel käiksin. Ma tahan olla Tema tütar ka juhul, kui see tähendaks minu enda perekonna kaotamist.”

“Kuhu sa nüüd varju lähed?” küsis teine tüdruk.

“Pastori koju,” ütles Bien ja näitas teed. Kui nad maja juurde jõudsid, tänas Bien oma sõpru ning palus väga, et nad ei räägiks tema vanematele, kus ta oli. Kui Bien juba sees varjul oli, rääkis ta pastorele ja tema naisele, mis oli juhtunud, ning nad olid nõus jätma ta mõneks ajaks enda juurde. Kolm päeva hiljem koputas aga Bieni ema uksele. Bien võitles hirmuga ja läks vapralt pastori kannul ukse juurde.

Siis kui pastor ukse avas, karjus Bieni ema täiest kõrist tütre peale ning püüdis teda juustest haarata. Ta üritas Bieni majast välja tirida.

“Pidage kinni!” ütles pastori naine. Bieni ema vakatas ja vaatas naisele otsa. “Me oleme tema pärast mures,” ütles pastori naine. “Kas räägiksite?” Lõpuks nõustus Bieni ema ilma tütreta ära minema, kuid pastor lubas, et pärastpoole toob ta Bieni emaga kohtuma.

Bien sosistas: “Ma kardan.”

“Me tuleme koos sinuga ja jääme sinu juurde sel ajal, kui püüame kuidagi asja lahendada,” ütles pastor. Bien noogutas. Tüdruk teadis, et ta ei saa igaveseks pastori juurde jääda.

Pastor viis Bieni tema vanemate koju ja andis nõusoleku, et nad räägivad tüdruku omavahel. Kuid siis, kui pastor lahkus, pääses Bieni vanemate viha valla.

“Sa oled meie jaoks kasutu ja meile probleemiks,” alustas tema isa. “Me ei taha, et sa siin elaksid, ja me ei taha, et sa nende seitsmenda päeva adventistide juures oleksid. Sa lähed elama oma vanaema juurde, kust sa ei leia ühtki seitsmenda päeva adventisti.”

Esimesed asjad esimeseks! (Haggai)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Hg 1; Jh 2:19; Esr 3:1 – 6; Mt 1:23; 12:6; Hg 2; Lk 24:13 – 27.

Meelespeetav tekst: “Minu on hõbe ja minu on kuld, ütleb vägede Issand” (Hg 2:8).

Juhtmõte: Haggai sõnum on lihtne: Mis on meie eelistused ja miks on väga tähtis õiged asjad õigele kohale panna?

Üks Piibli lühemaid raamatuid, Haggai raamat, kirjutati Juuda jaoks kriitilisel ajal. Pagulased olid naasnud Babüloonia vangipõlvest ligi 20 aastat tagasi; ometi näisid nad olevat unustanud oma tagasituleku põhjuse. Nad lasksid Jumala templil olla varemeis, samal ajal kui pühendasid energia oma majade ehitamisele.

Niisiis ohutas prohvet tagasitulnud pagulasi hoolikalt oma olukorra üle järele mõtlema. Tema sõnum oli lihtne ja loogiline. Inimesed olid töötanud kõvasti, kuid polnud palju kasu saanud. Nii juhtus sellepärast, et nad olid eelistustega eksinud. Neil oli vaja panna Jumal esikohale kõiges, mida nad tegid. Jeesus ütles ju ka: “Otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi” (Mt 6:33).

Ka tänapäeval on kerge kinnitada pilk olelusvõitlusele nii, et unustame, mis peaks olema meie peamine eelistus, milleks on mõistagi alati Issanda tahte täitmine.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 8. juuniks.

Loe Hg 1:1 – 11. Mis siin toimus ja, veel tähtsam, miks see juhtus? Tähtsaim aga, kuidas on võimalik, et seesama põhimõte puudutab meid tänapäeval? Kuidas võime olla süüdi samas tegevuses?

“Rohkem kui aastaks jäi templiehitus hooletusse ja töö soiku. Inimesed kõpitsesid oma kodude kallal ja püüdsid saavutada head elujärge, kuid nende olukord oli haletsusväärne. Neil polnud edu, ehkki nad pingutasid kõvasti. Isegi loodusjõud näisid pöörduvat nende vastu. Kuna ehitajad olid jätnud templi unarusse, saatis Issand põua nende omandust kasinaks muutma. Jumal oli andnud oma heasoovlikkuse märgiks neile põllu- ja aedvilja, viinamarju ja õli, kuid kuna nad olid kasutanud rikkalikke ande isekalt, võeti õnnistused neilt ära.” – Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 573.

Haggai seadis inimesed silmitsi nende käesoleva olukorraga. Töö tagajärjetus oli üks needustest, mis tulenes Jumalaga tehtud lepingu murdmisest (3Ms 26:16, 20). Seni, kuni inimesed ei pööranud tähelepanu sellele prioriteedile, ei pidanud neil edu olema.

Haggail oli suur mure Issanda templi pärast ning ta soovis, et inimesed teeksid selle ehitustöö esmajärjekorras. Tema taotlus oli vastupidine nende mõnusale rahulolule, kes hoolisid rohkem oma mugavusest, mitte aga templist. Haggai tundis väga muret templi pärast, inimesed aga olid rohkem huvitatud oma majadest.

Issand kasutas Haggaid, et äratada inimeste süda Jumala muret tajuma. Jumalat ei saanud õigesti austada niikaua, kuni Tema koda oli varemeis. Tempel Jeruusalemmas sümboliseeris Jumala kohalolu langenud inimsoo keskel. Tempel oli nähtav meeldetuletus kogu maailmale, et Ülemvalitseja Issand on taeva ja maa Jumal. Kuidas saanuks iisarellased tunnistada tõelisest Jumalast siis, kui see sümbol Jumalast ja kogu lunastusplaanist (vaata Jh 2:19; Mt 26:61) oli varemeis? Mitmel moel kõneles nende suhtumine templisse nende sügavast vaimulikust probleemist: nende kui Issanda rahva jäägi missiooni tajumise kaotsimineku.

Näed sa siin midagi hoiatavat meie jaoks?

Loe Hg 1:12 – 14. Pööra tähelepanu siinsele ühtse eesmärgi tajumisele. Miks oli eeltoodud eesmärk väga tähtis selle teostamiseks, mida tegema nad olid kutsutud?

Sel korral kuuletusid rahvajuhid ja ülejäänud rahvas sõnumile kohe. Nad tegid ettevalmistused, kogusid materjalid ja alustasid kolme nädala pärast jälle tööd templi juures. Veel ühe nädala jooksul püstitasid nad altari ja taastasid ohvriteenistuse (Esr 3:1 – 6). Vähem kui viie aastaga sai tempel valmis.

Ehkki Jumala riiki ei saa võrrelda materiaalse hoonega, tuletab Haggai raamat meile meelde, et Jumal kasutab vahel vaimulikuks otstarbeks materiaalset, nagu hooned.

Juhul kui prohveti edu mõõdupuuks pidada prohvetliku sõnumiga kohe kaasaminekut, siis paistaks Haggai silma ühe edukaima prohvetina. Tema kuulutus pani inimesed tegutsema. Kuu aja jooksul algasid uuesti tööd templi juures, kusjuures Jumala prohvetid kinnitasid rahvale, et Issand aitab neid.

Hg 1:12 – 14 annab teada juhtide ja rahva reageeringu Haggai sõnumile. Kõik kuuletusid Issandale, sest nad tundsid ära, et Tema oli Haggai saatnud. “Rahvas kartis Issandat” (12.s) ning väljendas seda Tema teenimise ja temale kohase tähelepanu osutamisega. Nii sai Haggai nüüd Issandalt edastamiseks uue sõnumi: “Mina olen teiega!” (13.s). Niipea kui inimesed otsustasid kuuletuda Issandale, asendati noomitussõnum julgustussõnudega. Kinnitus, et Jumal on nendega, töötas neile ka kõiki teisi õnnistusi. Teadaanne: “Mina olen teiega!” kuulus lepingutöötusse, mille Jumal tegi patriarhide ja Moosese ajal (1Ms 26:3; 2Ms 3:12; 4Ms 14:9).

Muidugi on Jumala suurimaks “meiega olemise” väljenduseks Jeesus (vaata Js 7.14, Mt 1:23; 28:20). Mõtle kogu seda mõtet – Jeesus, universumi Looja ja Alalhoidja elas meie keskel. Mida räägib see meie tähtsusest universumis, mis on nii suur, et võime kergesti pidada ennast tähtsusetuiks kübemeiks? Räägi oma vastusest hingamispäeval klassis.

Hg 2:1 – 5 esitab suure vaimuliku taaselistumise huvitava kulgemise nagu see leidis aset Jumala rahva hulgas. Umbes kuu aega pärast seda, kui tööd templi kallal uuesti algasid, saatis Jumal Haggai kaudu julgustussõna ülejäänutele, kes olid otsustanud, ilma piisavate ressursideta, Jumala koja uuesti üles ehitada nii, nagu prohvetid juhendasid. Haggai palus ea poolest vanematel võrrelda templi praegust väljanägemist pagenduse-eelse templi väljanägemisega. Selge, et praegune väljanägemine polnud võrreldav endise hiilgusega. Rahval võis julgus kaduda, kuna neil ei olnud võimalust kopeerida Saalomoni templi toredust, mis kord samas paigas püstus.

Prohvet julgustas rahvast tööd jätkama, sest Jumala Vaim oli nendega. Ta kutsus kõiki ülejäänute kogukonna liikmeid üles olema tublid ja töötama kõvasti, sest Vägede Jumal oli nende keskel. Haggai sõnad juhtidele “Olge tublid! Ärge kartke!” kõlavad nagu Issanda sõnad Joosuale pärast Moosese surma (Jos 1:5 – 9). Mida väiksemad olid Iisraeli oma ressursid, seda rohkem vajasid nad usku Jumalasse. Prohvet teatas, et lõpuks teeb Issand templi pärastise au suuremaks kui oli olnud endine hiilgus. Õeldu tõdenes küll vaid selle tõttu, et Tema, kes oli suurem templist, oli tulemas (vaata Mt 12:6).

Vaimu kohalolek kinnitas Jumala kuningriigi jätkumist Iisraelis. Jumala Vaim, kes oli juhendanud Moosest ja rahvavanemaid ning saatnud teele prohvetid inspireeritud sõnumitega, oli ülejäänute keskel. Juhtide ja rahva jumalakartlik käitumine andis tunnistust toimunud vaimulikust reformatsioonist. Vaim oli sealsamas neid uuendamas ja nende Jumalale lähenemas. Vaimu kohalolu tagas ka rikkalikud õnnistused. Prohvet julgustas kogukonna liikmeid toetuma jumalikele töötustele, et need täituksid.

Haggai vahendas Jumala sõna inimestele, kes tundsid elu karmust ja lootuste purunemise pettumust. Ta pööras nende tähelepanu Jumalale, kes on ustav ja peab uut kogukonda oma riigi vastutusvõimelisteks kodanikeks; tehku nad sihikindlalt head ning nii leiavad nad oma elu tõelise tähenduse ja eesmärgi.

Üks 35aastane mees, kes oli loobunud uskumast Jumalasse, kirjutas 1900leheküljelise enesetapukirja. Oma kirjas kirjutas ta: “Iga sõna, iga mõte ja iga tunne taandub olemuslikule probleemile: elu on mõttetu.” Kuidas anab meie elule mõtte – vähe sellest, et ainult Jumalasse uskumine – meie valmidus kuuletuda Temale?

Loe Hg 2:6 – 9. Mida siin töotatakse ja kuidas me selle täitumisest aru saame?

Haggai kaudu andis Jumal teada suurest rahvaste raputamisest Issanda päeval, siis kui tempel täitub jumaliku kohaloluga. Prohvet kutsus oma kaasaegseid üles vaatama kaugemale käesolevast ebaõnnest ja vaesusest Jumala riigi tulevasele aule, millele osutas tempel.

Peamine põhjus Jeruusalemma templi toredalt ehitamiseks oli soov teha see väarikaks Jumala kohalolupaigaks. Ometi, selle teksti kohaselt, oli Issand valmis elama *mitte-nii-suurepärases* kojas ja pärastpoole tooma sellesse hiilguse. Inimestel polnud vaja liialt muretseda, mil moel rahastada templi ülesehitamist. Kogu varandus kuulub Jumalale, kes oli lubanud elada selles uues templis. Issand ise andis templile toreduse.

“Kui rahvas püüdis teha oma osa ning otsis Jumala armu uuendust südames ja elus, kinnitasid Haggai ja Sakarja neile uute sõnumite kaudu, et nende usk saab rikkalikult tasutud ning Jumala sõna täitub templi tulevase au kohta. Just sellesse hoonesse, ütles Jumal, ilmub siis, kui selleks on aeg, kõigi rahvaste igatsus – kogu inimsoo Õpetaja ja Päästja.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 577.

Jumal töötas, et käesoleva templi toredus saab olema suurem kui endise templi hiilgus. Tegemist pidi olema teistmoodi hiilgusega, sest seda templit pidi austama inimeseks saanud Jeesuse kohalolu. Tõepoolest, Kristuse kohalolu tegi uue templi au suuremaks kui oli Saalomoni templi oma.

Loe Hb 8:1 – 5. Olgu maise templi toredusega, kuidas on, kuid me ei tohi kunagi unustada, et see oli ainult vari, lunastusplaani sümbol. Mõtle, mida tähendab, et just praegu teenib Jeesus meie heaks “tõelises lepingutelgis”, mille on valmistanud Jumal, mitte inimene. Kuidas saame õppida paremini hindama pühamu sõnumi tähtsust lunastusplaanis?

“Sel päeval, ütleb vägede Issand, ma võtan sinu, mu sulane Serubbaabel, Sealtieli poeg, ütleb Issand, ja teen su pitserisõrmuse sarnaseks; sest ma olen valinud sinu, ütleb vägede Issand” (Hg 2:23).

Viimane sõnum Issandalt Haggaiile anti samal päeval, mil eelminegi sõnum, selleks et seda täiendada (vaata Hg 2:22, 23). Issand hoiatas kuningriike ja rahvaid saabuva hävingu eest Jumala kohtupäeval. Aga sel samal päeval, ütles prohvet, viib Issanda Sulane täide Jumalast määratud lunastusülesande. Õeldu, nagu me hästi mõistame, võib täituda lõplikult ja täielikult ainult Kristuse teisel tulekul ja kõiges, mis sellele järgneb.

Selle riigi poliitilist juhti [Serubbaabelit] seostatakse siin Iisraeli kuninga Taaveti aulise valitsemisega, kelle järeltulija ta oli. Serubbaabel oli kuningas Joojakini pojapoeg ja Taaveti trooni seaduslik pärija pärast pagendusaega Babüloonias. Ta tegutses Juudamaa kubernerina Pärsia kuningas Dareios Suure valitsekäe all ning oli Jeruusalemma templi taasehitamise juhtiv jõud. Joosua oli ülempreester, kes samuti aitas templit üles ehitada.

Prohvet ütles, et Serubbaabel on Issanda pitserisõrmus, miski, mis viitab kuninglikule autoriteedile ja valdamisele. Nii nagu kuningas vajutas ametlikke dokumente pitseerides neile oma sõrmuse jäljendi, nii avaldub Issanda mõju kogu maailmale Tema sulase töö kaudu. Kuigi Serubbaabeli juhtrolli templi ülesehitamisel ei peaks kunagi alahindama, ei täitnud tema kõiki neid töotusi, mida Jumal talle Haggai kaudu andis. Inspireeritud evangelistid osutavad Jeessuse Kristuse isikule ja tööle (kes oli nii Taaveti kui Serubbaabeli poeg) kui Messia kohta Piiblis leiduvate prohvetikuulutuste lõplikule täitumisele.

Loe Lk 24:13 – 27 ning pööra erilist tähelepanu Kristuse sõnadele kahe mehe aadressil. Millise tähtsa sõnumi Ta neile annab, kuidas näitavad Tema sõnad meile Vana Testamendi prohvetikuulutustest arusaamise tähtsust ja miks käib õeldu kristlaste kohta ka tänapäeval?

Edasiseks uurimiseks: “Ent need, kes sel pimedal tunnil usaldasid Jumalat, ei olnud lootuseta. Jumal äratas prohvet Haggai ja Sakarja tekkinud kriisi lahendama. Sütitavate tunnistustega näitasid need Jumala sõnumitoojad rahvale hädade põhjust. Prohvetid selgitasid, et kuna ehitajad ei pidanud Jumala tööd tähtsaimaks, ei saanud nad ka ajalikult edeneda. Kui iisraellased austanuks Jumalat, teeninuks Teda kohase lugupidamisega ja teinuks Tema templi ehitamise oma tähtsaimaks tööks, saanuks nad osa Tema ligiolekust ja õnnistustest.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk-d 573, 574.

“Teist templit ei austanud Jehoova aupilv, vaid Jeesuse isiklik kohalviibimine, Tema ligidus, kelles elas “Jumala olemise täius ihulikult” ning kes oli lihas avalikuks saanud Jumal. Kui Naatsareti Mees pühadel õuedel õpetas ja haigeid parandas, siis oligi See, keda kõik rahvad ootasid, oma tempelisse tulnud. Kristuse kohalolekuga, ja ainult sellega, ületas teine tempel au poolest esimese.” – Ellen G. White, *Suur võitlus*, lk 24.

Küsimused aruteluks:

1. Arutlege klassis oma vastuste üle esmaspäevase osa küsimusele Jeesuse kohalolust maakeral. Mõelge nii Tema kohalolekule kui ka Tema ennastohverdavusele maailma pattude eest. Mõelge, mida kõneleb kõik see meie kui üksikisikute väärtusest. Mõelge ka läbi, kui erineva pildi inimkonnast see annab vastandina ateistlikule evolutsiooniteooriale, mis on maailma teatud osades nii üldlevinud.

2. Jesaja räägib Babüloonia uhkest kuningast, kes oma võimu tipul pani “kuningriigid vabisema” (Js 14:16, 17). Kui teistsugune on Issanda sekkumise tõttu vabisemine, mida kirjeldab Haggai oma raamatu 2. peatükis?

3. Vana-aja iisraellased olid sageli sõnakuulmatud Jumala prohvetite kuulutatud sõnumitele. Valmistu oma klassikaaslastele rääkima mõnda moodust, kuidas Jumala rahvas täna paneb vastu sõnumitele, mida Issand oma rahvale saadab.

4. Piibel ütleb väga selgesõnaliselt: vana-aja tempel ja selle ohverdamissüsteem kaotas kogu väärtuse igaveseks pärast Jeesuse surma. Mida räägivad Hb 8. ja 9. peatükk meile sellest, mida Kristus on meie heaks teinud ja teeb sellist, mida omaaja pühamu iialgi teha ei saanud?

Jeesuse pärast püstipäi, 2. osa

Bieni perekond keelas tal käimast seitsmenda päeva adventistide kirikus. Kui tüdruk selle juurde jäi, püüdsid nad teda sundida, et ta läheks elama vanaema juurde ühele väikesele saarele. Bien püüdis oma hirmu varjata. Ta tahtis jätkata kooliteed, kuid saarel ei olnud ühtki kooli.

Tüdruk keeldus lahku löömast kirikurahvast, inimestest, kes tema pärast palvetasid ja teda julgustasid ning kes olid talle näidanud, milline on tõeline armastus. Kui Bieni vanemad mõistsid, et tütar hakkab nende jõupingutustele vastu, võtsid nad ära tema riided, isiklikud asjad ja kooliramatud ning viisid need vanaema majja. Nad ei jätnud Bienile mitte midagi.

Bien läks pastori koju tagasi. Ta laenas sõpradelt riided, et koolis käia, kuid taipas siis, et kuna tal pole õpikuid, ei saa ta ilma nendeta kooli minna. Niisiis sai ta ühe koguduseliikme juures töö. Teda kurvastas, et ta ei saanud edasi õppida.

Bien jätkas kirikus käimist ja Piibli õppimist. Järgmise evangeelsete koosolekute seeria ajal avaldas ta soovi saada ristitud.

Siis kuulis üks perekond Bieni olukorrast ja külastas tema vanemaid. Nad pakkusid võimalust viia Bien kaasa seitsmenda päeva adventistide keskkooli Palawani saarele ja maksta tema õpingute eest. Kujuta ette Bieni rõõmu, kui ta sai teada, et vanemad lubasid seda.

Bien ei olnud kunagi kodust nii kaugel olnud ja see mõte hirmutas teda. Kuid pastor kinnitas, et talle meeldib õppimine seitsmenda päeva adventistide koolis. Tüdruk tuletas endale meelde, et tema palvele – saada võimalus õpinguid jätkata – oli vastatud. Vapralt seadis ta ennast valmis minema seitsmenda päeva adventistide kooli.

Koolijuht võttis Bieni oma koju elama ja leidis talle töö, millega ta võis oma vajaduste katteks raha teenida. “Olen õnnistatud, sest nii paljud inimesed hoolitsevad selle eest, kuidas ma hakkama saan,” ütles Bien. “Hea on jälle koolis olla! See kool on minu varjupaik ja mu taevas. Kui ma kooli lõpetan, tahan aidata kaasinimesi, kellel on probleemid, nii nagu on aidatud mind. Ma tahan kaitsta õigust ja seista tõe eest.”

Palawa Adventistide Akadeemia, kus Bien õpib, sai hiljaaegu osa kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetusest, mis aitab koolil oma põhikooliosa laiendada. Jätkakem ustavalt misjoni heaks annetamist, et ka teised Filipiinidel ja üle kogu maailma võiksid tunda Jeesust nii oma Päästja kui ka Sõbra ja Vennana.

Lootusevisioonid (Sakarja)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Sk 1; 2; Rm 15:9 – 18; Ef 3:1 – 8; Sk 3; 4; 2Ms 25:31 – 40; Sk 7.

Meelespeetav tekst: “Sel päeval, ütleb vägede Issand, kutsute te üksteist viinapuu alla ja viigipuu alla” (Sk 3:10).

Juhtmõte: Kuigi Iisraeli oli karistatud tema pattude pärast, oli aeg jälle elada Jumalaga lähedases läbikäimises vastavalt Tema töotustele.

Ühe Kesk-Euroopa vana lossi seinal on lühike ladinakeelne raidkiri: “*Dum spiro, spero!*” See tähendab: “Niikaua, kui ma hingan, on mul lootust!” Selle lausungiga võib kokku võtta Sakarja sõnumi Jumala rahvale. Ligikaudu kakskümmend aastat pärast nende tagasitulekut Babüloonia vangipõlvest asendus algne entusiasm heitumusega ning hakati arutlema, kas Jumal oli ikka veel oma rahvaga.

Sakarja, kelle nimi tähendab “Issand peab mees”, alustas oma prohvetlikku tööd mõned kuud pärast seda, kui Haggai oli alustanud oma (Hg 1:1; Sk 1:1). Rea prohvetlike nägemuste kaudu õppis Sakarja tundma Jumala plaani oleviku ja tuleviku jaoks. Jumala igavene riik oli varsti tulekul, kuid prohvet kutsus neid, kes tema ajal elasid, teenima Issandat nüüd. Küllalt suurt osa Sakarja raamatust hõlmavad visioonid, kuidas Jumalat tegelikult teenida. Sellel ja järgmisel nädalal vaatame, mida Issand on meile prohveti kaudu ilmutanud.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 15. juuniks.

Loe Sk 1. peatükki. Mis on siinne oluline sõnum? Pööra eriti tähelepanu Sk 1:3. Mida Issand rahvale ütleb?

Babüloonia pagendusest tagasitulek pani rahvajäägi südame rõõmust särama. Kuid tagasitulek tõi kaasa ka mure. Kas neil on oma maal turvaline ja ohutu või tulevad vaenlased jälle neid kimbutama? Kas Jumal on andnud neile endiste aegade truudusetuse andeks või jätkab Ta nende karistamist? Mida peidab endas tulevik Jumala valitud rahva ja teiste rahvaste jaoks?

Oma nägemuses nägi Sakarja Issanda ingliti, kes oli liikvel, et Juuda eest kosta. Ta alustab küsimusega: “Kui kaua?” Piiblis kasutatakse seda küsimust sageli inimese ahastuse ja Issanda poole abi palumise väljendamiseks (Ps 74:10; Js 6:11; Tn 8:13). Küsimuse vastus anti otse sellele seletavale inglile, kes edastas vastuse prohvetile. Selle sõnad töötasid Jumala headust ja lohutust.

Sakarjal kästi kuulutada, et nende Issanda Püha viha Jeruusalemma pärast oli suur (Sk 1:14). Pühal vihal [inglise keeles varjund: armukadedusel – tlk] võib olla varjatult negatiivne tähendus, kuid Piiblis suudab see sõna väljendada ka Jumala armastust. Jumal armastas oma rahvast ja ootas, et nad oleksid ustavad. Ingel vastandas Issanda armastuse Jeruusalemma vastu Issanda vihastamisega rahvaste peale, kes kohtlesid Tema rahvast väga julmalt. Kogu rahvaste süü oli selles, et nad suurendasid jumaliku karistuse viletsust, sest läksid vangide kohtlemisel liiga julmaks.

Sk 1:14 räägib Jumalast kui Temast, kel on viha, kuid kes töötas tasuda trööstimisega. Tema eesmärk – prohvet oli kohustatud seda kuulutama – oli tulla Jeruusalemma tagasi kaastundega. Issand trööstib Siionit (vaata Js 40:1), Tema viha aga tabab Tema vaenlasi. Jeruusalemm taastatakse ning see saab jälle olema Issanda eluase.

Vaata veelkord Sk 1:3. Kuidas saab keegi “pöörduda” Issanda poole? Mismoodi on siin tegemist üleskutsega taastada isiklik suhe Jumala ja Tema rahva vahel? Kuidas meie (või kas meie) “pöördume” Issanda poole iga päev?

Loe Sk 2:5 – 17. See räägib nägemusest, mille puhul näidatakse prohvetile taastatud Jeruusalemma, mis on inimestest niivõrd tulvil, et selle müüre nihutatakse kaugemale. See tõmbab ligi ka arvukalt paganaid; see mõte võis kõlada inimestele väga võõristavalt. 10. salm algab üleskutsega rõõmustada, sellele järgneb juubeldamise põhjus: Issanda isiklik elamaasumine oma rahva keskele.

Issanda taas-elama-asumine Tema ülesehitatud kotta on nii erutav, et need, kes olid eksiilist naasnud, hakkavad ülistama Teda. Suure Kuninga elupaika Siionit nimetatakse “Siioni tütreks”; tegemist on prohvetliku helitussõnaga. Selle aulise väljavaate tõttu õhutatakse Siionit rõõmustama, sest Issand ise hoolitseb oma rahva eest. Igaüks, kes puudutab Jumala rahvast, puudutab Tema silmatera (12.s).

Prohvet ütles, et Issanda päeval tulevad paljud mitte-heebrea rahvad ja seovad ennast Issanda lepinguga. Jumala algse plaani kohaselt pidid ümberkaudsed rahvad nägema, kuidas tõelise Jumala teenimine Iisraelis toob kaasa õnnistused ja õitsengu; see pidi neidki juhtima Issandaga ühendusse astumiseni. Sel moel saab Iisraeli jäägist ja usklikest paganatest üheskoos üks rahvas, kelle keskel Issand elab. See sündmus täidab Aabrahamile ja Saarale antud Jumala tõotused, et nende järelpõlve kaudu õnnistatakse kõiki rahvaid (1Ms 12:1 – 3).

Kuidas pidi see tõotus täituma? (Rm 15:9 – 18; Ef 3:1 – 8).

Sakarja prohvetikuulutuse kaudu töötab Jumal – mitte rahvaste hävingut, vaid –rahvaste liitmist Jumala lepingurahva hulka. Töötatud tulevik on Jumala initsiatiivi tulemus ning oli paljude Piibli prohvetite igatsus. Jeesus Kristus kohustas oma kogudust jutlustama kogu maailmale häid sõnumeid lunastusest, mida igaüks leiab Jeesusel juhul, kui inimene Tema isiklikult vastu võtab. Apostel Paulus nimetas Issanda plaani “selle saladuse ilmutuseks, millest on igavesest ajast vaikitud” (Rm 16:25).

Meie arusaam evangeeliumi sõnumi kõikihaaravusest ning kogu maailmale mõeldud olemisest peaks avaldama mõju sellele, kuidas elame. See tähendab, kui palju meie elust, ajast ja mõtetest keskendub imelistele tõedele, mida meile on antud maailmale edastamiseks?

Loe Sk 3. peatükki. Kuidas kirjeldatakse siin evangeeliumi?

Sk 3. peatükk (kui Js 53. ptk mitte arvestada) avab Vanas Testamendis tõenäoliselt kõige paremini imelise tõe päästest ainult usu läbi. Antud nägemuses püüab ametlik süüdistaja, Saatan, ülempreester Joosuale süüdistusi esitada. Ülempreestri vastu suunatud süüdistused käivad ka rahva kohta, keda ta esindas. Nimi *Joosua* (ka kujul *Jeesua*) tähendab “Issand päästab” (vaata Mt 1:21) ning seda nime võib kirjutada ka kujul *Jeesus*.

Paremal poolel seismine tähistab Piiblis kaitset ja turvalisust. Laulja ütleb: “Ma pean Issandat alati oma silma ees, ma ei kõigu, sest tema on mu paremal pool” (Ps 16:8; vaata ka Ps 44:4). Antud juhul on just vastupidi – süüdistaja süüdistab (Ps 109:6). Samal ajal, kui Joosua teeb Jumala ees vahendustööd rahva pärast, esitab Saatan neile nende patuse põhjal süüdistusi.

Issand jätab süüdistused kõrvale, tuletades süüdistajale meelde, et Tema halastus on Joosua juba valinud. Liiasi on Tema rahvas juba täies mõõdus osa saanud jumalikust karistusest. Joosua ja rahvajääk on pikast vangipõlvest Babüloonias välja tõmmatud “otsekui tulest tõmmatud tukk” (Am 4:11).

Issanda inglil korraldusel võetakse Joosual seljast riided, mis kujutavad patte, ja ta puhastatakse ning siis antakse talle uued pääste- ja õiguseriided.

Lõpuks kästakse Joosual täita Jumala tahtmist ja käia Tema teedel – nii on tal hoiak, mis toob kaasa Jumala mitmesugused õnnistused.

“Ülempreester ei saanud kaitsta ennast ega oma rahvast Saatana süüdistuste vastu. Ta ei väitnud, et Iisrael on veatu. Rahva patte kujutavates määndunud riietes, mida ta nende esindajana kandis, seisis ta inglil ees. Ta tunnistas nende patte, kuid viitas ka nende kahetsusele ja alandumisele ning patte andestava Lunastaja armule. Usus haaras ta kinni Jumala töotustest.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk-d 583, 584. Neis töotustes sisaldub ka Kristuse õigusega katmine.

Kujutle, et seisad Jumala ees oma “määndunud riietes”. Milline suur lootus siin esile tuleb ning kuidas saad selle lootuse omandada ning, vähe sellest, ilmutada selle lootuse reaalsust oma püha ja pühitsetud elu kaudu?

Loe Sk 4. peatükki. Milline lootus rahvale esitatakse?

Selles nägemuses näeb Sakarja lambijalga, mida toidavad kaks õlipuud; lambijalg viitab kunagises kõrberännaku kogudusetelgi pühas paigas asunud küünlajalale (2Ms 25:31 – 40). Seitse lampi on paigutatud ümber avara karika, mis toimib õlireservuaarina.

Karikas koos rikkaliku õlivaruga sümboliseerib Jumala väe täiust Püha Vaimu kaudu. Seitse lampi kiirgavad külluslikku valgust; see on sümbol Jumala kohalolust, mis peletab igasuguse pimeduse. Just nii nagu oliiviõli juhitakse ilma inimliku vahendajata otse puudest lambijala tipus olevasse õlikarikasse, on ka Jumalalt tulev vägi pidev ja piisav ega vaja ka inimlikku vahendajat.

Prohvetile antud nägemuse sõnum on selles, et Jeruusalemma tempel ehitatakse peagi üles. Jumala Vaim (mitte lihtsalt inimlikud jõupingutused) tagab töö lõpuleviimise. See julge sõnum antakse tõsiasjast hoolimata, et ehitajate ees seisvad takistused näivad olevat kõrged nagu “mägi” (7.s).

Prohvetile ei öelda, keda lambijalaga sümboliseeritakse, kuid meie võime olla kindlad, et kaks õlipuud tähistavad Juuda kahte juhti, Joosuat ja Serubbaabelit. Maises mõttes ei saanud Serubbaabeli positsiooni kunagi võrrelda tema eelkäijate Taaveti ja Saalomoni kuningliku võimu ja võimsusega. Inimlikust punktist vaadatuna olid kõik ehitajate käsutuses olevad ressursid ebapiisavad. Ometi töötab Jumala Sõna, et kuningas ei saa võitu suure sõjaväega ega pääse kangelane suure rammu abil (Ps 33:16). Sel moel öeldakse juhtidele, et ainult siis, kui Vaim juhib, saab teenistuse iga üksik-asi austada Jumalat.

Sellest prohvetikuulutusest tuleks kristlastel mällu salvestada üks oluline põhimõte: Jumal võib meid kutsuda keerulist ülesannet täitma, kuid enda Vaimu tegevuse kaudu viib Tema oma eesmärgi ellu (vaata Fl 2:13; 4:13). Vaimu kaudu annab Jumal väge teha Tema tööd täna samamoodi nagu Ta tegi toona. Tema töö viiakse ellu mitte inimliku jõuga, vaid Issanda tegutsemise kaudu neis, kes on avatud olema Tema poolt kasutatavad.

Loe hoolikalt Sk 4:6. Miks on alati väga tähtis hoida meeles oma täielikku sõltumist Jumalast? Mis juhtub siis, kui unustame, et kõik see, kes me oleme või teha saame, tuleb ainult Issandalt ning Tema väe tõttu, kes meis tegutseb?

Sakarja teisel tööaastal tulid saadikud Peetelist Jeruusalemma, et preestritelt ja prohvetitelt midagi küsida (vaata Sk 7:1 – 3). Siis kui rahvas oli Babülooonias vangipõlves, paastusid inimesed viiendas kuus, leinates niiviisi templi hävitamist (2Kn 25:8, 9). See paast oli lisaks neljandas, seitsmendas ja kümnendas kuus peetud paastudele (Sk 8:19). Neljandas kuus meenutati Jeruusalemma müüri purustamist (Jr 39:2). Paastupäev seitsmendas kuus, lepituspäeval, oli ainus, milleks Jumal Moosese kaudu oli korralduse andnud (vaata 3Ms 16. ptk). Kümnenda kuu paastuga leinas rahvas aga Jeruusalemma piiramist (Jr 39:1). Kuna pagendusaeg oli nüüd läbi ning templi ülesehitamine üsna lõpukorral, pidasid inimesed aru, kas viiendas kuus oli ikka veel vaja paastuda.

Loe vastust, mille Issand neile andis (Sk 7:8 – 14). Mil moel saame siinöeldut rakendada enda jaoks?

Sakarja kaudu antud Jumala vastus on kahekihiline: esiteks on vaja, et Jumala rahvas tuletaks meelde minevikku, et nad seda niimoodi ei kor-daks. Issand oli esivanemaid hoiatanud, et Tema ootas neilt ustavat ja sõnakuulelikku elu. Pagendus oli neile karistus pideva vastuhakku eest. Niisiis kutsutakse rahvast üles oma minevikuvigadest õppima. Teiseks ei tunne Issand heameelt rahva nälgimisest. Siis kui nad paastuvad ja end Jumala ette alandavad, peab kõik see, mida nad teevad, kajastama patu-kahetsust ja alandlikkust. Enesehaletsemise pärast paastumine on aja ja jõupingutuste raiskamine. Paastumine, nagu kõik muugi, peaks kujutama justkui isekuse suremist selleks, et jätta ego kõrvale ning asuda teenima kaasinimeste vajaduste rahuldamiseks. “Tõelise paastumise ja palve meel-sus on meelsus, mis alistab meeled, südame ja tahte Jumalale.” – Ellen G. White, *Counsels on Diet and Foods*, lk 189.

Mil moel võime kohased religioossed tegevused, nagu palve ja paastu-mine, muuta tõelise kristliku usu aseaineks? Räägi oma vastusest hingamis-päeval klassis.

Edasiseks uurimiseks: “Saatan teab, et need, kes anuvad Jumalalt andestust ja armu, saavad seda. Seepärast püüab ta neid masendada nende pattude esiletoomisega. Alatasa otsib ta põhjust süüdistada neid, kes püüavad olla Jumalale sõnakuulelikud. Nende parimat ja täiesti vastuvõetavatki teenistust püüab ta esitada kõlvatuna. Tavatult riukaliku, julma ja mitmekülgse sepitsusega püüab ta muuta nad hukkamõistualuseiks.

Oma jõuga ei suuda inimene vaenlase süüdistustele vastu seista. Patust määrdunud riideis ja oma süüd tundvana seisab inimene Jumala ees. Kuid Jeesus, meie Kaitsja, esitab mõjuva palve kõikide eest, kes kahetsuses ja usus on usaldanud oma elu Tema hoolde. Tema kaitseb neid ning võibab nende pealekaebaja Kolgata võimsate argumentidega. Jeesuse täiuslik kuulekus Jumala käskudele on andnud Talle kogu meelevalda taevas ja maa peal ning Ta esitab isale oma armu ja lepituse süüdlase inimese süü asemel. Jumala rahva süüdistajale ütleb Jeesus: “Issand sõidelgu sind, Saatan. Need on minu verega ostetud hinged, tulest tõmmatud tukid.” Ja neile, kes usus loodavad Temale, kinnitab Ta: “Vaata, ma olen su süü sinult ära võtnud ja ma riietan sind uute riietega!” (Sk 3:4). – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk-d 586, 587.

Küsimused aruteluks:

1. Loe ülaltoodud Ellen G. White'i tsitaati. Kuidas aitab see meil mõista suurt tõe päästest ainult usu läbi? Kuidas saame neist sõnadest julgust ja lootust isikliku suure julgusetuse ajajärgudel, mil meie vead ja puudujäägid meid araks teevad? Kuidas saame õppida muutma seda imelist tõe jõuallikaks, mis aitab meil Issandale mitte selga pöörata, kui tunneme ääretut meeleheidet oma täieliku väärituse pärast? Kuidas saame selle imelise tõe muuta hoopis otsustavuse allikaks; otsustavuseks jätkata Jumala armastamist ja Tema kõikide käskude pidamist?

2. Vaadake klassis läbi vastused neljapäevase osa viimasele küsimusele. Miks peitub selles löks, kuhu kergesti langeda võime? Samas, millised võimalikud ohud on selles, kui teeme oma religioonist ainult teatud laadi *osadusteenistuse*? Kuidas säilitada tasakaal?

3. Nii keeruline, kui Sakarja raamatu mõni osa ka olla võib (ja mõnigi osa on keeruline), milliseid kristliku elu praktilisi õppetunde me sellest saada võime?

Kaotada pole midagi

Mis minuga juhtus? küsis Solomon endalt. Ta oli alles teismeline, kuid teadis, et oli oma elu ära rikkunud. Ta polnud kuulanud oma vane-mate sõna ning oli ühinenud teismeliste jõuguga, kes varastas ja tarvitas narkootikume. *Jumal on mind selle eest süüdi mõistnud, mida ma teinud olen, mõtles ta. Olen kadunud. Mul pole mingit lootust, mul pole midagi kaotada.* Sellise hoiakuga jätkas ta oma kuritegelikku elu. Siis ta arreteeriti ja saadeti vanglasse. Aga vangla ei muutnud teda.

Solomon oli näinud mitut unenägu, mis talle lakkamatult meelde tulid. Tema unenägudes oli üks naine, kellest ta teadis, et ta on seitsmenda päeva adventist. Solomon otsustas külastada seitsmenda päeva adventistide kogudust, et välja selgitada, miks oli Jumal need unenäod saatnud. Koguduseliik-med tervitasid teda soojalt, tegemata välja tema rebenenud särgist ja määr-dunud teksapükstest. Ta istus ja asus keskendunult jutlust kuulama. Pastori sõnad kainestasid teda ning ta otsustas jätta oma senise elu maha.

Mõned Solomoni vanad sõbrad hoiatasid teda selle eest, mis juhtuda võib, kui ta senise elu maha jätab. “Tehke minuga, mida tahate,” ütles ta neile. “Ma olen leidnud parema elu Jumalas.” Solomon tajus, et talle oli antud teine või-malus. Jumal polnud teda kunagi jätnud ning temal ei olnud Jumala külge klammerdumisega mitte midagi kaotada.

Solomoni pereliikmed ja sõbrad nägid muutusi tema elus. Mõned tahtsid teada, mis oli juhtunud. Solomon vastas nii, et kutsus nad kirikusse, ja mit-med neist tulid. Nad teadsid, et Solomoni muutmiseks oli vaja võimsat Juma-lat, ja ka nemad tahtsid Teda tundma õppida. Kolm Solomoni endise jõugu liiget ristiti koos temaga.

Pastor nägi Solomoni potentsiaali ja õhutas teda mõtlema jutlustajaks õp-pimise peale. Solomon aga kõhkles. “Jumal on teinud minu jaoks väga palju, ja ma tahan töötada Tema heaks,” ütles ta. “Aga oma mineviku pärast ei ole ma väärt olema pastor.” Ta seisis vastu koguduseliikmete püüetele, kes jul-gustasid teda astuma adventistidele kuuluvasse Fultoni kolledžisse. Lõpuks Solomon mõistis, et Jumal juhtis teda, ning ta asus õppima teoloogiat.

Tal ei olnud mingit rahalist toetust, kuid ta usaldas, et Jumal hoolitseb selle eest. “Nüüd ma tean, et Jumal kutsub mind Teda teenima, ja ma ei pööra kõrvale,” ütleb ta.

Sajad üliõpilased on tänu Fultoni Kolledžile Fidžil suureks mõjuks Vaikse ookeani saartel. Seekordne kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetus aitab rajada uue õppehoone kolledži jaoks, kus veel paljud üliõpilased saavad valmistuda oma Õpetaja teenistusse astumiseks. Täname sind sinu osa eest, mis seda teha võimaldab.

Taeva parim kingitus (Sakarja)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Sk 8; Sk 9:9; 12:1 – 10; 13:7 – 9; Mt 21:9; Jh 19:37.

Meelespeetav kirjakoht: “Ja Issand, nende Jumal, aitab neid sel päeval nagu oma rahva karja; sest otsekui laubaehte kivid peavad nad sätendama tema maal” (Sk 9:16).

Juhtmõte: Sakarjal on mõned imelised prohvetikuulutused Messia kohta, mis osutavad Jeesusele ja tugevdavad usku Temasse.

Piibli sõnumi tuumaks on kauneim lugu, mida eales räägitud; lugu Looja-Jumalast, kes oma Poja isikus jättis taeva au selleks, et säästa inimkonda patust ja surmast. Sakarja raamatu teises pooles leidub mitmeid Messia kohta käivaid prohvetikuulutusi – Vana Testamendi prohvetlikke töotusi Jeesusest, Temast, kes seda kõike meie heaks tegi.

Need erilised töotused anti alguses Jumala rahvale, kes elas Sakarja aja ohtudes; anti selleks, et hoida nende pilk lunastuse töotusel. Kuigi me ei tohiks iial nende prohvetikuulutuste algset konteksti eirata, ei peaks me nende tähtsust kunagi ära piirama ka täitumisega möödanikus. Vaatame siis, mil moel täitused need Jeesuses; see täitumine on kõikihaarav, mitte paikkondlik, sest see mõjutab maailma lõplikku saatust, mitte ainult Iisraeli ja Juuda oma.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 22. juuniks.

Alates 8. peatükist teeb Sakarja raamat suure pöörde. Issandalt saadetud sõnumitesari räägib maailma tulevikust ja Jumala rahva osast selles. Mõnedki lõigud neis peatükkides ei ole hõlpsad mõista, kuid lõplik saatus on selgelt positiivne.

Loe Sk 8. Milliseid põhimõtteid saad siit õppida, mis käivad ka meie kui seitsmena päeva adventistide kohta ning kutsumuse kohta, mille Jumal meile andnud on?

Jumala plaani kohaselt pidi Jeruusalemm olema jälle turvaline koht, kus vanakesed võisid istuda tänavail, mis olid täis mängivaid poisse ja tüdrukuid (Sk 8:4, 5). Nende jaoks, kes elasid selles linnas vallutajate järgsel ajal, oli töötus noorte ja vanade jaoks turvalistest tänavatest nagu unenägu.

Selle asemel, et jääda igaveseks väikeseks teisejärguliseks riigiks, pidi Jumala rahvas olema magnetiks, kelle poole tõmbas rahvaid Issanda, kogu maa Kuninga (Sk 14:9) kummardamise pärast. Väljendi “igakeelsete” kasutamine Sk 8:23s näitab, et see prohvetikuulutus nägi ette üleüldise liikumise.

Jumal näitas Jesajale (Js 2) ja Jesaja kaasaegsele Miikale (Mi 4) ning samuti Sakarjale, et saabub päev, mil arvukalt inimesi paljudest linnadest ja rahvastest tuleb Jeruusalemma palvetama ja Issandat otsima. Jumala kohalolu Siionis tuntakse üleüldiselt, samuti nagu ka Tema õnnistusi neile, kes Teda teenivad.

Evangeeliumi aruanded räägivad, et need Messia kohta käivad töötused hakkasid täituma Jeesuse Kristuse töö kaudu. Ühel juhul ütles Jeesus näiteks, et siis, kui Teda maa pealt ülendatakse, tõmbab Ta “kõik enese juurde” (Jh 12:32).

Kristuse kogudusel, mida nimetatakse ka “Jumala Iisraeliks” (Gl 6:16) on meie päevil eesõigus olla osa sellest missioonist. Meil tuleb viia lunastuse valgus maa äärealadeni. Sel teel saab Jumala rahvas olla maailmale suureks õnnistuseks.

Loe eelkõige Sk 8:6, 17. Kuidas saame ajal, mil meie kogudus ootab ärkamist ja usupuhaust, õppida vältima seda, mille kohta Jumal ütleb, et Ta selliseid asju vihkab?

Loe Sk 9:9. Kuidas kohaldab Uus Testament öeldu Jeesuse kohta? Vaata Mt 21:9; Mk 11:9, 10; Lk 19:38; Jh 12:13 – 15.

Jeesuse võidukas sissesõit seisnes selles, et tulevane Kuningas ratsutas eesli seljas Jeruusalemma. Piiblis seostuvad rõõmustamine ja rõõmurõkatused eriliselt Jumalale kui Kuningale hõiskamisega (Ps 47; 96; 98). See alandlik Valitseja toob õiguse, pääste ja kestva rahu ning Tema ülemvalitsus ulatub maailma äärealadeni.

Kui Jeesus napid päevad enne oma surma võidukalt Jeruusalemma ratsutas, tervitas suur rahvahulk Tema tulekut rõõmuga. Mõned hõiskasid lootuses, et Kristus paiskab maha Rooma võimu ning rajab Jumalariigi Jeruusalemma. Kuid selle asemel, et lasta ennast tõsta Iisraeli kuningaks, suri Jeesus ristil ja tõusis siis hauast üles. Kahtlemata valmistas Ta pettuse paljudele oma järelkäijatele, kes ootasid tunduvalt sõjakamat juhti. Vähe taipasid nad, et nende poolt tahetu oli pühkmed selle kõrval, mida nad Jeesuse surma läbi saada võisid.

“Jeesus otsustas saabuda linna nii nagu juudid olid harjunud nägema kuningat saabumas. Iisraeli kuningad olid ratsutanud eeslisälu seljas ja prohvetlikult oli ette kuulutatud, et nii tuleb ka Messias oma kuningriiki. Vaevalt jõudis Jeesus sälu selga istuda, kui hakkasid kõlama võiduhüüded. Rahvahulgad tervitasid Teda Messiana, oma Kuningana. Jeesus lubas nüüd osutada endale auavaldusi, mida Ta kunagi varem polnud lubanud, ning jüngrid nägid selles tõendit, et nende rõõmsad lootused olid täitumas. Rahvas oli kindel, et vabadusetund oli saabunud.” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 570.

Palju on kirjutatud sellest, et siis, kui kõik paistis minevat hästi, oli rahvahulk Jeesuse suhtes innukas; kui aga ei läinud nii, nagu soovitud, pöörasid paljud samast rahvahulgast Talle selja (mõned astusid lausa avalikult Talle vastu). Mida võime sellest loost õppida valede ootuste ohu kohta? Sa toetud näiteks tervistamise kohta antud töotusele või patu üle võidu saamise töotusele, aga ei näe asju minevat nii, nagu ootad. Kuidas saame arendada usku, mis ei loobu ka siis, kui kõik ei lähe nii nagu loodetud, oodatud ja isegi palvetatud?

Sakarja raamatu peatükid 12 – 14 toovad esile mõndagi, mis võinuks olla siis, kui Iisrael olnuks ustav Jumalale. Esmalt oleks Issand toonud täieliku võidu kurjusejõudude ja vaenulike rahvaste üle, kes püüdsid vastu seista Tema päästeplaanile (Sk 12:1 – 9). Kuigi Jeruusalemm pidi olema Jumala vahend teel selle võidu poole, pidi võit tulema Issanda sekkumisest. Lõpuks pidi vaenlane täiesti lüüa saama ja hävitatama.

Sk 12:10 tähistab üleminekut füüsilise vabastamise suunalt – sellelt, mis võinuks olla, kui Iisrael olnuks ustav – Jumalale ustavate inimeste vaimulikule vabastamisele. Võidu järel sammuv Jumala rahvas kaisutab oma Issandat. Jumala halastuse ja härda palumise Vaim valatakse rahvajuhtide peale. Vaimu veenev tegevus toob esile kaugeleulatuva meelega paranduse ja vaimuliku taaselustumise, selle, mida meie kogudus ootab.

Siis kui Jumal valab välja Vaimu, vaatab Tema rahvas “sellele, kelle nad läbi pistsid” ning leinavad Tema pärast nagu leinatakse oma ainsa poja surma puhul. Heebrea sõna, mida tõlgitakse “läbi pistma” kirjeldab algselt teatud füüsilise vägivalla tarvitamist, mis lõppeb tavaliselt surmaga (4Ms 25:8; 1Sm 31:4). Inimeste teravat leina suurendab mõistmine, et nende endi patud põhjustasid Jeesuse Kristuse surma.

Loe Sk 12:10. Kuidas seob apostel Johannes selle lõigu Kristuse ristilöömise ja Tema teise tulekuga? Vaata Jh 19:37; Ilm 1:7.

Huvitav küll, aga üks traditsiooniline juudi tõlgendus kannab mõtet, et antud salm osutab Messia kogemusele. Neil on mõistagi õigus: see räägib Jeesusest ja Tema surmast ristil (võrdle Js 53ga).

“**Pildid** Kolgatast kutsuvad esile sügavaimad emotsioonid. Selle teema puhul on vabandata, kui sa ilmutad ülimalt vaimustust. Meie mõtted ja ettekujutused ei suuda iial täiesti hoomata, et nii suurepärase, nii süütu Kristus pidi taluma sellist piinarikast surma, kui Ta kandis maailma patud.” – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 2. kd, lk 213. Kuidas saab sinus kasvada lugupidamine selle vastu, mida Tema surm sinu jaoks tähendab ja mida see sulle pakub?

Sajandeid on nii juutidest kui ka kristlastest piiblitlugejad leidnud Sakarja raamatust mitmeid viiteid Messiale ja Messia ajale. Kristlased on muidugi mõistnud, et sellised lõigud käivad Jeesuse Kristuse elu ja tegevuse kohta: võiduka, kuid alandliku Kuninga kohta (Sk 9:9), Tema kohta, kelle nad läbi pistsid (Sk 12:10), löögi saanud Karjase kohta (Sk 13:7).

Sk 13:7 – 9 näidatakse prohvetile stseeni, milles Issanda nuhtlev mõõk tõuseb Hea Karjase vastu. Ühel eelneval puhul nägi prohvet mõõka tõusmas “kurjade karjaste” vastu (Sk 11:17). Kuid siin, selles tekstiosas lüüakse Head Karjast ning karja pillutatakse. Tema surm tingib suure katsumuse ja paneb proovile Jumala rahva, mille käigus mõned hukuvad, kõik ustavad aga puhastatakse.

Loe Mt 26:31 ja Mk 14:27. Kuidas rakendas Jeesus seda prohvetikuulust tol ööl toimuma hakkava kohta? Veel tähtsam, mida peaks meile õpetama kogu see juhtum, mille puhul jüngrid ebaõnne palge ees põgenesid (vaata Mt 26:56 ja Km 14:50), Jumala ustavusest kõrvutatuna inimese ustavusetusega?

Kujundit Jumal kui karjane võib Piiblis leida mitmest kohast. Esimesena leidub see Moosese esimeses raamatus (1Ms 48:15) ja viimasena Ilmutuseraamatus (Ilm 7:17). Hesekeeli kaudu noomis Jumal oma rahva vastutustundetuid karjaseid ning lubas üles otsida kadunud lambad ja kanda nende eest hoolt. Neid sõnu enda kohta kasutades kuulutas Jeesus, et Tema on Hea Karjane, kes jätab oma elu lammaste eest (Jh 10:11).

Mõtle nendele aegadele, mil sina oled olnud Issandale truudusetu. Kuidas Ta osutas sellest hoolimata sulle jätkuvalt armu ja halastust? Milliselt peaksid sina reageerima sellele armule ja halastusele?

Loe Sk 14. peatükki. Kuidas mõistame siinöeldut?

Sakarja kirjeldab oma raamatu viimases peatükis päeva, mil kõik meelt-parandamata rahvad koguvad end Jeruusalemma vastu. Viimasel hetkel sekkub Issand, vabastades oma rahva ja rajades oma igavese kuningriigi maakeral. Lõppude lõpuks, kui hävitatakse kõik, kes Talle vastu panevad, teenivad kõik rahvad ainsat õiget Jumalat. Issand on kuningas kogu maailma üle. Tema saab olema Issand ning Tema nime ülistatakse üle kõigi nimede. Suur "Mina olen" annab teada, et Jumal on alati ja saab alati olema. Kuigi midagi seesugust oleks juhtunud siis, kui Iisrael jäänuks ustavaks, tõdeneb kirjapandu suuremal määral siis, kui Jumal lunastab lõplikult oma siin-seal asuva rahva.

Siis kui Sakarja andis teada Messia tulekust, ei tõmmanud ta eraldusjoont Tema esimese ja teise tuleku vahele. Nagu oli lugu teistegi prohvetitega, nägi ta Messia kuningriigi tulekut ühe aulise tulevikuna. Ainult Kristuse esimese tulemise valgel eristame meie nüüd kahte tulekut. Me võime tunda tänulikkust kõige eest, mida Tema meie päästmiseks Kolgatal tegi. Niisiis võime rõõmuga vaadata ettepoole ajale, mil saame Jumala igavesse kuningriiki (vaata Tn 7.14).

Selle prohvetliku raamatu lõpusõnad kirjeldavad Jeruusalemma tema hiilguses, ülendatuses, rahvarikkana ja turvalisena. Kõikidest rahvastest päästetud kummardavad koos igavest Kuningat. Kogu Jeruusalemma linna täidab templi pühadus.

Kui neid aulisi töotusi uurida koos Piibli tervikõpetusega, jõuame järeldusele, et nende ettekuulutuste lõplik täitumine toimub *uues Jeruusalemmas*, kus Jumala siit-sealt tulnud rahvas saab kokku ja teenib Teda igavesti. Kõik see toimub alles pärast Jeesuse teist tulemist. Tema rahva alaliste kiituslaulude teemaks on Jumala pääste, Tema headus ja võimsus just nii, nagu võtab kokku kuulus laul Punase mere kaldal: "Issand on kuningas ikka ja igavesti!" (2Ms 15:18). Vana-aja prohvetid ja minevikuaegade ustav rahvas vaatasid kõik innuka kaasaelamisega selle tippsündmuse poole.

Mõtiskle lõpliku lunastamise üle, mida meile töotatakse – uuest taevast ja uuest maast, kus pole pattu, surma, kannatusi ega ebaõnne. Millised põhjused on sul kõige selle lootmiseks ja kuidas saad seda kõike igapäevaselt oma silme ees hoida, eriti hädaaegadel, keset hirmu ja valu?

Edasiseks uurimiseks: “Kurjuse vastu kaua kestnud võitluse kõige pimedamatel päevadel on Jumala kogudus saanud ilmutusi Issanda igavesest plaanist. Tema rahval on lubatud vaadata üle oleviku raskete katsumuste tulevikus saabuvale võidurõõmule; ajale, mil võitlus on lõppenud ning lunastatud päripäev Tootatud maa. Need Jumala enda käega visandatud pildid tulevasest aust olgu kallid Tema kogudusele tänapäeval, mil ajastuid kestnud võitlus on kiiresti lähenemas lõpule ja tootatud õnnistused täituvad peagi kogu täiuses...”

“Päästetute hulga ei tunne muud seadust kui vaid Taeva seadus. Kõik koos moodustavad nad ühe õnneliku perekonna, kust õhkub tänu ja kiitust. Selle vaatepildi kohal hõiskavad hommikutähed üheskoos ja Jumala pojad tõstavad rõõmukisa, kui Jumal ja Kristus kuulutavad koos: “Enam ei ole pattu ega ole enam surma.” “ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 722, 732, 733.

Küsimused aruteluks:

1. Ükskõik kui palju on inimesed püüdnud elu maailmas paremaks muuta, läheb maailm jätkuvalt halvemaks. Piibli järgi tuleb paradiis (mida me igatseme) alles siis, kui Kristus saabub ja teeb maailma uueks. Ehkki me teame seda tõde, miks õhutatakse meid ikkagi pakku-ma sellele maailmale nii palju lohutust, tervist ja tröösti kui me vähegi saame?

2. Neljapäevane õppetükiosa osutas tähtsale tõsiasjale, et paljud Jeesuse tuleku kohta käivad Vana Testamendi prohvetikuulutused rääkisid asjast sel moel nagu viidanuks need ühele sündmusele, mitte kahele. Mida räägib see meile tõsiasjast, kui tihedalt on lunastusplaani mõistes seotud Jeesuse esimene ja teine tulemine? Miks see nii on? Miks on nii, et ilma esimese tulemiseta ei oleks teist, ja miks – ilma teise tulemiseta – poleks esimesest tulemisest kasu?

3. Oodates endi keskel usulist ärkamist ja uuendust, mida saame õppida Sakarja raamatu uurimisest sellist, mis võib meil aidata üksikult ja kogudusena valmistuda Püha Vaimu väljavalamiseks, väga oluliseks sündmuseks ärkamise ja usupuhastuse jaoks, mida tõsiselt vajame?

Väljakutsega silmitsi

Sandy ja Yolande armastavad töötada globaalmisjoni teerajajatena Madagaskari lääneplatoodel.

Abielupaar õppis selgeks uue murraku, siis kui töötas külaelanikega, kelle hulgas nad elasid. Sandy aitas inimestel külvata ja lõigata vilja ning Yolande palmitses naiste juukseid. Siis kutsus abielupaar oma uusi sõpru üles õppima Kristust tundma.

Nad asutasid kirjaoskuse keskuse, et õpetada külaelanikke paremini lugema ja kirjutama. Yolande õpetab nüüd lapsi ja noori, Sandy aga täiskasvanuid. Nad loodavad, et inimesed on varsti võimelised ise Piiblit lugema. Abielupaar lülitas kirjaoskuse programmi jumalateenistuse ning külaelanikud tundsid vägagi huvi Jeesuse tundmaõppimise vastu.

Hiljuti pidasid Sandy ja Yolande evangeelseid koosolekuid ühes külas, mis oli tuntud kuritegelike jõukude poolest. Ühel öhtul nägid nad salka jõuguliikmeid sisenemas koosolekuruumi, püssid kaasas. Sandy teadis, et jõuk tekitab probleeme, kui nad tunnevad, et nende territooriumile on tungitud.

Jõugu juht Haja oli torges ning teised liikmed austasid teda silmnähtavalt. Sandy ja Yolande aga ei hirmunud. "Ma rääkisin Hajaga ning palusin tal hoolitseda selle eest, et tema jõugu liikmed oleksid igal öhtul kohal," ütles Sandy.

Haja ja tema jõugu 20 liiget tulid igal öhtul koosolekule. Tõsiasi on, et Haja oli üks 31st inimesest, kes nende koosolekute lõpul ristiti. Enam ei ole ta jõugu juht. Nüüd valmistub ta hoopis hingamispäevakooli juhiks saama. Tal on endiselt mõju oma jõuku kuulunud sõprade hulgas ja ta julgustab neid kirikusse tulema.

Sandy ja Yolande seisavad oma tööd tehes mitmete väljakutsete ees. Saastunud vesi teeb inimesed sageli haigeks. Paljud külaelanikud ei taha kristlusega mingit tegemist teha. Mõned usuvad nõidustesse ja kardavad üht naist, kes on kohalik nõidartst. Alkoholi tarvitamine on ulatuslik.

Kuid globaalmisjonäridest abielupaar ei heitu. "Me armastame neid inimesi, kelle juurde Jumal on meid tööle saatnud," ütleb Sandy. "Täname Jumalat nende 60 inimese eest, kes on Jumala perekonnaga ühinenud, ning kahe koguduse eest, kellega saime siin alustada. Kuid veel väga palju on teha. Palun palvetage, et me saaksime võita need raskused, mis takistavad Jumala Sõna viimist inimesteni."

Sinu misjoniannetused aitavad toetada globaalmisjoni tegevust Madagaskaril ja kogu maailmas.

Et me ei unustaks! (Malaki)

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ml 1; 3Ms 1:1 – 3; Ml 2; Ef 5:21 – 33; Ml 3:1 – 18; 2Ms 32:32; Ml 3:19 – 24.

Meelespeetav tekst: “Sest päikesetõusu poolt päikeseloojaku poole on mu nimi paganate seas suur, ja igas paigas suitsutatakse ning tuuakse mu nimele puhas roaohver. Sest mu nimi on paganate seas suur, ütleb vägede Issand ” (Ml 1:11).

Juhtmõte: Malaki õpetab meile seda, kuivõrd pühendunud on Jumal oma rahvale, kuid osutab ka Tema rahva pühadele kohustustele.

Malaki nimi tähendab *minu sõnumitooja*. Me ei tea temast midagi muud peale selle, mida saame tema lühikesest raamatust järeldada. Malaki raamat lõpetab Vana Testamendi osa, mida tuntakse *Väikeste prohvetite* (või *Kaheteistkümne raamatu*) nime all. See on ühtlasi Vana Testamendi viimane raamat.

Malaki keskne sõnum on, et kuna Jumal väljendas armastust oma rahva vastu kogu nende ajaloo jooksul, tegi see armastus Tema rahva vastutavaks Tema ees. Issand ootas, et valitud rahvas ja selle juhid kuuletusid Tema korraldustele. Kuigi avalik ebajumalakummardamine oli kadunud (näib, et see raamat kirjutati juutidele, kes pöördusid Babüloonia vangipõlvest tagasi), ei elanud inimesed lepingule vastava ootuse kohaselt. Kuigi nad tegid läbi usulised kombed, oli tegu kuiva vormiga ilma südamesttuleva veendumuseta.

Olgu see meile kogudusena hoiatuseks!

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 29. juuniks.

Loe Ml 1. peatükki. Millisele probleemile pöörab prohvet tähelepanu? Kuidas võime tänapäeval olla süüdi samas suhtumises, mis pälvis noomituse?

Malaki kõrvutab Jumala armastuse oma rahva vastu preestrite hoia-kuga, keda ta süüdistab Jumala püha nime põlastamise patust. Kui need Aaroni järeltulijad toimetasid templis oma kohustusi, võtsid nad Issandale ohverdamiseks vastu lombakaid, pimedaid ja haigeid loomi. Sel viisil eksitati inimesi mõtlema, et ohvrid polnud olulised. Jumal oli aga andnud Aaronile ja tema poegadele kõrbes korralduse, et ohvriloomad pidid olema füüsiliselt laimatud, ilma puudeta (3Ms 1:1 – 3; 22:19).

Prohvet loetleb nüüd kolm tähtsat põhjust, miks väärib Jumal Iisraeli rahva lugupidamist ja austust. Esiteks, Jumal on nende isa. Nii nagu lapsed peaksid austama oma vanemaid, peavad inimesed austama oma taevast Isa. Teiseks, Jumal on nende Peremees ja Isand. Nii nagu sulased kuuletuvad oma peremehele, peaks Jumala rahvas käituma ka Temaiga. Kolmandaks, Issand on suur Kuningas ja ka kuningas siin maa peal ei võtaks kingitusena oma alamalt vastu vigast või haiget looma. Seega küsib prohvet, miks toovad inimesed sellise looma Kuningate kuningale, Tema-le, kes valitseb kogu maailma.

Nende teguviisi teeb Jumala silmis veelgi nurjatumaks tõsiasi, et kõik need ohvrid osutasid Jeesusele, veatule Jumala Pojale (Jh 1:29; 1Pt 1:18, 19). Loomad pidid olema puudeta, sest Jeesus pidi olema veatu selleks, et olla täiuslik ohver.

“Jumala austamiseks ja auks anti Tema armastatud Poeg – Tagatis ja Asemik – [surma] ning hauakoobas vangistas Ta. Uus hauakamber võttis Ta oma kaljusesse rüppe. Juhul, kui ainuski patt oleks määrinud Tema iseloomu, poleks kivi mitte kunagi selle kaljuse kambri ukse eest ära veeretatud ning maailm oma süükoormaga oleks hukkunud.” – Ellen G. White, *Manuscript Releases*, 10. kd, lk 385. On siis ime, et ohver, mis Jeesusele osutas, pidi olema täiuslik?

Jumala hää, mis on Malaki raamatus ülekaalus, on armastava isa hää, kes pöördub paluvalt oma laste poole. Kui inimesed tõstatavad küsimusi ja kurdavad, on Tema valmis nendega kõnelema. Valdav osa teemadest, mille üle Jumal ja Tema rahvas arutlesid, puudutasid mõningaid põhihoiakuid.

Loe MI 2. peatükki. Kuigi kõne all on rida teemasid, millist kommet Issand eriliselt hukka mõistab? Vaata MI 2:13 – 16.

Samal ajal kui kõik juudid tunnistasid, et Jumal on Isa ja nende jumalateenistuse Looja, ei elanud kaugeltki kõik nii, nagu Jumal olnuks nende elu Issand. Malaki toob näitena esile abielu, et illustreerida teineteisele pühendumise puudumist ja truudusetust. Piibli järgi on abielu püha säte, mille rajas Jumal. Iisraeli rahvast hoiatati, et nad ei abielluks oma usust väljaspool oleva inimesega, sest nõnda tehes võisid nad minna kompromissile Issandaga ja langeda ebajumalateenistusse. (Vaata Jos 23:12, 13.)

Jumala kavatsuse kohaselt peaks abielu olema pühendumine kogu eluks. Malaki ajal aga murdsid paljud mehed oma vandetootust, mille nad elus varem olid andnud, nagu prohvet ütleb, “oma noorepõlve naisele”. Nähes oma naist vananemas, abielumehed lahutasid ning abiellusid noorema ja võluvama naisega. Sellisel põhjusel, ütleb Jumal, vihkab ta lahutust (MI 2:16). Need karmid sõnad väljendavad, kui tõsiselt suhtub Jumal abielupühendumisse, mida inimesed sageli väga kergelt võtavad. Piibli ranged reeglid abielu kohta näitavad, kui püha on abielu.

Kuna lahutus oli Iisraelis seadustatud (5Ms 24:1 – 4), siis murdis mõnigi inimene silma pilgutamata abielutootuse. Vana Testamendi ajajärgu lõpuks näib abielulahtus olevat saanud tavaliseks nagu paljudes riikides tänapäevalgi. Piibli järgi on abielu aga jätkuvalt Jumala silmis püha leping (1Ms 2:24; Ef 5:21 – 33).

Loe MI 2:17. Millise hoiatuse peaksime omaks võtma neist salmidest, eriti tänase õppetüki kontekstis? Või ka üldisemalt? Kuidas võime olla ohus jõuda sama hoiakuni, kasvõi alateadlikult?

Loe Mi 3:1 – 10. Mida ütleb Jumal siin oma rahvale? Millised erilised osad neis salmides leiduvad ja miks tuleb need kõik ühte lükkida? See tähendab, kuidas on need asjad kõik üksteisega seotud?

Nende salmidena toob Jumal uuesti esile väikeste prohvetite põhisõnumi: Tema armastus jääb kestvaks ja kõikumatuks. Salmis 7 on veelkord kuulda Jumala kutset: “Pöörduge tagasi minu juurde, siis pöördun mina teie juurde.” Inimesed küsivad seepeale: “Kuidas me peaksime pöörduma?” See küsimus sarnaneb Jumalale ohvrite toomise kohta esitatud Mi 6:6 omale. Malaki puhul aga antakse eriline vastus ja, üllatav küll, sellel on tegemist kümnnise andmise või andmata jätmisega.

Tegelikult süüdistati neid Jumalale kuuluva röövimises. See juhtus sel-lepärast, et nad ei andnud ustavalt tagasi kümnnist ja annetusi.

Tava anda kümme protsenti oma sissetulekust, kümnis, tuuakse Piiblis esile millenagi, mis tuletab meelde, et kõik on Jumala oma ning kõik seegi, mis inimesel on, tuleb Temalt. Iisraelis kasutati kümnnist templis töötavate leviitide toetamiseks. Jätta kümnis tagastamata tähendab (Malaki sõnade kohaselt) sama, mis röövida Jumalat.

Mi 3:10 on üks väheseid Pühakirja kohti, kus Jumal kutsus inimesi üles Teda proovile panema. Meriba vee ääres kõrbes panid iisraellased Jumala kannatlikkuse korduvalt proovile ja selle pärast oli Ta pahane (Ps 95:8 – 11). Siin aga kutsus Jumal Iisraeli üles, et nad “paneksid ta proovile”. Ta tahab neile näidata, et nad võivad Teda usaldada milleski, mis nende sal-mide kohaselt on väga suure vaimuliku tähtsusega.

Kuidas kümnnise (ja annetuste) andmine teeb meid vaimulikult tugeva-maks? Teiste sõnadega, kui sa tüssad kümnnisega, miks tüssad sa siis iseennast, mitte ainult Jumalat?

MI 3:13 – 18 kurdavad inimesed, et Issand ei hooli rahva pattudest. Need, kes harrastasid kurja ja ebaõiglust, näisid pääsevat märkamatuks ning seepärast arutlesid paljud, miks peaksid nad teenima Issandat ja elama õiglaselt, kui kuri tundub jäävat karistamata.

Loe MI 3:14, 15. Miks on nii kerge sellist kaebust mõista?

Kuidas Issand vastas? (MI 3:16 – 18).

Selles maailmas, kus eksisteerib nii palju ebaõiglust, on kerge hakata arutlema, kas õigust enam üldse tehakse. Siinne sõnum on siiski, et Jumal teab kõiki neid asju ning Tema tasub neile, kes on Temale ustavad.

Nimetus “mälestusraamat” leidub Pühakirjas ainult siin. Mida õpetavad järgmised salmid meile Jumala raamatutest, kuhu on üles tähendatud inimeste nimed ja teod? 2Ms 32:32; Ps 139:16; Js 4:3; 65:6; Ilm 20:11 – 15.

Läbiv joon on, et Issand teab kõike. Ta tunneb neid, kes on Tema omad (2Tm 2:19), ja neid, kes pole. Kõik, mida meie kui patused teha saame, on taotleda Tema õigust, Tema töotusi andestamisest ja jõu andmisest ning siis – toetudes Kristuse teenetele – surra isekusele ja elada Temale ning kaasinimestele teadmise, et lõpuks on meie ainsaks lootuseks Tema arm. Juhul kui paneme lootuse endale, pettume me ühel või teisel moel kindlasti.

Ühel eelneval korral küsis rahvas: “Kus on kohut mõistev Jumal?” (Ml 2:17). Ml 3:19 kinnitatakse pühalikult, et ühel päeval viib Jumal ellu maa- ilma karistamise. Selle tulemusena hävitatakse übe koos öelaga nagu kõr- red, mida tuli ära põletab. Kõrs on see osa viljast, mida ei tarvitata, ning põlevasse ahju visates peab see vastu vaid mõne sekundi. Issanda päeval on hävitusvahendiks tuli, just nagu Noa ajal oli vesi.

Loe Ml 3:19 – 24. Milline suur vahe tuleb siin ilmsiks päästetute ja huk- kaminejate vahel? Vaata ka 5Ms 30:19; Jh 3:16.

19. salmis kirjeldatakse öelate saatust, 20. salm aga keskendub õige- te tulevastele õnnistustele. Küsimus “Kus on kohut mõistev Jumal?” saab veelkord vastuse, kuid sel korral kinnituse läbi, et tuleb päev, mil tõuseb õi- guse päike ja paranemine tema tiibade all. “Õiguse päikesel” tõus on kujund uue päeva koidust, mis tähistab uut ajastut lunastuse ajaloos. Sel korral, ja nüüd juba igaveseks, hävitatakse kurjus alatiseks, päästetud aga saavad osa selle lõplikust viljast, mida Kristus nende heaks teostas, ning univer- sum muutub igavesti turvaliseks.

Malaki lõpetab oma raamatu kahe manitsusega, mis iseloomustavad piibellikku usku. Esiteks on üleskutse meelde tuletada Jumala ilmutust Moosese kaudu, Piibli esimest viit raamatut ning Vana Testamendi alus- põhja.

Teine manitsus räägib Eelija prohvetlikust osast. Püha Vaimuga täide- tuna kutsus see prohvet rahvast üles pattu kahetsema ning Jumala juurde tagasi pöörduma. Kuigi Jeesus nägi Ristija Johanneses selle prohvetikuu- lutuse tõdenemist (Mt 11:13, 14), läheb see veelkord täide ka lõpuajal, mil Jumalal on rahvas, kes kuulutab kartmatult maailmale tema sõnumit. “Neid, kes valmistavad teed Kristuse teiseks tulekuks, kujutatakse ustava Eelijana, nagu Johanneski tuli Eelija vaimus, et valmistada tee Kristuse esimeseks tulemiseks.” – Ellen G. White, *Counsels on Health*, lk-d 72, 73.

Kuidas täidame meie seda püha kohust? Kui hästi meil selline ülesanne läheb?

Edasiseks uurimiseks: “Jumal õnnistab inimeste kätetööd, et nad võiksid Temale tagasi anda Tema osa. Tema annab neile päikesepaistet ja vihma, paneb taimestiku kasvama ning annab tervise ja võimed hankida varandust. Iga õnnistus tuleb Tema heldest käest ning Ta soovib, et inimesed osutaksid tänulikkust sellega, et annavad Talle osa tagasi kümnise ja ohvriandide näol – tänuohvrite, vabatahtlike ohvrite ja süüohvritena. Neil tuleb pühendada oma vara Tema teenistusse, et Tema viinamägi ei jääks hoolitsemata kõnnumaaks. Nad peaksid mõtlema, mida teeks Issand nende asemel. Kõik rasked asjad tuleks neil kanda palves Tema ette. Neil tuleb osutada omakasupüüdmatut huvi Tema töö edendamise vastu kõikjal maailmas.” – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk-d 707, 708.

Küsimused aruteluks:

1. Peatu veel Piibli ja abielu teemal. Kuna abielu on väga püha, midagi, mille Jumal ise on loonud, siis on antud väga ranged juhised selle kohta, millal on selle tühistamine piibellikult lubatud. Üldse, kas nii püha, nii tähtsat abielu oli kerge lõpetada? Juhul kui sa sellest väga labasel põhjusel välja astud, muutub ka abielu labaseks. Kuidas tõestavad abielu lõpetamise vastu olevad ranged reeglid seda, kui eriline abielu on?

2. Vaadake klassis hoolikalt üle Ml 2:17. Mida tuleb meil kui seitsmenda päeva adventistidel oma arusaamisega Kristuse tuleku eelsest kohtust öelda neile, kes võib-olla võõristavad selles samas salmis väljendatut?

3. Ml 3:19 – 24 räägib hukkaminejate lõplikust hävitamisest. Mitte midagi ei jää järele. Kuidas vastandub see õpetus ideele igavesti põlevast põrgust? Miks on selle kahe vaate vaheline erinevus heaks näiteks, kuidas vale õpetus saab viia vale arusaamiseni Jumala iseloomust?

4. Oma klassikalises teoses “Suurinkvisiitor” kujutas vene kirjanik Dostojevski omaaja kirikut kui miskit, kus asjad olid nii hästi kontrolli all, et Kristust enam ei vajatud. Kas seisame sama tõsiasjaga silmitsi ka täna? Juhul kui jah, siis kuidas? Kuidas saab see oht olla peenem, kui tajume?

Usha tuli koju pärast pikka päeva, mil ta oli müünud oma kodulinna Mumbai (India) tänavail küüslauku. Naine pani korvi oma perekonna ühetoalise kodu muldpõrandale. Kast, kus ta hoidis pere väheseid riideid, oli lahti ning selle sisu põrandal. Naine teadis, et tema abikaasa oli otsinud midagi, mida alkoholi ostmiseks maha müüa. Mees oli juba müünud kõik muu, mis perele kuulus – tooli, voodilinat, toidupoti. Naine lappas allesjäänud riided kokku ja pani kasti tagasi.

Usha töötas kõvasti, et kasvavat perekonda toita. Tema abikaasa väike teenistus kulus alkoholi peale. Ja kui sellest ei piisanud, võttis ta ka Usha sissetuleku. Kui naine vastu hakkas, lõi mees teda. Naise lootus paremale elule muutus aeglaselt meelegaiteks.

Ühel päeval kuulis Usha naabermajast laulmist. Ta kuulis laulmist ka järgmisel päeval, kuid oli liiga häbelik, et küsida, mis toimus. Seepärast kuulas ta oma koduuksest.

Kord, kui Usha jälle laulu kuulis, astus ta naabermajja, istus kivistunud maapinnale ning kuulas, kuidas üks naine laulis kellestki, keda ta Jeesuseks nimetas. *Kes see Jeesus on?* imestas Usha.

Üks mees seisis püsti ja hakkas rääkima. Mehe kõne ajal tundis Usha, et temasse voogab rahu.

Usha tuli järgmisel päeval tagasi, et veel kuulata. Ta leidis oma meeleheitliku elu keskel lootust ja usku, kui õppis tundma Päästjat, kes teda armastab. Ta võttis Jeesuse vastu oma Lunastajaks. Elu oli ikka raske, kuid tema südames oli rahu.

Usha abikaasa jäi alkoholist põhjustatud haigusse ja suri, jättes maha Usha ja nende kolm väikest last. Pastor külastas naist ja innustas teda oma lapsi kooli saatma. Usha suutis aga vaevu neid ära toita. Kuidas saanuks ta nende õppemaksu maksta?

“On võimalus,” ütles pastor. “Juhul kui sina saaksid maksta poole oma laste õppemaksust, maksaks sponsor ülejäänu. Nad saaksid õppida Lasalgaoni Adventistide Koolis.” Usha lootis, et lastel on võimalus paremale tulevikule. Nüüd, kui pole enam kedagi, kes raha alkoholi peale kulutaks, suudab ta ehk teenida nii palju, et oma lapsed kooli saata.

Usha tunneb lastest väga puudust, kuid ta teab, et nad on kindlas kohas ja nende elu on parem. Sageli toob ta oma toidugi ohvriks, et saaks maksta laste õppemaksu, aga ta on kindel, et Jumal kannab tema eest hoolt.

Seekordne kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetus aitab ehitada uue klassitubade bloki Lasalgaoni Adventistide Kooli jaoks, kus Usha lapsed õpivad. Täname, et võimaldad India selle piirkonna lastel valmistuda helgemaks tulevikuks ning leida lootust Jeesuses.